

# Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ



ΤΕΥΧΟΣ 97 • ΙΟΥΝΙΟΣ 2014 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

# ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»  
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας



Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,  
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας  
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)  
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

*Περίοδος Β' - Χρόνος 49ος - Αρ. Φύλλον 97 - Ιούνιος 2014-Απρίλιος 2015*

## ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ

### ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

## ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Γιάννης Αρώνης

Πρόεδρος της Αδελφότητας Μικροχωριτών  
Καραολή & Δημητρίου 172, 185-34 Πειραιά  
Τηλ.22370 41341, e-mail: aronisg@gmail.com

## ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ

### ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

Πρόεδρος: Γιάννης Αρώνης  
Αντιπρόεδρος: Σπύρος Κρίκος  
Γενική Γ/τέας: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου  
Ταμίας: Χρήστος Μουτογιάννης  
Ειδικός Γραμματέας: Κώστας Κρίκος  
Σύμβουλοι: Μπάμπης Φλώρος,  
Θανάσης Παπαθανασίου

## ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞ/ΣΙΑ

### ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Κώστας Κρίκος

## ΣΥΝΤΑΞΗ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης  
1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος  
1978-1992: Μένιος Κουτσούκης  
1993-2002: Θανάσης Κεράνης  
Δημήτριος Κρίκος  
2003-2010: Αιμιλία Κουτσούκη  
2011 - : Αιμιλία Κουτσούκη, τηλ.210 9238197  
Αγλαύρου 19,117-41 Αθήνα  
e-mail: koutsoukis@hol.gr  
Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου  
e-mail: bily@otenet.gr

## ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ – ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε.

## ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού € 20  
Εξωτερικού \$ 50  
Ν.Π.Ι.Δ. € 30  
Αποστέλλεται δωρεάν σε Δ.Υ.,  
Ο.Τ.Α. και Συλλόγους

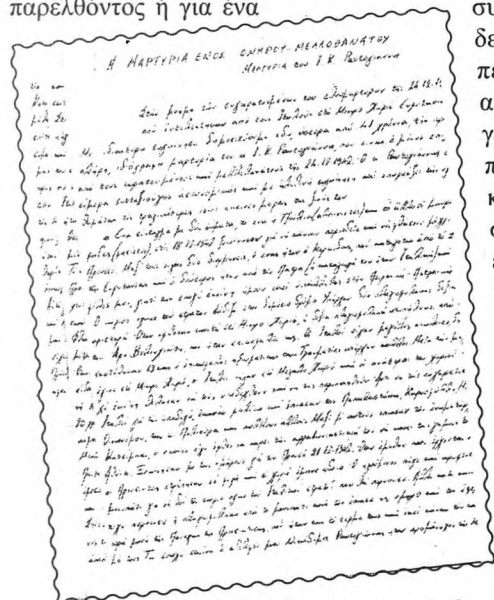
**Φότο εξωφύλλου:** Μικρό Χωριό, δια χειρός Άλκη Κεραμίδα (Ζωγράφος από την Υπάτη).  
Προσφορά: Θεόκτιστου Λαϊνά

# Οι Ιστορικές Πηγές Του Μουσείου μας

Το Μουσείο του χωριού μας έχει την τύχη να φιλοξενεί μια πλειάδα από αυθεντικές ιστορικές πηγές. Οι πηγές αυτές είναι πολύ σημαντικές για την ιστορία του τόπου μας αλλά και χρήσιμες σε ιστορικούς ερευνητές. Ιστορική πηγή μπορεί να είναι οτιδήποτε δίνει γνώση για το παρελθόν. Όμως όλες οι πηγές δεν έχουν την ίδια βαρύτητα. Έτσι, πρωτογενείς θεωρούνται οι πηγές που περιγράφουν ένα γεγονός χωρίς καμία ερμηνεία, σχόλιο ή αξιολόγηση. Είναι μαρτυρίες για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο του παρελθόντος ή για ένα

συγκεκριμένο γεγονός. Είναι κείμενα που δεν γράφτηκαν εσκεμμένα ή με σκοπό να πείσουν αλλά γράφτηκαν αυθόρμητα και από ανθρώπους που συμμετείχαν σε ένα γεγονός ή είχαν γνώση του γεγονότος από πρώτο χέρι. Είναι καταγραφές στη διάρκεια ενός γεγονότος (π.χ. ημερολόγια) ή σε εποχή κοντινή με το γεγονός. Συνήθως είναι αδημοσίετες χειρόγραφες βιοματικές εμπειρίες ανθρώπων που χαρακτήθηκαν στη μνήμη τους.

Τέτοιες πηγές είναι οι προσωπικές μαρτυρίες, τα ημερολόγια, τα απομνημονεύματα, οι διαθήκες, οι συμβολαιογραφικές πράξεις, οι προσωπικές επιστολές, απογραφικά δελτία ή εκλογικοί κατάλογοι κ.ά. Όλα αυτά, λόγω της αυθεντικότητάς τους, αποτελούν τις πιο άμεσες και αξιόπιστες πηγές. Στο Μουσείο μας

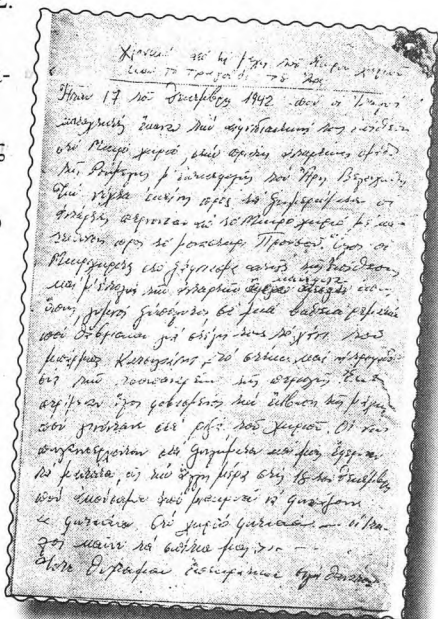


υπάρχουν μερικές δεκάδες από τέτοιες πηγές που καλύπτουν μια

περίοδο 150 και πλέον χρόνων και αναφέρονται σε γεγονότα του χωριού μας, σε πολεμικές περιόδους κ.ά. Περιλαμβάνουν αναφορές από αυτόπτες μάρτυρες, στρατιωτικά ημερολόγια, απομνημονεύματα, συμβολαιογραφικά έγγραφα και άλλα. Όλες οι προσωπικές καταγραφές είναι χειρόγραφες. Για να είναι όμως προσιτές στους επισκέπτες του Μουσείου, έχουν δακτυλογραφηθεί, τοποθετηθεί σε διαφανείς θήκες και ανάλογα με τη θεματολογία τους, εκτίθενται στις αίθουσες του Μουσείου μας. Μερικές από αυτές είναι:

- Μικροχωρίτες Αγωνιστές του 1821. Πολεμική Δράση - Αριστεία
- Εκλογικός Κατάλογος του Δήμου Καρπενησιού – Χωρίον Μικρόν (1865)
- Η Ζωή στην Πόλη (1884-1922), Ενθυμίσεις του Δημ. Κ. Κοκκάλα
- Αυτοβιογραφικά - Τα Έργα στο Χωριό(1923-1934), του Πρεσβύτερου Αθ. Παπαστάθη
- Πολεμικό Ημερολόγιο 1912-1913, του Σπύρου Ζορμπαλά
- Στρατιωτικό Ημερολόγιο (1912-1923), του Στρατηγού Δημητρίου Δ. Πολύζου

- Αυτόγραφα κείμενα (1916-1923), του Γεωργίου Ελ. Παπαδή
- Αυτοβιογραφικά (1917-1923) του Μιχάλη Ι. Νικολόπουλου
- Ημερολόγιο Εκστρατείας στη Μικρά Ασία (1919-1921) του Γιάννη Αθ. Κεράνη
- Ημερολόγιο του Ελληνο-Ιταλικού πολέμου (1940-1941), του Γιάννη Δ. Δερματά
- Κατοχή στο Χωριό (1941-1942), Προσωπική εμπειρία, του Δημητρίου Σπ. Δερματά
- Ενθυμίσεις από την Κατοχή, του Ιωάννη Σ. Ζαχαρόπουλου
- Η Συμβολή του Μικρού Χωριού στην Εθνική Αντίσταση, του Γιάννη Μανίκα
- Μικροχωρίτες Όμηροι (1942-1943): Τρεις (3) προσωπικές Μαρτυρίες
- Γράμματα Μελλοθανάτων – 24 Δεκεμβρίου 1942
- Η Μάχη του Μικρού Χωριού – 18 Δεκεμβρίου 1942: Προσωπικές μαρτυρίες πέντε (5)καπετάνιων και ενός αντάρτη
- Το Τυπογραφείο της Εθνικής Αντίστασης στο Μικρό Χωριό (1943-1944): Τρεις προσωπικέςμαρτυρίες πρωταγωνιστών
- Ενθυμίσεις από την προεδρία μου (1947-1948) του Νικολάου Κ. Δημόπουλου
- Παιδικοί σταθμοί και Συσσίτια (1941-44), της Ναυσικής Φλέγκα-Παπαδάκη



Αρκετοί είναι οι ερευνητές που ενδιαφέρθηκαν να χρησιμοποιήσουν τις ιστορικές πηγές του Μουσείου μας. Κατά καιρούς δημοσιεύαμε αποσπάσματα και στο περιοδικό μας.

**Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας**  
**Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο**  
**Ένα βιβλίο για τον κάθε επισκέπτη**  
**ή φίλο του Μικρού Χωριού**

**Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού**  
**Για την κάλυψη των εξόδων συντήρησής του**



Η θέα της Ποταμιάς από το Παλιό Μικρό Χωριό

Η ιστοσελίδα της Αδελφότητας Μικροχωριτών, ξεκίνησε δειλά, δειλά πριν από δύο χρόνια. Σήμερα εμφανίζεται ολοκληρωμένη, με συνεχή την προσπάθεια για τον εμπλουτισμό της.

Περιέχει χρήσιμες πληροφορίες για την πρόσβαση στο χωριό, τους τόπους διαμονής και σίπησης, τα τοπικά προϊόντα κ.ά. Επίσης, ενημερώνει για τα αξιοθέατα του χωριού, όπως τις εκκλησίες, τα μνημεία, το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο, αλλά και για τοπικές διαδρομές, όπως για περιπάτους, για πεζοπορία, ορειβασία κ.ά.

Στη σύνδεση στα μονοπάτια της Ιστορίας δίνει στοιχεία από την συλλογική, αγωνιστική και γενικά την ιστορική πορεία των κατοίκων του Χωριού, ενώ κοσμεύεται με ωραιότατες φωτογραφίες από το χωριό και τη γύρω περιοχή.

Την ιστοσελίδα επιμελούνται η Σοφία Κουτσούκη και ο Αντώνης Φρίγκας.

Στοιχεία επικοινωνίας: [bily@otenet.gr](mailto:bily@otenet.gr), [aronisg@gmail.com](mailto:aronisg@gmail.com), [koutsoukis@hol.gr](mailto:koutsoukis@hol.gr)

### Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωριτικά Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου)

# Η Υδροηλεκτρική Μονάδα Μικρού Χωριού

*Ευχαριστούμε τον κ. Λάμπρο Χ. Τσιτσάνη, Μέλος Επιτροπής Περιβάλλοντος, για αποστολή της θετικής απόφασης της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, που αφορά το τελειωμένο για χρόνια έργο της υδροηλεκτρικής μονάδας του χωριού μας. Ευελπιστούμε, ότι, μετά και από αυτή την απόφαση, θα πάρει, επιτέλους, τον δρόμο της λειτουργίας του.*

Περιφερειακή Ενότητα Ευρυτανίας  
Γραφείο Περιφερειακού Συμβούλου

Καρπενήσι 28/04/2015

## Δελτίο Τύπου

Συνεδρίασε η Επιτροπή Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στις 27/04/2015 στη Λιβαδειά και αποφάσισε **ομόφωνα θετικά** για το θέμα «Έγκριση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) υφιστάμενου **Μικρού Υδροηλεκτρικού Έργου (Μ. ΥΗ. Ε.) ισχύος 0,15 MW στη θέση Μικρό Χωριό Δ.Ε. Ποταμιάς του Δήμου Καρπενησίου στο Ν. Ευρυτανίας»**

Το Μικρό Υδροηλεκτρικό Έργο ισχύος 0,15 MW είναι κατασκευασμένο πλησίον της περιοχής (Διαβολάκια), βορειοδυτικά του οικισμού του Παλαιού Μικρού Χωριού, της Τ.Κ. Μικρού Χωριού, Δ.Ε. Ποταμιάς, του Δήμου Καρπενησίου, για την εκμετάλλευση του υδροδυναμικού της πηγής Κεφαλόβρυσου αλλά και των λοιπών απορροών του ρέματος. Η ευρύτερη περιοχή του έργου βρίσκεται σε απόσταση 11 χλμ. Νοτιοδυτικά του Καρπενησίου.

Το έργο το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα VALOREN, είναι ολοκληρωμένο από το 1993, έχει συνδεθεί με το δίκτυο της ΔΕΗ αλλά δεν έχει πλήρη αδειοδότηση, ούτε έχει μέχρι σήμερα τεθεί σε λειτουργία.

Το Έργο περιλαμβάνει :

- Κύρια υδρομάστευση αποτελούμενη από υδροληψία ορεινού τύπου
- Δεξαμενή συλλογής με αυτόματο σύστημα μέτρησης της στάθμης
- Αγωγό προσαγωγής του νερού διαμέτρου Φ315 μήκους 1580μ.
- Στρόβιλο τύπου Pelton ισχύος 150KW
- Σύστημα υδραυλικού ελέγχου
- Τριφασική γεννήτρια 150KW
- Σύστημα ελέγχου και παρακολούθησης
- Πίνακες ισχύος και αυτοματισμών χαμηλής τάσης
- Μετασχηματιστή ανύψωσης ισχύος 0,4kV/20kV
- Κτίριο εγκατάσταση των ηλεκτρομηχανολογικών

Σήμερα, μετά από τόσα χρόνια από την κατασκευή του, παραμένει σε πολύ καλή κατάσταση. Για τη λειτουργία του έργου χρειάζονται περιορισμένες εργασίες που αφορούν σε μικρού μεγέθους επισκευές στη θέση υδροληψίας, στον έλεγχο, καθαρισμό και συντήρηση του αγωγού και του Η/Μ εξοπλισμού καθώς και στην ενσωμάτωση στο έργο των απαιτούμενων διατάξεων αυτοματισμού και ελέγχου έτσι ώστε η λειτουργία του έργου να είναι σύμφωνη με τις υφιστάμενες απαιτήσεις του διαχειριστή και της κείμενης νομοθεσία.

**Το έργο θα λειτουργεί αυτόματα και θα έχει δυνατότητα τηλεπλήρωσης** με την εγκατάσταση τόσο στην υδροληψία όσο και στον ΥΗΣ όλου του απαραίτητου εξοπλισμού για τη λειτουργία-ρύθμιση και προστασία του Έργου.

Η περιοχή του έργου βρίσκεται εκτός των ορίων προστατευόμενων περιοχών. Η πρόσβαση στη θέση υδροληψίας του έργου γίνεται μέσω υφιστάμενης οδικής οδού παράλληλης όδευσης με το ρέμα πλην του τελευταίου τμήματος μήκους 110μ. όπου υπάρ-

χει μονοπάτι. Ο αγωγός προσαγωγής έχει τοποθετηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος του επί της δασικής οδού πρόσβασης στην υδροληψία ενώ το υπόλοιπο τμήμα του διέρχεται από δασικές και αγροτικές εκτάσεις. Η πρόσβαση στο σταθμό παραγωγής γίνεται από την παρακείμενη επαρχιακή οδό μέσω υφιστάμενης δασικής οδού μήκους 90μ. περίπου.

Το έργο έχει ήδη συνδεθεί με το δίκτυο της ΔΕΗ και δεν απαιτούνται νέα έργα. Η γραμμή μεταφοράς Μέσης Τάσης της ηλεκτρικής ενέργειας είναι εναέρια με ξύλινες κολώνες και πολύ μικρού μήκους, 90μ. , μέχρι την επαρχιακή, όπου συνδέεται στο δίκτυο του οικισμού.

Οι επιπτώσεις στο φυσικό, κοινωνικό, οικονομικό περιβάλλον κατά τη φάση κατασκευής δεν υφίστανται λόγω ολοκλήρωσης του έργου από το 1993.

**Από τη λειτουργία του έργου δεν αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.**

Ο κύριος του έργου οφείλει να φροντίζει για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων, την απομάκρυνση των απορριμμάτων και τη διατήρηση της καθαριότητας διατηρώντας καθ'από τόσο το χερσαίο όσο και το υδάτινο περιβάλλον της περιοχής.

**Απαραίτητος όρος η συνεχής παροχή νερού καθόλη τη διάρκεια του έτους τουλάχιστον ίση με το 30% της μέσης θερινής παροχής, για την προστασία του οικοσυστήματος.**

Σε περίπτωση παύσης λειτουργίας του έργου, να γίνει πλήρης αποκατάσταση του τοπίου.

Προσωπικά ως Ευρυτάνας και δημότης του Δήμου Αγράφων, από τα στοιχεία που έχω στη διάθεσή μου δεν βρίσκω λόγους που να δικαιολογούν την τόσο μεγάλη καθυστέρηση στη λειτουργία αυτού του έργου, άρα δεν λειτουργούσε για καθαρά τεχνικούς-λειτουργικούς λόγους.

Προς την αρμόδια υπηρεσία δεν υποβλήθηκαν παρατηρήσεις επί της μελέτης από ενδιαφερόμενους φορείς ή πολίτες.

Ύστερα από τα παραπάνω και με γνώμονα τα οφέλη προς το Δήμο αλλά και γενικότερα τη συμβολή στην οικονομία του Κράτους, η **Επιτροπή αποφάσισε ομόφωνα θετικά.**

Λάμπρος Χ. Τσιτσάνης  
Μέλος Επιτροπής Περιβάλλοντος

## Το Χρήμα έχει πολλά ονόματα

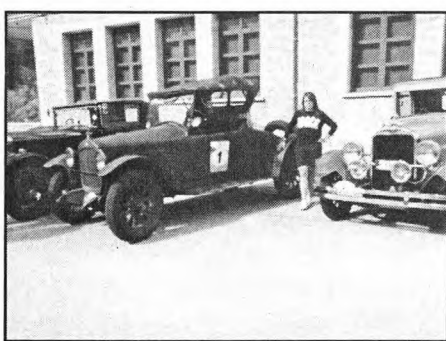
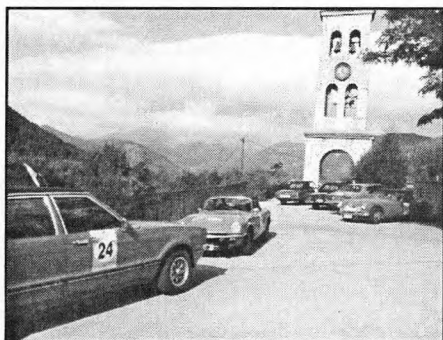
Τα **χρήματα**, ανάλογα με το πού δίνονται παίρνουν και τ' όνομα τους:

- Όταν δίνονται στην εκκλησία λέγονται προσφορά
- Σε σχολεία, δίδακτρα
- Στο γάμο, προίκα
- Στο διαζύγιο, διατροφή
- Στους υπαλλήλους, μισθός
- Στους εργατές, ημερομίσθιο
- Στους απόμαχους, σύνταξη
- Στα παιδιά, δώρο
- Όταν δίνονται σε δικαστήρια λέγονται πρόστιμο
- Όταν δίνονται στο κράτος, φόρος
- Όταν τα χρωστάς σε κάποιον, χρέος
- Όταν τα δανείζεσαι από τράπεζα, δάνειο
- Όταν τα προσφέρεις σε κάποιον, μπουρμπουάρ
- Όταν δίνονται σε απαγωγείς, λύτρα
- Όταν δίνονται παράνομα (ως γρηγορόσημο), λάδωμα ή μίζα
- Όταν κλέβονται, ληστεία.

Το ερώτημα είναι: «Πώς λέγονται τα χρήματα που δίνει ο σύζυγος στη γυναίκα του;»  
Απάντηση: **Καθήκον!**

## 43° Διεθνές Ράλι Αντίκα

**Μ**ε αφετηρία την πλατεία Ελευθερίας στη Λαμία πραγματοποιήθηκε το 43° Διεθνές Ράλι των Φίλων Παλαιού Αυτοκινήτου (ΦΙΛΠΑ). Το σύνθημα της εκκίνησης δόθηκε από τον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας κ. Κώστα Μπακογιάννη στις 25 Σεπτεμβρίου. Από τη Λαμία τα καλοδιατηρημένα οχήματα μιας άλλης εποχής έφτασαν στο Καρπενήσι και αφού διένυσαν μια απόσταση 400 χιλιομέτρων σε ειδικές διαδρομές της Ευρυτανίας, τερμάτισαν στην πλατεία Καρπενησίου στις 27 Σεπτεμβρίου 2014.



Συνολικά έλαβαν μέρος 37 αυτοκίνητα. Μια από τις διαδρομές που ακολούθησαν ήταν και αυτή προς τον Άγιο Σώστη του χωριού μας. Οι φωτογραφίες που δημοσιεύουμε είναι από την ανάπαυλα των γραφικών αυτοκινήτων μπροστά στο Καμπαναριό και το Μουσείο του Παλαιού Μικρού Χωριού



# Η Μεγάλη Παρασκευή στο Χωριό μας

Πανδαισία ψυχής μπορεί να χαρακτηριστεί η Μεγάλη Εβδομάδα στο χωριό μας. Με ευλάβεια και κατάνυξη όλοι οι χωριανοί παρακολουθούν τις καθημερινές Ακολουθίες του Θείου Δράματος με αποκορύφωση την περιφορά του Επιταφίου, το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής.

Κατά το μεσημέρι, αμέσως μετά την Αποκαθήλωση, την τοποθέτηση δηλαδή της χρυσοϋφαντης παράστασης του νεκρού Ιησού μέσα στο φορητό κουβούκλιο, αρχίζει ο στολισμός του Επιταφίου. Γυναίκες του Χωριού πλέκουν γιρλάντες από άνθη της άνοιξης (βιολέτες, τριαντάφυλλα κ.ά.) φτιάχνουν στεφάνια, όμορφα μπουκέτα και με αυτά στολίζουν το περίτεχνα σκαλισμένο ξύλινο κουβούκλιο του Ιερού Επιταφίου.



Το βράδυ, όλοι παρακολουθούν με κατάνυξη την Ακολουθία του Επιταφίου, όπου ψάλλονται τα Εγκώμια και συμμετέχουν στην περιφορά του Επιταφίου στους δρόμους του χωριού. Στις παραπάνω φωτογραφίες εικονίζονται οι κυρίες του Χωριού που με μεράκι και τέχνη στόλισαν τον Επιτάφιο της Αγίας Κυριακής και ο ιερέας του Χωριού, παπα-Νίκος Αζακάς δίπλα στον ολοστόλιστο Επιτάφιο.

## **Το Μικρό Χωριό στο διάβα του χρόνου**

*Μια βιντεοταινία για τον κάθε Μικροχωρίτη,  
τον φίλο ή τον επισκέπτη του Χωριού*

**Πωλείται στο Μουσείο του Χωριού**

## Ετήσιο αντάμωμα Δικηγόρων στον Πλάτανο

Στις 28 Ιουνίου 2014 έγινε στο χωριό μας το ετήσιο «αντάμωμα» του Δικηγορικού Συλλόγου Ευρυτανίας επ' ευκαιρία της λήξης του «δικαστικού έτους». Εδώ και χρόνια ο Πρόεδρος του Δ.Σ., κ. Βασ. Γκαρίλας, έχει καθιερώσει αυτή η σύναξη να γίνεται στην πλατεία του Παλιού Μικρού Χωριού, γεγονός που κολακεύει και τιμά το χωριό μας. Εκτός από τα μέλη των Δικαστηρίων Ευρυτανίας και του Δικηγορικού Συλλόγου, φέτος συμμετείχαν και ανώτατοι δικαστικοί, όπως Αρεοπαγίτες



και Εφέτες, που είχαν θητεύσει στα πρώτα τους χρόνια σε δικαστήρια της Ευρυτανίας. Ένας απ' αυτούς υπήρξε (περί το 1936) και ο αειμνηστος Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, Κων. Ζαχαρής.

Με την ευκαιρία αυτή αξίζει να θυμίσουμε ότι το Μικρό Χωριό, από την Επανάσταση του 1821 και μετά ανέδειξε αρκετούς δικηγόρους και δικαστικούς, όπως ήταν ο καπετάν Κυρτσονικολάκης, αγωνιστής του 1821, που έγινε δικαστικός

επιμελητής στο Μεσολόγγι, ο χιλιαρχος Ιωάννης Μητσόπουλος, δικαστής (1836-7), ο Μιχάλης Κυρίτσης, Αρεοπαγίτης στην εποχή μας. Επίσης και αρκετοί δικηγόροι, όπως ο Αθ. Κουμπουρόπουλος, συνεργάτης του Γ. Καφαντάρη, Πάνος Παναγιωτόπουλος συνεργάτης του Δ. Τουλούπα, Γιάννης Κομματάς, Χρήστος Θάνας, που διετέλεσε και δικαστικός και οι νεώτεροι Ιωάννα Κεράνη-Μπαμπανικολού, Μένιος Κουτσούκης, Μαίρη Αρώνη (εγγονή του Επ. Παπαδή), Άννα Πανάρα (εγγονή του Δ. Φαλή) και Δημήτρης Π. Ζαχαρόπουλος.

### Πριν από 80 Χρόνια

Η εφημερίδα «Ρουμελιώτης» έγραφε για το Καρπενήσι στις 12 Ιανουαρίου 1935:

*«Νέα από το Καρπενήσι*

*Έργα Πολιτισμού και Εξωραϊσμού εις την πόλιν μας*

*Η γεφύρωσις του χειμάρου και έν εξαώροφον κοσμικόν μέγαρον*

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ (ανταποκριτού μας). Ο χειμών μέχρι σήμερα δεν μάς εγένετο πολύ αισθητός, αφού μάλιστα επέτρεψε και επερατώθησαν τα δύο σοβαρά έργα της πόλεώς μας. Αφ' ενός η γεφύρωσις του διασχίζοντος την πόλιν μας χειμάρου εις το τμήμα της αγοράς και αφ' ετέρου η συμπλήρωσις της οικοδομήσεως του εις την Πλατειάν «Μάρκου Μπότσαρη» μεγάρου εις το οποίον θα στεγασθούν εις τον ισόγειον όροφον το εστιατόριον υπό την διεύθυνσιν του κ. Ι. Κουτσιούκη ήδη διευθυντού του εστιατορίου «Βόσπορος» με είσοδον από το γεφυρωθέν μέρος της αγοράς. Εις τον δεύτερον όροφον, ισόγειον και τούτον με είσοδον εκ της Πλατείας, το καφφενείον «Ομόνοια» υπό την διεύθυνσιν των αδελφών Τσακανίκα και Ελεφάντη. Εις δε τους τρεις άνω ορόφους Ξενοδοχείον ύπνου με τελειαν επίπλωσιν και θέρμανσιν του ίδιου ιδιοκτήτου κ. Πριοβόλου».

# Ντοκιμαντέρ για την κατολίσθηση του Μικρού Χωριού

Από το συγχωριανό μας δημοσιογράφο Βαγγέλη Πλάκα

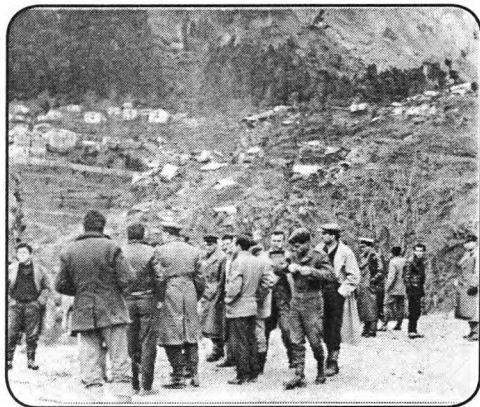
**Σ**τις 13 Ιανουαρίου 1963 το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας θάφτηκε κάτω από τη λάσπη, εξαιτίας της κατολίσθησης που σημειώθηκε στο Βουνό Κρί. Δεκατρία άτομα έχασαν τη ζωή τους από την κατολίσθηση ενώ το χωριό καταστράφηκε και απαιτήθηκε η εκβάθρων δημιουργία νέου, σε κοντινό σημείο.

Πρόκειται για μια σημαντική στιγμή της σύγχρονης ιστορίας της Ευρυτανίας. Εικόνες και μνήμες της ημέρας και της περιόδου εκείνης θα ξυπνήσουν μέσα από προσωπικές μαρτυρίες και σπάνιο κινηματογραφικό και φωτογραφικό υλικό που θα περιλαμβάνεται σε ντοκιμαντέρ που βρίσκεται υπό παραγωγή από τον συγχωριανό μας δημοσιογράφο Βαγγέλη Πλάκα και έχει τη στήριξη της Αδελφότητας Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος».

Τα γυρίσματα, τα οποία θα συμπληρώσουν το αρχαιακό υλικό, θα γίνουν εντός του καλοκαιριού και θα χρησιμοποιηθούν τα πλέον σύγχρονα τεχνολογικά μέσα ενώ θα υπάρχουν και από αέρος πλάνα με τη χρήση εξακοπέρου.

Το σενάριο, η έρευνα και η ιστορική τεκμηρίωση είναι του δημοσιογράφου, μέλους της ΕΣΗΕΜ-Θ, Βαγγέλη Πλάκα και η σκηνοθεσία του Νίκου Μεζερίδου, μέλους της Ένωσης Ελλήνων Σκηνοθετών.

Όσοι έχουν στη διάθεσή τους ιστορικά ντοκουμέντα της περιόδου καλούνται να συμβάλουν στην προσπάθεια διάσωσης μιας σημαντικής πτυχής της ιστορίας του τόπου, επικοινωνώντας με το [plakasv@gmail.com](mailto:plakasv@gmail.com), τον τηλ. αριθμό 6932-419.222 ή την Αδελφότητα.



*Ιστορικό και Παυογραφικό Μουσείο  
Μικρού Χωριού*

*Ζείχνει την ιστορική διαδρομή  
του χωριού και των ανθρώπων του.*

**ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ**



## Ετήσια Λαϊκή Συγκέντρωση

**Σ**τις 16 Αυγούστου 2014, στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Μουσείου μας πραγματοποιήθηκε φέτος το καλοκαίρι, η ανοιχτή συνέλευση του χωριού. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος το «παρόν» έδωσαν δεκάδες Μικροχωρίτες αλλά και φίλοι, επισκέπτες του χωριού οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν – αλλά και να συμμετάσχουν – στον γόνιμο διάλογο που, κατά παράδοση, αναπτύσσεται στην καθιερωμένη λαϊκή μας συνέλευση για θέματα που αφορούν τόσο στο Μικρό Χωριό όσο και γενικότερα στην Ευρυτανία.

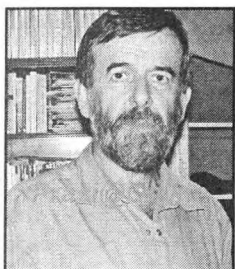


Διευκρινίσεις και απαντήσεις στις ερωτήσεις, στα σχόλια, αλλά και στα παράπονα για διάφορα θέματα που διατυπώθηκαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης, έδωσαν με τις τοποθετήσεις τους, τόσο ο πρόεδρος της Δημοτικής Ενότητας Ποταμιάς, Βασίλης Μπούρας όσο και ο αντιδήμαρχος Καρπενησίου για τη Δημοτική Ενότητα Ποταμιάς, Κλεομένης Λάμπας, οι οποίοι παρευρέθησαν στην εκδήλωσή μας.

Η βραδιά έκλεισε, όπως συνηθίζεται, με τη συνεισίαση μας στην πλατεία του χωριού: Κάτω από τον πλάτανο, με πολύ κέφι, χορό και καλό φαγητό, και με την υπόσχεση να ‘μαστε καλά και του χρόνου ν’ ανταμώσουμε και πάλι στο Μικρό Χωριό!

## Εθνικές Εκλογές 25ης Ιανουαρίου 2015

Οι πρόσφατες βουλευτικές εκλογές ανέδειξαν νικητή το κόμμα του ΣΥΡΙΖΑ και Βουλευτή Ευρυτανίας τον κ. Θωμά Κώτσια, από την Βαλαώρα της Δυτικής Ευρυτανίας. Ο κ. Κώτσιας μετά από πολύχρονη εργασία ως χειριστής μονάδων παραγωγής στα διυλιστήρια Ελληνικών Πετρελαίων στον Ασπρόπυργο Αττικής και έντονη συνδικαλιστική και πολιτική δράση στο χώρο της αριστεράς, σήμερα είναι συνταξιούχος του ΙΚΑ. Γνώστης της Ευρυτανίας και των προβλημάτων της, ο νέος βουλευτής Ευρυτανίας υπόσχεται να εργαστεί με όλες του τις δυνάμεις για να αποδειχθεί αντάξιος της εμπιστοσύνης των συμπατριωτών του αλλά και για την πρόοδο και ανάπτυξη της γενέτειράς μας Ευρυτανίας.



Τα Μικροχωρικά Γράμματα εύχονται καλή επιτυχία στο έργο του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρυτανία ήταν η περιοχή που σημείωσε πολύ μεγάλη αποχή που έφθασε σε ποσοστό πάνω από 55%. Ως προς το Μικρό Χωριό, από τους 480 εγγεγραμμένους εσήφισαν 140, ενώ έγκυρα ψηφοδέλτια βρέθηκαν 137. Από αυτά πήραν ψήφους: 48 Ν.Δ., 48 ΣΥΡΙΖΑ, 19 ΠΟΤΑΜΙ, 4 ΠΑΣΟΚ, 3 ΚΚΕ, 1 ΤΕΛΕΙΑ, 2 ΚΙ.ΔΗ.ΣΟ, 1 ΛΑ.ΟΣ, 1 ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΩΝ, 1 ΑΝΤΑΡΣΙΑ, 1 ΚΚΕ(λ-μ), 3 ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ.

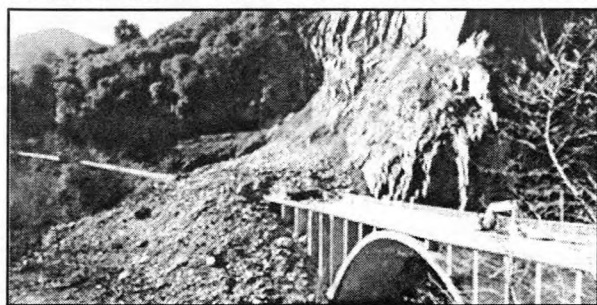
### Καιρικές καταστροφές στην Ευρυτανία

Οι σφοδρές βροχοπτώσεις που έπληξαν την Ευρυτανία στο τέλος Ιανουαρίου 2015 είχαν σαν αποτέλεσμα να προκληθούν μεγάλες καταστροφές σε πολλά χωριά του νομού μας. Το χωριό Κρίκελλο εκκενώθηκε, λόγω κατολίσθησης. Επίσης, λόγω της καταρρακτώδους βροχής πολλά σπίτια πλημμύρισαν, και έκλεισαν οι δρόμοι με αποτέλεσμα να αποκοπεί το χωριό για πολλές ημέρες. Μεγάλης έκτασης καταστροφές δέχτηκε και η Δ.Π. Αγραφών.

Στα μέρη μας, στις 19 Φεβρουαρίου τα ξημερώματα, σημειώθηκε μεγάλη κατολίσθηση στα Διπόταμα, όπου 10.000



Η παλιά γέφυρα του Κρικελλοποταμούδρόμος στα Άγραφα



κυβικά χώματος καταπλάκωσαν το δρόμο Καρπενήσι - Προυσός. Σύμφωνα με εκτιμήσεις η κατολίσθηση οφείλεται σε αποκόλληση μεγάλων βράχων λόγω παγετού και των έντονων βροχοπτώσεων.

Φωτογραφίες από εφ. Ευρυτανικά Νέα

## Τιμή στον Μιχάλη Σταφυλά

Σε μια σεμνή και άψογα οργανωμένη εκδήλωση, ο Σύλλογος Ρουμελιωτών Καλλιθέας Αττικής τίμησε τον γνωστό Ευρυτάνα λογοτέχνη-συγγραφέα Μιχάλη Σταφυλά. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Καλλιθέας στις 2 Δεκεμβρίου 2014, με τη συμμετοχή πολλών Ευρυτάνων και φίλων.



Χαιρετισμό απηύθυνε ο Δήμαρχος Καλλιθέας Δημήτρης Κάρναβος, ομιλητές ήταν ο συγχωριανός μας ομότιμος καθηγητής Μένιος Κουτσούκης και ο Δημοτικός Σύμβουλος Καλλιθέας Θοδωρής Ψαλιδόπουλος. Αποσπάσματα από τα έργα του τιμώμενου διάβασε η ηθοποιός Μαίρη Βιδάλη.

Η ωραία εκδήλωση έκλεισε με την ευχάριστη αναδρομή του Μιχάλη Σταφυλά στα πρώτα δημοσιεύματά του και με την επίδοση τιμητικήςπλακέτας στον κ. Σταφυλά από την Πρόεδρο του Συλλόγου, κ. Εύη Κορμποπούλου.

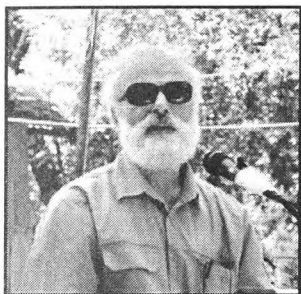
## Ευρυτάνες Δημοσιογράφοι που Έγραψαν Ιστορία

Για τα 100 χρόνια από την ίδρυση της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (1914-2014), στο κτήριο της Ένωσης, οργανώθηκε έκθεση κειμηλίων, εφημερίδων, φωτογραφιών κ.λπ., ενώ εκδόθηκε και ειδική σειρά γραμματοσήμων με τις φωτογραφίες όσων διετέλεσαν πρόεδροι της ΕΣΗΕΑ. Για όσους Ευρυτάνες δεν ενημερώθηκαν ή δεν πρόλαβαν να την επισκεφτούν, σημειώνουμε ότι ανάμεσα στους πολλούς εργάτες της δημοσιογραφίας, που περιλαμβάνονται στην έκθεση και άφησαν εποχή με τη δημοσιογραφική τους πένα, συγκαταλέγονται και τρεις Ευρυτάνες:

Ο ένας είναι ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου, για τον οποίο γράψαμε σε προηγούμενο τεύχος για το βιβλίο του «Τα Ψηλά Βουνά», που το θυμόμαστε από το Δημοτικό Σχολείο. Ο δεύτερος είναι ο Δημήτρης Ι. Πουρνάρας από το Μεγάλο Χωριό, που διετέλεσε και Πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ και ο τρίτος είναι ο Παύλος Μπακογιάννης, που δολοφονήθηκε από την τρομοκρατική οργάνωση «17 Νοέμβρη», το 1989.



## Πανευρτανική Ένωση



Στις 2 Ιανουαρίου 2015 το νεοεκλεγέν Διοικητικό Συμβούλιο της Πανευρτανικής Ένωσης συγκροτήθηκε σε σώμα, που έχει ως εξής:

Πρόεδρος: Ηλίας Γ. Λιάσκος

Αντιπρόεδρος: Ηλίας Β. Ντζιώρας

Γενικός Γραμματέας: Κώστας Αντ. Παπαδόπουλος

Ταμίας: Ανδρέας Κ. Ζούκας

Έφορος: Δημήτριος Ι. Φαλλής

Μέλη: Αθανάσιος Σταμάτης, Νίκος Ζωρογιαννίδης, Κων. Ι. Φούκας, και Κων. Σ. Τσιώλης

Μετά από πρόταση του πλειοψηφίσαντος Συμβούλου κατά τις αρχαιρεσίες της 29ης Δεκεμβρίου 2014, κ. Κων. Α. Παπαδόπουλου, αποφασίσθηκε η εναλλαγή στο αξίωμα του Προέδρου, για την τριετία 2014-2017. Έτσι κατά την α' περίοδο αναλαμβάνει Πρόεδρος ο κ. Ηλίας Λιάσκος και κατά την β' περίοδο ο κ. Αθανάσιος Σταμάτης.

## Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων

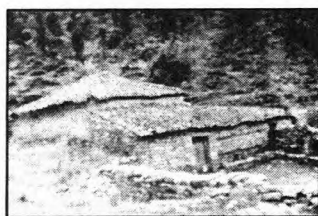
Η καθιερωμένη ετήσια εορταστική εκδήλωση της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων πραγματοποιήθηκε και φέτος την Κυριακή 15 Μαρτίου 2015 στο ξενοδοχείο ΤΙΤΑΝΙΑ, στο κέντρο της Αθήνας.

Κατά την φετινή εκδήλωση, η οποία τιμήθηκε με την παρουσία πολλών Ευρυτάνων, παράλληλα με την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας, τιμήθηκαν και όλα τα ευρυτανόπουλα που διακρίθηκαν στον πρωταθλητισμό.

## Ελληνομουσείον Αγραφών

Μια νέα Αγραφιώτικη ιστοσελίδα ([Ellinomouseionagrafon.blogspot.com](http://Ellinomouseionagrafon.blogspot.com)), έκανε την εμφάνισή της στον διαδικτυακό χώρο. Την επιμέλειά της έχει ο γνωστός Ευρυτάνας γιατρός και ιστορικός ερευνητής, Κωνσταντίνος Τσιώλης, ο οποίος μάς πληροφορεί σχετικά:

“Σ' αυτόν τον διαδικτυακό χώρο, που απευθύνεται στους φίλους της χώρας των Αγραφών, φιλοξενούνται κείμενα, άρθρα, μελέτες, ανακοινώσεις, βιβλία εικόνες, ταινίες που άφορουν ή παραπέμπουν στην ιστορία, τον πολιτισμό, τις παραδόσεις, το φυσικό περιβάλλον του ιστορικού χωριού των Αγραφών, όπως αυτός ήταν γνωστός στην ύστερη βυζαντινή αλλά και μεταβυζαντινή εποχή. Σκοπός της δημιουργίας του είναι να γίνουν γνωστά και να αναδειχθούν, κατά τις δυνάμεις ήμων, όλα εκεί να τὰ – ανά τους αιώνες – ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του τόπου μας και των ανθρώπων του”.



Το σχολείο Γούβας των Μεγάλων Βραγγανών, που ίδρυσε ο Ευγένιος Γιαννούλης ο Απώλος το 1661

Πρόκειται για μια ευπαρουσίαστη, ποιοτική και ενδιαφέρουσα ιστοσελίδα, που αξίζει η περιήγησή της. Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα απευθύνουν θερμά συγχαρητήρια για την επιτυχημένη αυτή πρωτοβουλία και εύχονται καλή συνέχεια.

## Γ.Α.Κ. Ευρυτανίας

Από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους του Νομού Ευρυτανίας πήραμε το παρακάτω δελτίο τύπου, που αναφέρεται στην λειτουργία της νέας ιστοσελίδας τους. Συγχαίρουμε το Γ.Α.Κ. Ευρυτανίας για την προσπάθεια αυτή, που επιτρέπει την πρόσβαση στα αρχεία και τις υπηρεσίες του σε κάθε ενδιαφερόμενο, όλο το εικοσιτετράωρο. Υπενθυμίζουμε ότι η ιστοσελίδα του ΓΑΚ Ευρυτανίας είναι [gak.eyr.sch.gr](http://gak.eyr.sch.gr)

### ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

1994- 2014 . Είκοσι χρόνια ύπαρξης για τα ΓΑΚ Ευρυτανίας , αν ληφθεί ως αφηρητά τους, η επίσημη ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της υπηρεσίας η 1η Νοεμβρίου 1994 (Υ.Α. ΙΣΤ./Φ.ΔΙΟΙΚ./1061. της 24ης Οκτωβρίου 1994 του ΥΠ.Ε.Π.Θ.).

Ευχής έργο για να γιορτάσουμε την δημιουργική πορεία των ΓΑΚ Ευρυτανίας ήταν να αποκτήσουν την διαδικτυακή φωνή τους . Η συγκυρία ευνόησε να υλοποιηθεί η προσδοκία αυτή, καθώς η υπηρεσία στελεχώθηκε φέτος με το κατάλληλο σε γνώσεις προσωπικό (τον μαθηματικό ΠΕ03 κ. Βελισσάρη Δημήτριο), ο οποίος εργάστηκε πυρετωδώς και εντός συντόμου χρονικού διαστήματος έστησε τον ιστότοπο των ΓΑΚ Ευρυτανίας.

Θα ήταν όμως παράλειψη να μην ευχαριστήσουμε για τις οδηγίες που μας δόθηκαν από τη Κεντρική Υπηρεσία και από φίλους. Κι ακόμη να απευθύνουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλα τα περιφερειακά ΓΑΚ από τις ιστοσελίδες τους διδαχθήκαμε και αντλήσαμε ιδέες και υλικό.

«Φυλλομετρώντας» την ιστοσελίδα μας μπορείτε να λάβετε μια περιεκτική εικόνα για το έργο που έχει συντελεστεί στα ΓΑΚ Ευρυτανίας από πλευράς αρχειονομικής αλλά και ερευνητικής όπως και στον τομέα του πολιτισμού, καθώς τα περιφερειακά ΓΑΚ καλούνται να επιτελούν πολλαπλούς ρόλους να είναι μια ζωντανή πολιτιστική μονάδα που παράγει συνεχώς έργο όχι μόνο στον τομέα των αρχείων.

Σας ευχόμαστε καλή περιήγηση !

*Αν δεν έχετε ανανεώσει τη συνδρομή σας, θυμηθείτε ότι:*

***Η ετήσια συνδρομή σας είναι το μοναδικό έσοδο της Αδελφότητας και η δική σας συμβολή στην προσπάθεια ανάδειξης του χωριού μας***

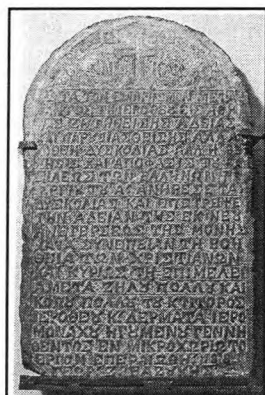
\*\*\*\*\*

***Μην στέλνετε χρήματα μέσα σε επιστολές.  
Για διευκόλυνση, προτιμάτε μια ταχυδρομική επιταγή στο  
όνομα του μέλους του Δ.Σ., στο οποίο τη στέλνετε.***



## Ηγούμενος Ιερόθεος Δερματάς (1870-1889)

Ο αιμνηστος Ευρυτάνας Καθηγητής Βυζαντινολογίας, Αθανάσιος Παλιούρας, που πρόσφατα έφυγε από τη ζωή, στο βιβλίο του «Μοναστήρι της Παναγίας στον Προυσό» γράφει μεταξύ άλλων: «Το μεγαλοπρεπέστερο κτιριακό συγκρότημα είναι αυτό βόρεια της αυλής, που στην πρόσοψή του υπάρχουν οι δύο βρύσες. Χτίστηκε το 1883 από τον ηγούμενο Ιερόθεο Δερματά από το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας, έχει τεράστιες διαστάσεις (31 μ. μήκος, 12 μ. πλάτος και 16 μ. ύψος) και εντυπωσιάζει με την μνημειώδη πρόσοψη. Πάνω από τη βρύση, στην παραστάδα της εισόδου, που βρίσκεται κοντά στο καθολικό, σώζεται η επιγραφή: «Μονή Προυσού 15 Νοεμβρίου 1883»... Στα υπόγειά του υπήρχαν τεράστιοι κάδοι, με πατητήρια για τα σταφύλια, όπου έβραζε ο μούστος για το κρασί των μοναχών... Την 31η Δεκεμβρίου του 1908 το κτίριο είχε καταστραφεί από πυρκαϊά και ανακατασκευάστηκε με νέες εσωτερικές διαρρυθμίσεις».



Σε άλλες σελίδες, ο συγγραφέας παραθέτει φωτογραφίες εικόνων και πολύτιμων χειμnlίων, μεταξύ των οποίων ένα αργυρόχρυσο δισκολόπτηρο με την επιγραφή «Ιεροθέου Ιερομονάχου Ηγουμένου Ιεράς Μονής Προυσού εκ Μικρού Χωρίου 1879». Επίσης, εικονίζονται αποτοιχισμένες λιθανάγλυφες επιγραφές μία εκ των οποίων (βλ. φωτογραφία) αναφέρεται στις προσπάθειες του Ιεροθέου Δερματά να εξασφαλίσει την άδεια ανέγερσης της Μονής, μετά από την καταστροφική πυρκαϊά.

Όπως τονίζει ο καθ. Παλιούρας, «...ο Ιερόθεος Δερματάς συγκαταλέγεται στους ηγούμενους που υπηρέτησαν στη χάρη της Παναγίας με το δημιουργικό πέρασμά τους».

## Ημερολόγιο 2015 και 2016



Η Αδελφότητά μας τύπωσε, για πρώτη φορά, το 1983, ημερολόγιο με εικόνες του Χωριού. Είναι αλήθεια ότι όλοι οι Μικροχωριτες το χάρηκαν και έσπευσαν να το αγοράσουν για να ενισχύσουν τα οικονομικά του Συλλόγου.

Εφέτος, τριάντα χρόνια αργότερα, η Αδελφότητα Μικροχωριτών επανέλαβε την ίδια προσπάθεια. Το Νέο Ημερολόγιο, για να είναι πιο ελκυστικό, είναι α) διετές, δηλ. για τα έτη 2015 και 2016 και β) περιλαμβάνει καθημερινό εορτολόγιο για κάθε μήνα. Σκοπός του ημερολογίου είναι να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των λειτουργικών εξόδων της Αδελφότητας, όπως είναι η λειτουργία του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου (φωτισμός, κλιματισμός, συντήρηση) και η συνέχιση έκδοσης του περιοδικού μας, που δίνει την ταυτότητα του πολιτισμού και της δράσης του χωριού

μας. Δυστυχώς, η οικονομική κρίση είχε ως αποτέλεσμα, όχι μόνο να σταματήσουν οι κάποιες μικρές κρατικές χορηγίες, αλλά και να μειωθούν οι τακτικοί συνδρομητές της Αδελφότητας. Γι' αυτό χρειάζεται την ενίσχυση όλων.

Φυσικά, πρώτοι οι Μικροχωριτες, πρέπει να βοηθήσουν την προσπάθεια αυτή, όχι μόνο αγοράζοντας το ημερολόγιο, που όλοι θα θέλουν να έχουν στο σπίτι τους, αλλά και να διαφημίσουν το χωριό μας προωθώντας το ημερολόγιο αλλά και χαρίζοντας ένα σε φίλους και γνωστούς.

# Μνήμες της Κατοχής (1941-44)

## Ιστορικές Επιστολές

Εκκληση για βοήθεια της Κοινότητας Μικρού Χωριού προς τον τότε Πρωθυπουργό, Γεώργιο Καφαντάρη(μετά το ολοκαύτωμα των Ιταλών τον Δεκέμβρη του 1942)

Εν Μικρώ Χωριώ τη 15 Ιανουαρίου 1943

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ασφαλώς θα πληροφορηθήτε την τύχη του Χωριού μας. Τα 2/3 των οικιών και η ολόκληρη των αχυρώνων απετεφρώθησαν.

Η θέσις μας από επισιτιστικής απόψεως είναι δεινή. Αντιμετωπίζομεν τον εκ πείνης θάνατον. Επίσης καθίσταται προβληματική η στέγασις των κατοίκων.

Ελπίζοντες ότι θα εισακουσθούν παρ' Υμών αι अपέλιδες φωναί των αστέγων γυμνητευόντων, πεινώντων και ασθενών χωριανών μας οίτινες εν τω προσώπῳ σας βρίσκουν σανίδα σωτηρίας και ότι θα δώσητε την δέουσαν προσοχήν δια την αποστολήν τροφίμων, ενδυμάτων, φαρμάκων κλπ. χρειωδών.

Διατελούμεν μεθ' υπολήψεως  
Διά την Κοινότητα Μικρού Χωριού

Ο Πρόεδρος της Κοινότητος

Η Επισιτιστική Επιτροπή

Ιωάννης Παπαδημητρίου  
Κωνσταντίνος Κοκκάλας  
Πάνος Παναγιωτόπουλος

Ευάγγελος Κωστόπουλος

Επιστολή προς τον ιερέα Κων. Βαστάκη της Πρεσβυτέρας Φωτεινής, συζύγου του ιερέως του χωριού μας, παπα-Θανάση, για τις εκτελέσεις των Ιταλών στο χωριό μας στις 24 Δεκεμβρίου 1942. Την χειρόγραφη επιστολή μάς παρέδωσε ο σεβαστός παπα-Κώστας Βαστάκης

«Εγώ για τον παπα-Βαστάκη αυτά ξέρω. Τον έφεραν στο χωριό μας μαζί με πολλούς Μεγαλοχωρίτες. Τους έκλεισαν στο σπίτι του Δερματά. Την πρώτη ημέρα τους ανάκριναν. Τη νύχτα τους πήραν, τους πήγαν στου Φλέγγα το σπίτι, εκείνο ήταν κοντά στην εκκλησία και τους δέρνανε όλη νύχτα. Το πρωί τους ξαναφέρανε στο σπίτι του Δερματά. Εκεί τους έβλεπα και τους άφηναν να μου μιλάνε, αλλά ήταν αγνώριστοι. Από την πρώτη ημέρα, τον παπά τον είχαν χωριστά. Κάποτε τον άφηναν να τον βλέπω εγώ. Ένας αξιωματικός, που προτού πάρουν τον δικό μου παπά

στη φυλακή, είχε έλθει στο σπίτι μας πολλές φορές πριν γίνει η μάχη και ν' αρχίσουν τα μαρτύρια. Τον γνώρισα και τότε που είχε δέσει τον παπά

μου χέρι-χέρι με τον γιατρό τον Πιστιόλη, ήρθε και τότε που έγινε η μάχη πάλι ο ίδιος ήρθε στο σπίτι μου, που ήμουνα με τη μάνα μου και τη θεία μου Πηνελόπη Πολύζου. Και μας είπε: Εγώ θα σας κάνω καλό, μην κλαίτε και μη φοβάστε. Θα βάλω σκοπό στην πόρτα, δεν θα σας μιλάει κανείς, και το έκανε. Είπε και στους θείους

μου Ελευθέρη και Θόδωρο (αδελφοί Οικονόμου κρατούμενοι) ό,τι θέλετε να λέτε στην Παπαδιά να σας φέρνει. Το 'μαθαν αμέσως όλοι οι φυλακισμένοι, πήγαινα με τη θεία μου στην πόρτα του Δερματά και μου 'λεγαν ό,τι θέλουν. Μια μέρα ήλθε πάλι ο

ίδιος και μου λέγει. Έχεις μια αγελάδα, να πιάσεις γάλα, να το βράσεις και να πας στην εκκλησιά να ποτίσεις τον παπά. Βράσαμε το γάλα, εγώ και η θεία μου και το πήγαμε συνοδεία μ' ένα στρατιώτη στην εκκλησιά, αλλά ήβρα τον παπά σε τέτοιο χάλι, που μόλις τον γνώρισα. Στέκονταν στο παγκάρι της εκκλησίας, έκλαιγε, τον ρώτησα τι θέλει, δεν απαντούσε, μόνο έλεγε: τα πάθη σου Χριστέ μου. Τον βαστούσαν δυο στρατιώτες. Τα χέρια μου κρέμονταν χωρίς να ήταν ντυμένους (με τα ράσα του). Ενώ του έδινα το γάλα, δεν τα κουνούσε. Τότε φοβηθήκαμε πολύ με τη θεία μου και φύγαμε. Δεν του δώσαμε να πει γάλα, το αφήσαμε και πάλι φύγαμε με συνοδεία ήρθαμε στο σπίτι. Τότε ξανά μου φώναξαν να τους πάω κρασί και ψωμί, να τους κοινωνήσει ο παπάς τη νύχτα, διότι ακούσθηκε ότι θα μας σκοτώσουν. Το πρωί τους ξανάφεραν στον Δερματά στο σπίτι. Τους ρώτησα αν κοινωνήσαν, ναι μου είπαν, αλλά δεν μας σκοτώνουν σήμερα. Πάρε τα δαχτυλίδια μας να τα δώσεις στους δικούς μας και να μας ξαναφέρεις πάλι ψωμί και κρασί, θα ξαναλειτουργήσει πάλι απόψε ο παπάς, γιατί αύριο θα 'ρθουν οι γυναίκες μας να μας αποχαιρετήσετε, αυτό είναι το τελευταίο. Δεν μας ξαναβλέπεις, σας χαιρετάμε για πάντα, φώναξαν όλοι σιγά-σιγά όλοι. Τελειώνουν τα βάσανά μας. Τα όσα μαρτύρια είδαν τα μάτια μας δεν περιγράφονται. Ούτε ξεχνιούνται. Αύριο θέλουμε να μας δώσεις πολύ ρακί να μην καταλαβήνουμε. Τα' ακούς; μου φώναξε ο Καρυσοφύλλης. Την άλλη μέρα ήρθαν οι γυναίκες τους να τους αποχαιρετήσουν. Αυτό το τραγικό να μην το ξαναδεί άνθρωπος ποτέ, να χαιρετάς τους δικούς σου, διότι σε μισή ώρα θα πεθάνουν. Αυτοί είναι πραγματικοί μάρτυρες. Μαρτύρησαν, έφυγαν με τη Θεία Κοινωνία. Καλή ανάπαυση και αιωνία η μνήμη τους».

Αγρίνιο, 1946



...Όταν έχασα τον πατέρα μου, στις 25 Μαρτίου του 1943, δεδομένου ότι ο μεγαλύτερος αδελφός μου, Νικήτας, δούλευε στη Θεσσαλονίκη, εγώ, που ήμουν ο μεγαλύτερος από τα άλλα δυο αδέρφια, είχα την ευθύνη της οικογένειας. Η πείνα θέριζε το χωριό και εγώ προσπαθούσα να κάνω ό,τι μπορούσα για το καθημερινό μας φαγητό.

Θυμάμαι, ήταν Δεκέμβρης του 1943, και εγώ έπρεπε να πάω στο Αγρίνιο για μια οκά λάδι! Μου πήρε μια μέρα να πάω και δυο να γυρίσω. Στο γυρισμό, το πρώτο βράδυ κοιμήθηκα στα Αραποκέφαλα. Βρήκα κάτι σαν χάνι. Έβαλα

ξύλα στη φωτιά και ξάπλωσα δίπλα να κοιμηθώ. Τη νύχτα χτύπησε κάποιος την πόρτα. Πεταχτήκα, πήγα στην πόρτα αλλά δεν άνοιγα γιατί ήταν ερμηδιά και φοβόμουν. Προσπαθούσα ν' ακούσω κάτι για να δω τι πρέπει να κάνω, οπότε ακούω μια φωνή να λέει: «Εγώ είμαι ο Μακρυγιάννης ο αγωγιάτης». Όταν άνοιξα είδα ποιος ήταν.

Το πρωί που ξυπνήσαμε όλα γύρω ήταν παγωμένα. Χιόνι και πάγος μια πηθαμιά. Βρισκόμασταν στο πιο δύσκολο πέρασμα. Εκεί που, όπως μου 'λεγε η μάνα, αναγκάστηκε και ο παππούς μου, ο παπα-Χαράλαμπος, να ξενυχτήσει και ως εκ τούτου κρουολόγησε, πλευρίτωσε και αυτό του στοίχισε τη ζωή.

Το δικό μου γαϊδούρι δεν ήταν πεταλωμένο και δεν μπορούσε να περπατήσει πάνω στον πάγο. Σκοπός μας ήταν να φθάσουμε στον Προυσό, γιατί από εκεί και πέρα τα πράγματα ήταν πιο εύκολα. Τελικά, εξαντλημένοι μετά από 5 ώρες δρόμο, φθάσαμε στην Κάτω Καρύτσα.

Είχε βραδιάσει, πάχνιασα το γομάρι και κοιμήθηκα κι' εγώ σ' ένα στάβλο (μέσα στο παχνί). Το πρωί, ο Αχιλλέας (έτσι λέγανε το γαϊδούρι μου) δεν ανέβαινε στα Χαλικοχώραφα για να πάω στον Άη-Σώστη και έτσι αναγκάστηκα να πάω στο χωριό από το Γαύρο. Όπως μου 'λεγε μετά η μάνα, τα μικρότερα αδέρφια μου, ο Αλέκος και ο Μένιος, πήγαιναν συνέχεια στον Άη-Σώστη και με περίμεναν να φανώ στα Χαλικοχώραφα.

Από τις αρχές του 1943 όλοι οι νέοι του χωριού πήγαμε στην οργάνωση της ΕΠΟΝ. Σαν επονίτες κάναμε διάφορες αποστολές (μεταφορές με τα ζώα ή σύνδεσμοι σε διάφορα χωριά). Σε μία απ' αυτές, την άνοιξη του 1944, μάς πήρε ο καπετάν Μπότσαρης (Κονδύλης) και πήγαμε στον Άγιο Γεώργιο Τυμψηρστού. Εκεί έφεραν διάφορα κιβώτια από το Γαρδίκι Ομιλέων και εμείς τα φορτώσαμε και τα πήγαμε στη μεραρχία στο Καρπενήσι. Όταν τελειώσαμε την αποστολή μας, οι αντάρτες μάς έδωσαν μισή λίρα ανά οικογένεια. Εγώ μαζί με το Νίκο Διάτη πήραμε μια λίρα και πήγαμε στα Σταράλωνα Μακρυνίας, απέναντι από τη λίμνη της Τριχωνίδας, για να ανταλλάξουμε τη λίρα για 40 οκάδες σιτάρι.

Στο δρόμο, κοντά στο Κεφαλόβρυσο Τσουκάς, κινδυνεύσαμε να μας πιάσουν οι Γερμανοί. Τρέξαμε και κρυφτήκαμε. Τελικά, εξουθενωμένοι από το περπάτημα και την πείνα, φτάσαμε με το σιτάρι στο χωριό. Εκείνη την εποχή, που δεν είχαν γίνει ακόμα τα δικά μας σιτάρια και καλαμπόκια, το σιτάρι ήταν πολύτιμο. Με δυσκολία να φέρναμε βόλτα. Αναγκαζόμασταν να κόβουμε και να λιανίζουμε με το μπαλάκι κοτσάνια από καλαμπόκι, βελάνια και άλλα, που τα πηγαίναμε στο μύλο να τα αλέσουμε για αλεύρι.

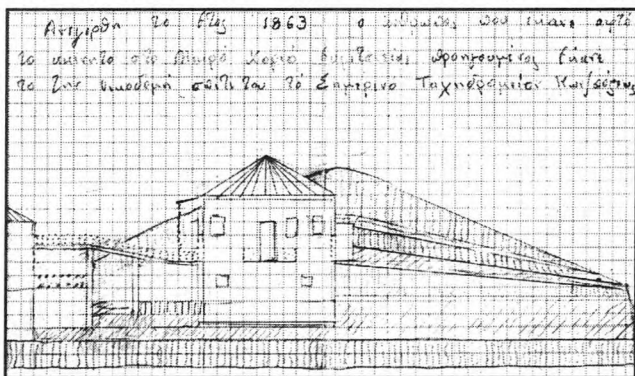
Για να εξοικονομήσω λίγο λάδι ή σιτάρι έκανα τον αγωγιάτη. Ήμουν μικρός αλλά με εμπιστευόνταν γιατί ήμουν ψηλός και με θεωρούσαν μεγαλύτερο. Σ' όλες τις δουλειές χρησιμοποιούσα τον «Αχιλλέα», τον αγαπημένο μας γάϊδαρο, που ήταν πολύ γέρος αλλά και πεισματάρης. Θυμάμαι μια φορά που πήγα για να φέρω το λάδι του Κατσαούνη από την Αιτωλοακαρνανία μαζί με τον Θανάση Ματσούκα. Εγώ με το Αχιλλέα και αυτός με το δικό του γαϊδούρι. Μάς πήρε μια μέρα να φτάσουμε ως εκεί. Την άλλη μέρα, ο Θανάσης φόρτωσε, έφυγε και γύρισε πίσω. Ο δικός μου, ο Αχιλλέας, πεισματώσε και δεν ξεκινούσε με τίποτα. Έτσι νυχτώσαμε στο δρόμο και αναγκάστηκα να περάσω τη νύχτα μέσα σε μια εκκλησούλα, την Αγία Παρασκευή...

# Το πατρικό μου σπίτι στο Χωριό

Από χειρόγραφο του αείμνηστου Κώστα Σπ. Ζορμπαλά

Σήμερα το Μικρό Χωριό έχει διπλή ονομασία, Παλιό και Νέο Μικρό Χωριό. Εγώ εδώ αναφέρομαι στο χωριό, τότε που ήταν ένα και περιβόητο.

Κατά τα λεγόμενα της Μάνας μου εγώ γεννήθηκα την ίδια χρονιά που πέθανε ο παππούς μου Κωνσταντίνος, το 1916, και για να τον ευχαριστήσουν μου έδωσαν το όνομά του. Ο παππούς μου ήταν για χρόνια στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί είχε μπακάλικο στη συνοικία Σκούταρη και όπως φαίνεται κέρδισε αρκετά χρήματα, αφού έφτιαξε ένα σπίτι στην Πόλη, που σώζεται ακόμα και σήμερα στεγάζει το ταχυδρομείο της Κωνσταντινούπολης, και ένα μεγάλο σπίτι στο χωριό. Είχε πέντε παιδιά, τρία αγόρια και δύο κορίτσια. Ο πρωτότοκος γιός του, Ιωάννης, έφτιαξε το μετέπειτα Τσαπερέικο σπίτι, ενώ ο δεύτερος, ο Δημήτριος, παρέμεινε στην Πόλη. Οι δύο κόρες του ήταν η Ευφροσύνη Ζορμπαλά Σιδεροκωστοπούλου και η Δέσποινα Κωνσταντίνου Κοκάλα. Ο πατέρας μου, Σπύρος, ήταν το μικρότερο και πιο χαϊδεμένο παιδί του και γι' αυτό τού άφησε το σπίτι που έχτισε στο χωριό.



Σκίτσο του Κώστα Σπ. Ζορμπαλά

Σ' αυτό το σπίτι, που θα περιγράψω πιο κάτω, γεννήθηκα και εγώ. Όλα όσα θυμάμαι από τα παιδικά μου χρόνια είναι δεμένα με αυτό το σπίτι. Θυμάμαι τις ζημιές που έκανα κρυφά και τώρα προσπαθώ να καταλάβω τι ήταν εκείνο που με έκανε να κάνω αυτές τις ζαβολιές. Μέχρι να πάω στο σχολείο, οι ζημιές ήταν γύρω από το φαγητό. Έκλεβα ξυνοτύρι (κλωτσοτύρι), πηχτό γάλα από την καρδάρα και βούτυρο από την λαίνα. Τώρα δικαιολογώ τα έργα μου γιατί ήμουν ο μικρότερος στην οικογένεια με αδελφό μεγαλύτερο τρία χρόνια και αδελφή μεγαλύτερή μου κατά έξη χρόνια.

Ποτέ δε θυμάμαι να έφαγα μόνος μου σε δικό μου πιάτο. Τρώγαμε όλα τα αδέλφια μαζί, συνήθως από το τηγάνι γάλα με ψωμί τριμμένο. Θυμάμαι δύο περιστατικά. Στο ένα, όπως τρώγαμε το γάλα με το ψωμί, εγώ, για να προλάβω, έβαζα τρεις κουταλιές στο στόμα μου δίχως να προλαβαίνω να μασήσω με αποτέλεσμα να πνιγώ και να βγω ζημιωμένος. Το δεύτερο, που δεν το θυμάμαι αλλά μου το είπαν, ήταν όταν ήμουνα έξη χρονών. Ήμουν 6 οκάδες βάρος και είχα μεγάλο πυρετό. Η μάνα μου με άφησε στο έλεος του Θεού. Για καλή μου όμως τύχη ήρθε στο γειτονικό σπίτι, του Ανδρέα Σιδέρη, ο νεαρός τότε γιατρός Πριγκιψύλλης και του είπαν και ήλθε να δει κι εμένα. Μου έδωσε κάποιο φάρμακο και έτσι έζησα.

Στην αγωνία μου να επιβιώσω και φοβούμενος τις καρπαζίες που έτρωγα από τον αδελφό μου, δεν έλεγα σε κανέναν τίποτα και σιγά, σιγά άρχισα να μην λέω τίποτα και να μην σκέπτομαι τίποτα. Ό,τι μου ερχόταν στο μυαλό αμέσως το έκανα δίχως να σκέπτομαι τα επακόλουθα. Και όσο εγώ κλεινόμουν στον εαυτό μου, τόσο ο αδελφός μου, ο Βασίλης, έπαιρνε θάρρος και δεν φοβόταν κανέναν. Όσο για τη λέξη ‘πατέρας’ στο μυαλό μου ήταν άγνωστη. Αυτός ήταν στην Κωνσταντινούπολη και δεν τον ένοιαζε για μας αν ζούμε ή αν πεθάναμε. Η Μάνα μου Αικατερίνη, το γένος Φλέγκα και παρατσούκλι ‘Κατσαούνη’, ήταν μια σωματώδης και πολύ εργατική γυναίκα. Έτρεχε όλη μέρα να καλλιεργήσει τα χωράφια, να περιποιηθεί τα ζώα, να ποτίσει, να πάει για ζύλα, να κάνει τις δουλειές του σπιτιού, και δεν της περίσσευε χρόνος για τα παιδιά. Όσο για μένα, με άφηνε στην καλή θέληση της αδελφής μου. Φανταστείτε τώρα, ένα παιδί με ένα ντρίλινο φουστάνι, δίχως εσώρουχο, δίχως φανέλα, να το ντύνουν, στα έξη του χρόνια και να του βάζουν παντελόνι. Μεγάλο γεγονός για μένα, που το θυμάμαι σε όλη μου τη ζωή.

Τη λέξη παιδική αφέλεια δεν την ήξεραν. Εμένα, σα δε μιλούσα με περνούσαν για τελειώς κουτό. Μια μέρα το βρασμένο γάλα με το ψωμί έκαιγε πολύ. Μου είπαν να πάω να φέρω νερό από τη βρύση, που ήταν έξω από το σπίτι. Μάλιστα ο αδελφός μου μού είπε ότι εγώ ήμουν τόσο γρήγορος που μπορούσα να φέρω το νερό τόσο γρήγορα όσο χρόνο θέλει να ανοιγοκλείσει τα μάτια του. Εγώ το πίστεψα, όμως ακόμα θυμάμαι το σαρκαστικό του γέλιο για την αφέλειά μου να τον πιστέψω. Εγώ ήμουν ένα αγαθό παιδί, πολύ παιδεμένο που ήταν εύκολη λεία για πονηρούς και καιροσκόπους.

Στο σπίτι υπήρχε και η Γιαγιά μου. Η μάνα της μάνας μου. Τη γνώρισα κατάκοιτη, ένα κουβάρι μαζεμένο πάνω σε ένα τσόλι δίπλα στο τζάκι και με μια βελέντζα για σκέπασμα. Πιστεύω ότι χάρη σ’ αυτήν τη μανιά κρατήθηκα στη ζωή. Θυμάμαι ότι της άφηναν στο τζάκι το ψωμί της με κάτι για προσφάϊ, συνήθως κλωτσοτύρι και απαραίτητως ένα κύπελλο με νερό. Εγώ βέβαια όταν πεινούσα και έβλεπα το ψωμί φυσικό ήταν να το κλέβω ή για να μην κλαίω, μου το ‘δινε μόνη της. Μ’ αυτήν τη μανιά μου ζούσα όλα τα χρόνια που δεν μπορούσα να φύγω από το σπίτι και ήταν η απαραίτητη συντροφιά μου. Όταν πέθανε η μανιά μου εγώ πρέπει να ήμουνα 4-5 χρονών. Τη θυμάμαι σ’ ένα φέρετρο πάνω στο τραπέζι, με μία πέτρα μεγάλη πάνω στα γόνατά της για να ισάσουν κάπως τα πόδια και να μπει το καπάκι. Τότε αισθάνθηκα ένα κενό μέσα μου και επειδή πάντα την ήξερα ξαπλωμένη κάτω δίπλα στη γωνιά και τώρα την έβλεπα πιο ψηλά, μου φάνηκε ότι πήγαινε στους ουρανούς.

Από ζημιές στο σπίτι δεν θυμάμαι, αλλά και τι ζημιές να έκανα, αφού δεν μπορούσα να φτάσω να πάρω ούτε ψωμί από το ντουλάπι που το ‘βαζε η μάνα μου. Έβλεπα τον αδελφό μου να παίζει με την αδελφή μου, να γκρινιάζουν και να χτυπιούνται. Μάλιστα αυτός τη χτυπούσε στο στήθος και πονούσε και εγώ λυπόμουν που δεν μπορούσε να τον χτυπήσει και αυτή για να πονέσει κι αυτός. Αυτή η παλικαριά του αδελφού μου, τον έκανε να μη λογαριάζει κανέναν, μια και η μάνα μας δεν έδινε σημασία σ’ αυτούς τους μικροκαυγάδες, αφού, κατά κανόνα στον τόπο μας, μόλις τα παιδιά έβγαζαν το Δημοτικό σχολείο τα έστελναν στα ξένα για να εργαστούν και ήθελαν να έχουν καλή ανάμνηση από το σπίτι τους. Έτσι ο αδελφός μου κατάφερε να πάρει τον τίτλο του αρχηγού στον πετροπόλεμο στο χωριό και παρόλο που ήταν αριστεροχέρης κατάφερε ακόμα και βερβέρα να σκοτώσει με μια πέτρα. Αυτή όμως η παλικαριά τού βγήκε σε κακό...

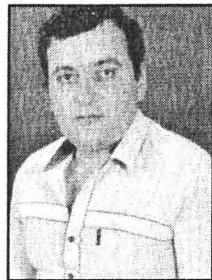
Όπως είπα, τα παιδικά μου χρόνια είναι δεμένα με το σπίτι μας στο χωριό. Το σπίτι αυτό

το έχτισε ο παππούς μου, Κώστας Ιωάν. Ζορμπαλάς, το 1863 και δυστυχώς, 100 χρόνια αργότερα, ήλθε η μεγάλη κατολίσθηση του χωριού και το εξαφάνισε. Ήταν ένα μεγάλο σπίτι, τετράγωνο, 10 μ. πλάτος και 10 μ. μήκος, με τοιχοποιία 0,70 πόντους πάχος. Είχε υπόγειο που έβγαινε στον κήπο και ένα πάτωμα. Όπως μπαίναμε στο σπίτι, στα αριστερά, ήταν ένα δωμάτιο κουζίνας, που συγκοινωνούσε με ένα δωμάτιο 'κελάρι' για αποθήκη τροφίμων. Στη δεξιά πλευρά είχε ένα τρίτο, 'το καλό δωμάτιο' όπως το λέγαμε και μια κρεβατοκάμαρα. Ανάμεσα στα δύο αυτά δωμάτια ήταν διάδρομος που κατέληγε σε μπαλκόνι, στα ανατολικά, προς τον κήπο. Αυτό το μπαλκόνι είχε στα δεξιά μια μικρή σκαλίτσα που κατέβαινε στον κήπο, και στα αριστερά του μπαλκονιού, ντυμένο με σανίδες, ήταν το αποχωρητήριο. Αυτός ο διάδρομος ενωνόταν με έναν άλλο μεγάλο διάδρομο που ξεκινούσε από την είσοδο του σπιτιού και κατέληγε σε μπαλκόνι.

Όλο το οικόπεδο είχε ολόγυρα τοιχοποιία. Η πάνω πλευρά του οικοπέδου προς το δρόμο είχε μαντρότοιχο ύψους 2 μ. και πάχος 0,50 πόντους, που ήταν σκεπασμένος με πλάκες. Δίπλα από το σπίτι, στα αριστερά, ήταν η πετρόκτιστη αχερώνα με υπόγειο για καζαναριό. Στη συνέχεια ήταν το μαντρί για τα γίδια, που στηριζόταν σε κολώνες και ήταν σκεπασμένο με κέδρινα μαδέρια. Δίπλα από το μαντρί ήταν και ένα μεγάλο μπαλκόνι 'το λιακό', περίπου 3Χ5 μ., που και αυτό στηριζόταν σε δύο κολώνες και ήταν σκεπασμένο με τσίγκο. Εκεί απλώναμε τις σοδειές.

Στη δεξιά πλευρά του σπιτιού ήταν ο κήπος, που ήταν φαρδύτερος προς τη μεριά του σπιτιού και περιμετρικά είχε ασβεστότοιχο ύψους 2,5 μ. Πίσω από το σπίτι ήταν το 'γιούρτι' με δύο πατωσιές, που χωρίζονταν με ξερότοιχο. Στον κήπο, κοντά στο σπίτι, υπήρχε στέρνα νερού. Στο γιούρτι, στην πάνω πατωσιά έβγαιναν το υπόγειο του σπιτιού και το υπόγειο της αχερώνας. Το υπόγειο του σπιτιού είχε ύψος 4 μέτρα και ήταν χωρισμένο σε δύο μέρη με τοιχοποιία. Το ένα, που ήταν ίσα με το χωράφι, είχε παχιά και εκεί βάζαμε τα μεγάλα ζώα (αγελάδα, άλογο, γαϊδουράκι) και επειδή είχε μεγάλο χώρο στοιβάζαμε τα καυσόξυλα και πάλι περισσεύε χώρος για την κάδη του κρασιού. Εκεί ήταν και οι λεγόμενες παραθύρες για τις κότες, ενώ στον τοίχο κρεμάγαμε όλα τα απαραίτητα εργαλεία για τις δουλειές (ζυγάλετρα, αλέτρι, ζυγό, υνί κ.λπ.) Το άλλο μισό μέρος ήταν δύο σκαλιά ψηλότερα. Αυτό πάλι χωριζόταν σε δύο μέρη με πρόχειρο χώρισμα από σανίδες και με πόρτα. Στο ένα μέρος βάζαμε τα βαρέλια με το κρασί και τα βαρελάκια με το τσίπουρο και στο άλλο μισό υπήρχαν ράφια για να βάζουμε τα πλεονάζοντα τρόφιμα. Ήταν σα δεύτερο κελάρι και επικοινωνούσε με το πάνω κελάρι με μόνιμη σκάλα και «κλαβανή».

Σ' αυτό το σπίτι γεννήθηκα και μεγάλωσα. Ήταν ένα μεγάλο αρχοντικό που έγινε συντριμμία και χάθηκε με την αναπάντεχη κατολίσθηση της 13<sup>ης</sup> Ιανουαρίου 1963. Όταν αργότερα χτιζόταν από το συνεργείο της Πρόνοιας το σπίτι μου στο Νέο Μικρό Χωριό χρειαζόμουν πέτρα. Περίμενα ότι τα απομεινάρια από ένα τεράστιο σπίτι με πάνω από 600 κυβικά τοιχοποιία, θα μπορούσαν τουλάχιστον να μου δώσουν τα 50 κυβικά πέτρας που χρειαζόμουν για το νέο σπίτι. Άνοιξα δρόμο με μπουλντόζα και πήγα με ένα φορτηγό. Δυστυχώς όμως, η πέτρα, όπως κατρακυλούσε με την κατολίσθηση, είχε στρογγυλέψει, δεν είχε καθόλου γωνίες και δεν έκανε για χτίσιμο. Το μόνο που κατάφερα να πάρω ήταν μερικά αγκωνάρια!



*Ο ασπινθησας Πέτρος  
Κ. Ζορμπαλάς  
Γιος του Κώστα  
Σπ. Ζορμπαλά*

# Μικροχωρίτικο Λεξιλόγιο

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Του Χαράλαμπου Κ. Φλώρου

<b>Λ</b>	
Λαγκιόλι	Κομμάτι υφάσματος
Λαίνα	Βάζο
Λάκα	Επίπεδο χωράφι
Λακάω	Φεύγω τρέχοντας
Λαουτάζω	Κρύβομαι
Λαντζοκόβω	Αγωνιώδης κίνηση
Λατσούδα	Κλαδί από έλατο
Λιμασμένο	Νηστικό
Λισγάρ	Εργαλείο για σκάψιμο
Λιτάρ	Σχοινί
Λούτου	Χαζό, αγαθό
Λούφαξε	Σώπασε
Λαιμαριά	Περιλαίμιο που 'βαζαν στα ζώα για να έλκουν το αλέτρι
Λεφτοκαρυά	Αγριοφουντουκιά
<b>Μ</b>	
Μαλτέζα	Ράτσα γιδιών
Μανάρ	Οικόσιτα ζώα
Μαξλίκι	Ξύλο που χρησίμευε για μοχλός
Μαξούμ	Μικρό παιδί
Μαργώνω	Τουρτουρίζω από το κρύο
Μάσια	Τσιμπίδα για κάρβουνα
Μαρκάλος	Ζευγάρι των ζώων
Μαυλάω	Φωνάζω για συγκέντρωση των ζώων
Ματσιαλάω	Μασουλάω
Μουνούχι	Ευνουχισμένο ζώο
Μπάλα	Κούτελο
Μπικιόνι	Μεταλλικό δοχείο νερού
Μουτ-λακ	Σώνει και καλά
Μπισίκι	Κούνια μωρού
Μπιρμπιλόνια	Πρόχειρο φαγητό

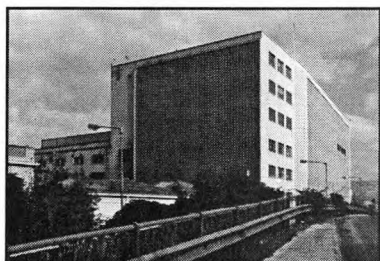


Μπιτ ή νπιτ	Καθόλου
Μπιχτιά	Επικλινές έδαφος
Μπλαθρώνω	Κακότεχνο ανακάτεμα – λέρωμα
Μπλατσανάω	Πλατσουρίζω
Μπλιορ	Νεαρό πρόβατο
Μπούγλα	Δοχείο, κούπα
Μπράσκα	Βάτραχος (μεγάλος)
Μπρίζει	Μουγκρίζει
Μπουχαρής	Καμινάδα
Μπρούφλα	Βασκανία, μάτιασμα
Μπαΐσι	Εξαντλήθηκε
Μαλιαφάρισμα	Άτσαλο πιάσιμο με το χέρι
Μούγκαβο	Άνθρωπος βαρύς, αμίλητος, δύστροπος
Μπίτσα	Τελείωσα
Μουσκφός	Κουτοπόνηρος
<b>Ν</b>	
Νομ	Δώσε μου
Νίλα	Ταλαιπωρία
Ντορός	Ίχνη, πατημασιές
Ντράβαλα	Μπλεξίματα
Ντούχνα	Καπνός
<b>Ξ</b>	
Ξάϊ	Το ποσοστό απ' το αλεύρι που κρατούσε ο μυλωνάς ως αμοιβή του
Ξαμώνω	Χειρονομώ
Ξεσάρκωτος	Γυμνός
Ξεμπλέτωτος	Γυμνός
Ξεμουτόπ	Επίτηδες
Ξεμπλιστούριασμα	Ξεκοίλιασμα
Ξεμπροσιάζω	Εκθέτω
Ξεμτσούνιασμα	Άσχημο χτύπημα στο πρόσωπο
Ξέρακα	Ξερό δένδρο
<b>Ο</b>	
Οϊδίζω	Μοιάζω
Οχτος	Απότομο κάθετο έδαφος

*Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος*

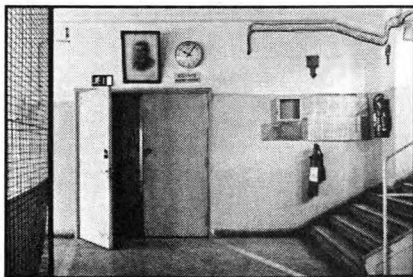
# Η Καπνοβιομηχανία ΚΕΡΑΝΗ σήμερα

Με τον τίτλο «Μέσα στο ιστορικό κτίριο της Καπνοβιομηχανίας ΚΕΡΑΝΗ» η ιστοσελίδα «Ο Επιχειρηματίας» δημοσιεύει φωτογραφίες από το εσωτερικό του εργοστασίου Κεράνη, όπως είναι σήμερα. Έρημο, παραμελημένο, δεν θυμίζει τίποτα από τη δόξα που γνώριζε στη δεκαετία του '60. Πολλοί ήταν οι Ευρυτάνες και Μικροχωρίτες που δούλευαν σ' αυτό αλλά και εκείνοι που πέρασαν από εκεί για να συναντήσουν τους συγχωριανούς μετόχους του εργοστασίου ή τους εργαζόμενους. Η Καπνοβιομηχανία που ιδρύθηκε από τον συγχωριανό μας Γεώργιο Αθ. Κεράνη ανήκει πλέον στην ιστορία. Έκλεισε οριστικά στις 31 Ιουλίου 2007 και, όπως πληροφορούμαστε, πρόκειται σύντομα να στεγάσει τα Δικαστήρια Πειραιά. Οι φωτογραφίες, πιο κάτω, από το εσωτερικό του εργοστασίου συγκινούν και φέρνουν στο νου αναμνήσεις και συναισθήματα σε όσους εργάζονταν ή γνώριζαν το περίφημο Εργοστάσιο ΚΕΡΑΝΗ. Μαζί με τις φωτογραφίες παραθέτουμε και το σχετικό δημοσίευμα:



«Η ιστορία του εργοστασίου ξεκινά το 1926 όπου ο Γεώργιος Αθ. Κεράνης, σε ηλικία 23 ετών, ιδρύει τη δική του εταιρεία, η οποία έχει καταχωρηθεί στη μνήμη των παλαιότερων γενεών με τα λαϊκά τσιγάρα «Έθνος εξαιρετικά» αλλά και με το πρώτο blend τσιγάρου που κατασκευάστηκε στην Ελλάδα, το «Παλλάς». Αριστοκρατικό τσιγάρο, αφού πάντα ήταν ακριβότερο από τα άλλα. Με άρωμα μιάς άλλης εποχής, τα χαρμάνια

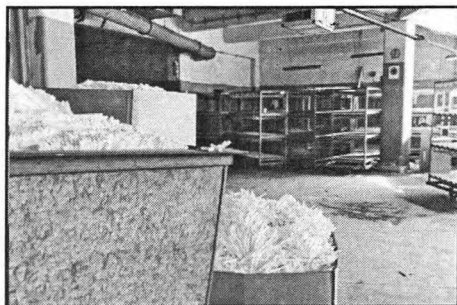
της καπνοβιομηχανίας Κεράνη θα εκτοξεύσουν τις πωλήσεις στα ύψη, κατακτώντας σημαντικές παγκόσμιες διακρίσεις. Στην περίοδο της μεγάλης ακμής το εργοστάσιο απασχολούσε 2.500 εργάτες. Το 1939 εισέρχεται δυναμικά στο Χρηματιστήριο, όπου και παρέμεινε για παραπάνω από 60 χρόνια.



Ο Γεώργιος Αθ. Κεράνης έφυγε από τη ζωή το 1948 σε ηλικία 45 ετών, έχοντας δημιουργήσει πολύ μεγάλο κοινωνικό έργο, προσφέροντας υλικά στην ανάπτυξη και την πρόοδο αυτού του τόπου. Το μερίδιό του, στην επιχείρηση, πέρασε στα χέρια της γυναίκας του, της Ευγενίας Κεράνη, η οποία λίγα χρόνια αργότερα παντρεύτηκε τον συνιδρυτή της βιομηχανίας, Σοφοκλή Φλέγγα και απέκτησε μαζί του μια κόρη, τη Μαρίνα.

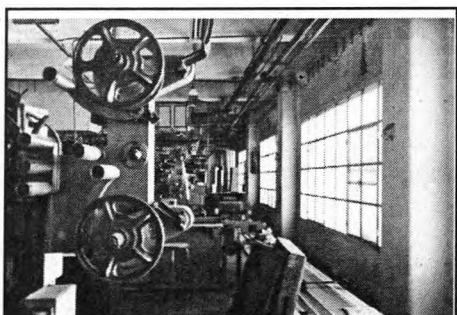
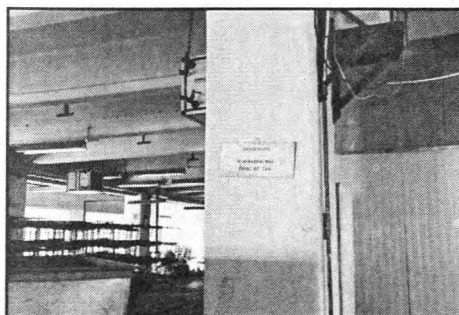
Στις αρχές της δεκαετίας του '60 η Γ.Α. Κεράνης Α.Ε. επεκτείνει τους εργοστασιακούς της χώρους κατά 28.736 τ.μ. με δυνατότητα παραγωγής 3,5 εκατομμύρια τσιγάρα ανά

βάρδια και γίνεται η πρώτη σε μέγεθος εταιρεία του κλάδου και μαζί με τη δεύτερη (την Παπαστράτος, που ανήκει σήμερα στη PhillipMorris) κατείχαν το 69,6% της συνολικής κατανάλωσης.



Το 1974 η αγορά αλλάζει. Η καπνοβιομηχανία αποφασίζει να δραστηριοποιηθεί και στα διεθνή σήματα υπογράφοντας συμβόλαιο για την παραγωγή του «KENT» στην Ελλάδα και στη συνέχεια του «PALLMALL».

Η εποχή που το «Έθνος» ήταν must λαϊκό τσιγάρο είχε παρέλθει. Το 1998 η εταιρεία «Κεράνης Συμμετοχών ΑΕΒΕ» πωλήθηκε. Η Μαρίνα Φλέγγα και ο σύζυγός της Μανόλης Κυπριανίδης αποχώρησαν, αφήνοντας τον έλεγχο σε μια χρηματιστηριακή εταιρεία, η οποία με την κατάρρευση του Χρηματιστηρίου θα κλείσει οριστικά το 2007, αφήνοντας απλήρωτους τους 145 τελευταίους εργάτες και παρασύροντας μαζί της στο κενό και την καπνοβιομηχανία Γεώργιος Αθ. Κεράνης».



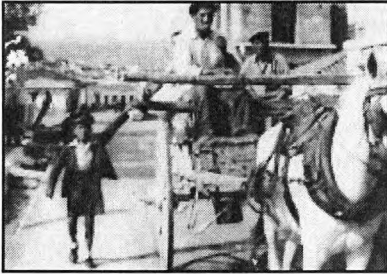
**[www. Mikrohorio.gr](http://www.Mikrohorio.gr)**

Η ιστοσελίδα της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Περιέχει χρηστικές, ενημερωτικές, ιστορικές πληροφορίες για το Μικρό Χωριό

Επισκεφθείτε τη

Όσες φορές βλέπω την μπάρα στην Τραγάνα, στη Θήβα, στη Μαλακάσα, δεν ξέρω γιατί έρχονται στο νου μου τα λόγια ενός γέροντα: «Δεν είναι διόδια αυτά, λύτρα εξαγοράς είναι, που πληρώναμε παλιά στον Νταβέλη και τους κλέφτες που έπιαναν τα στενά και τα περάσματα και δεν άφηναν κανέναν να περάσει».



Και τι δεν ακούς από αγανακτισμένους οδηγούς. Άλλοι βρίζουν τους Ισπανούς, που έχουν αναλάβει τα διόδια και άλλοι τα βάζουν με την τρόικα, που μας έχει καθίσει στο σβέρκο. Αυτό πίστευα κι εγώ, πως τα διόδια είναι ευρωπαϊκή εφεύρεση. Όμως την απορία μου την έλυσε μια σύντομη αγγελία, που εντόπισα στο «Αθηναϊκόν Ημερολόγιον 1888» των Φ. Πρίντζη και Γ. Μαυρογένους.

Θα μου πείτε: Τι σχέση έχουν τα διόδια του 2014 με την Αθήνα του 1888, όταν τότε στους δρόμους της κυκλοφορούσαν σούστες, κάρα και

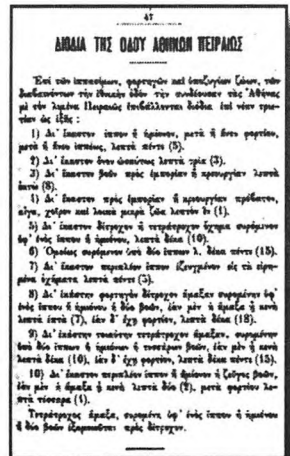
τετράποδα; Έχει και παραέχει. Η αγγελία φέρνει τον τίτλο «Διόδια της Οδού Αθηνών - Πειραιώς» και γράφει αναλυτικά:

«Επί των ιππασίμων, φορτηγών και υποζυγίων ζώων, των διαβαινόντων την εθνικήν οδόν την συνδέουσα τας Αθήνας με τον λιμένα Πειραιώς επιβάλλονται διόδια επί νέαν τριετίαν ως εξής:

Τιμές ανά κεφάλι ζώου

1. Δι' έκαστον ίππον ή ημίονον, μετά ή άνευ φορτίου, μετά ή άνευ ιππέως, λεπτά πέντε (5).
2. Δι' έκαστον όνον ωσαύτως λεπτά τρία (3).
3. Δι' έκαστον βουν προς εμπορίαν ή κρεουργίαν λεπτά οκτώ (8).
4. Δι' έκαστον προς εμπορίαν ή κρεουργίαν πρόβατον, αίγα, χοίρον και λοιπά μικρά ζώα λεπτόν εν (1).
5. Δι' έκαστον δίτροχον ή τετράτροχον όχημα συρόμενον υφ' ενός ίππου ή ημίονου, λεπτά δέκα (10).
6. Ομοίως συρόμενον υπό δύο ίππων λεπτά δέκα πέντε (15).
7. Δι' έκαστον περιπλέον ίππον εξευγμένον εις τα ειρημένα οχήματα λεπτά πέντε (5).
8. Δι' εκάστην φορτηγόν δίτροχον άμαξαν συρομένην υφ' ενός ίππου ή ημίονου ή δύο βοών, εάν μεν η άμαξα η κενή λεπτά επτά (7), εάν δ' έχει φορτίον, λεπτά δέκα (10).
9. Δι' εκάστην τοιαύτην τετράτροχον άμαξαν, συρομένην υπό δύο ίππων ή ημιόνων τεσσάρων βοών, εάν μεν η κενή λεπτά δέκα (10), εάν δ' έχει φορτίον, λεπτά δέκα πέντε (15)
10. Δι' έκαστον περιπλέον ίππον ή ημίονον ή ζεύγος βοών, εάν μεν η άμαξα η κενή λεπτά δύο (2), μετά φορτίου λεπτά τέσσαρα (4).

Τετράτροχος άμαξα, συρομένη υφ' ενός ίππου ή ημιόνου ή δύο βοών εξομοιούται προς δίτροχον».



Για την αντιγραφή Αμ. Κ.

# Θύμησες απ' τα παλιά...

Του αείμνηστου Σταύρου Γεωργούλη



Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για τους εκπολιτιστικούς συλλόγους, που γίνονται όλο και περισσότεροι. Θα πρέπει να πω ότι στο χωριό μας υπήρχε προπολεμικά ο σύλλογος «Φιλοπρόδος Νεολαία». Για τη δράση του γράψανε πολλοί και ασφαλώς θα γράψουν κι άλλοι. Εγώ θ' αναφερθώ σ' ένα τομέα δράσης του, που ήταν το Θέατρο Ερασιτεχνών Νέων, όπως λεγότανε, και για την περίοδο 1930 ως το 1944 έδωσε, με αρκετή επιτυχία, παραστάσεις με δράματα πατριωτικά αλλά και με κωμωδίες που βγάζανε αυθόρμητο μεταδοτικό και τρανταχτό γέλιο. Θα καταπιαστώ με την εύθυμη πλευρά του, χωρίς να παραγνωρίσω ότι η επιτυχία οφειλόταν στη μαζική προσπάθεια, που γινότανε με όρεξη, αρκετό κόπο και πολύ μεράκι. Δεν θα πω ονόματα για να αποφύγω κάθε παρεξήγηση, αλλά πρέπει να τονίσω ότι διακριθήκανε πολλοί σαν ηθοποιοί, σκηνοθέτες, σκηνογράφοι, ενδυματολόγοι, συγγραφείς, χωρίς να παραλείψω τον απαραίτητο υποβολέα, που σ' αυτόν βασιζότανε κατά

μεγάλο μέρος κάθε φορά η παράσταση. Κι ύστερα απ' αυτή την εισαγωγή ας θυμηθούμε την παράσταση «Ζητείται υπηρέτης».

Στην τελευταία σκηνή της κωμωδίας, έπρεπε ο ηθοποιός φεύγοντας να πει «Ορ Βουάρ». Αυτό ήταν γραμμένο με ξένα γράμματα και κάποιος γαλλομαθής το έγραψε δίπλα με μολύβι στα ελληνικά. Όταν ήρθε η ώρα να ειπωθεί το «Ορβουάρ», ο υποβολέας από την τρύπα του, που βρισκόταν πάντα μπροστά στη σκηνή για να τον βλέπει ο ηθοποιός, μάλλον επειδή ήταν ή κακογραμμένο το Ορβουάρ το διάβασε «Αραβούα». Ο επί σκηνής ηθοποιός δεν μπορούσε να το πιάσει και ο υποβολέας το επαναλάμβανε όλο και δυνατότερα... αραβούα, αραβούα. Τίποτα ο άλλος! Την κατάσταση ανάλαβε αυτόκλητος να διευκολύνει ένας πιτσιρικάς, που ήταν μπροστά, μπροστά πίσω απ' τον υποβολέα και φώναζε πιο δυνατά... αραβούα, σου λέει, αραβούα, αλλά ο άλλος και πάλι τίποτα. Αυτό όμως που δεν μπορούσε να πιάσει ο ηθοποιός με το τρακ που είχε πάθει, το 'πιασε ο κόσμος και το επαναλάμβανε, Αραβούα, αραβούα. Με το κομφούζιο που έγινε, ο ηθοποιός αντί να χαιρετήσει γαλλικά προτίμησε να στρίψει... αλά γαλλικά και να κλείσει η αυλαία. Και μπορεί η παράσταση να έλαβε τέλος, αλλά δυνάμωσε την περιέργεια των θεατών για τι ήταν τέλος πάντων αυτό το «Αραβούα».

Θα πρέπει να πω ότι η σκηνή γινόταν εκ των ενόντων (παλιοσάνιδα, κουβέρτες, χράμια γύρω-γύρω και τη μόνιμη πορτοκαλιά αυλαία, που ήταν αγορασμένη από τα έσοδα των παραστάσεων). Η σκηνή στηνόταν στην πλατεία του χωριού κοντά στις βρύσες. Σε ένα άλλο, λοιπόν θεατρικό έργο, η σκηνή παρουσίαζε ένα δωμάτιο σπιτιού, στο οποίο κρυβόταν ένας φυγόδικος. Όμως τον μυριστήκανε οι χωροφυλάκοι, που δεν τους ξεφεύγει συνήθως τίποτα, και κυκλώσανε το σπίτι. Η νοικοκυρά του σπιτιού παρακινούσε τον φυγόδικο να τα σκάσει από το παράθυρο ενώ εκείνος δίσταζε. Το ποδοβολητό απ' τις αρβύλες των χωροφυλάκων μεγάλωνε την αγωνία του φυγόδικου, της νοικοκυράς αλλά και των θεατών όταν... ακούστηκε ένα δυνατό κράακ, που όλοι νόμισαν ότι σπάσανε την πόρτα



Στο 'Χάνι', μπροστά στη σκηνή, ο θίασος νεολαίας Μ.Χ. σε μια προπολεμική παράσταση

και μπουκάρουν οι χωροφύλακες. Όμως με το σπάσιμο που ακούστηκε και τα αχ και ωχ που ακούστηκαν είδαν όλοι ότι δεν έσπασε η πόρτα αλλά τα σάπια σανίδια από το πάτωμα της σκηνής και οι χωροφυλάκοι αντί για τη σκηνή βρεθήκανε πίσω στις βρύσες λούτσα στο νερό σαν τη Γερακίνα... Το νόστιμο είναι ότι ο φυγόδικος, αντί να τρέξει για να σωθεί, έτρεξε για να σώσει τους χωροφύλακες.

Βέβαια αυτά γίνονταν πριν να χτιστεί το νέο σχολείο, το οποίο είχε ανυψωμένη μόνιμη μεγάλη σκηνή με αυλαία αλλά και παρασκήνια για τις μεταμφιέσεις. Και μια και μιλάμε για αυλαία, σε ένα έργο που έγραφε «Καπετάννυται η αυλαία», αυτό διαβάστηκε ως «Καπετανεύεται η αυλαία», κι έτσι έβγαλαν το άχτι τους όσοι ήταν κατά της καθαρεύουσας.

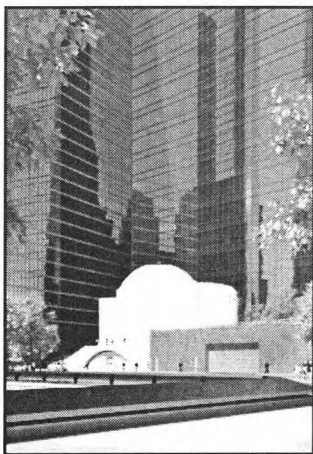
## Ο νέος Άη-Νικόλας στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης

Ένας πανέμορμος ελληνικός ναός, ο νέος Άη-Νικόλας στο Μανχάταν, πραγματικά σαν νύμφη μέσα στους ουρανοξύστες, θα στολίζει το κέντρο της Νέας Υόρκης. Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου, όπως θυμόμαστε, στεκόταν στη σκιά των Δίδυμων Πύργων, αθέατη και ταπεινή για πάνω από 80 χρόνια. Καταστράφηκε ολοσχερώς με την τρομοκρατική ενέργεια της 11<sup>ης</sup> Σεπτεμβρίου 2001.

Το ξαναχτίσιμο του ναού, δυστυχώς δεν ήταν κάτι αυτονόητο. Χρειάστηκαν να γίνουν αγώνες από την Αρχιεπισκοπή Αμερικής για να αντιμετωπισθούν τα ποικίλα εμπόδια που παρεμβάλλονταν αλλά και να οργανωθεί μια παγκόσμια προσπάθεια ανεύρεσης πόρων. Η ανταπόκριση, τόσο των ενοριών της Αμερικής, όσο και των κοινωνικών οργανώσεων του εκεί ελληνισμού, ήταν θερμή και έφερε το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Ανάμεσα στα σχέδια 12 αρχιτεκτόνων διεθνούς φήμης, επιλέχθηκε τελικά από την Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής το σχέδιο του Ισπανού αρχιτέκτονα Σαντιάγο Καλατράβα. Η μορφή του νέου ναού θα είναι μοντέρνα αλλά και αντιπροσωπευτική της παράδοσης της ορθοδοξίας και του μεγαλείου της βυζαντινής αρχιτεκτονικής, αφού ο τρούλος του νέου ναού θα θυμίζει τις 40 ακμές και τα παράθυρα της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως.

Ο νέος Άγιος Νικόλαος θα βρίσκεται στην καρδιά ενός μεγάλου πάρκου που καλύπτει τώρα το χώρο της καταστροφής ή το «Σημείο Μηδέν», όπως λέγεται. Το κόστος της ανέγερσης του ναού υπολογίζεται στα 38 εκατομμύρια δολάρια, το υλικό της κατασκευής θα είναι από μάρμαρο του Βερμόντ. Η τελετή θεμελίωσης του ναού πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Οκτώβριο παρουσία του Αρχιεπισκόπου Αμερικής Δημήτριου και εκατοντάδων ομογενών.

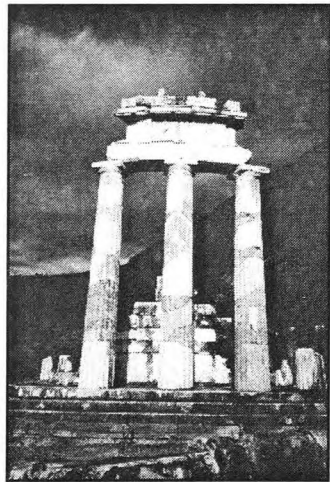


## ΔΕΛΦΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ - ΠΥΘΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα δελφικά παραγγέλματα είναι μια συλλογή από αποφθέγματα που ήταν χαραγμένα στον μπροστινό τοίχο του πρόναου, πάνω στις κολώνες που βρίσκονταν περιμετρικά του Μαντείου των Δελφών. Τα αποφθέγματα αυτά αποτελούνται από δυο ή το πολύ τρεις λέξεις και έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα, όπως το γνωστό: ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ (Μην υπερβάλλεις).

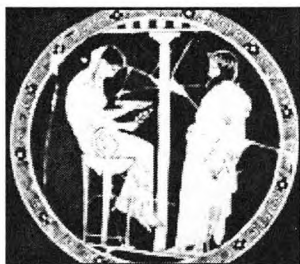
Στον πρόναο των Δελφών υπήρχαν 147 τέτοια παραγγέλματα δηλ. 147 συμβουλές για μία καλύτερη, δικαιοτέρα και ποιοτικότερη ζωή. Αρχικά πίστευαν πως ήταν παραγγέλματα του Θεού Απόλλωνα. Στην πραγματικότητα ήταν παραγγέλματα των 7 Σοφών της Αρχαιότητας, που ήταν οι: Σόλων ο Αθηναίος, Θαλής ο Μιλήσιος, Βίας ο Πριηνεύς, Πιττακός ο Μυτιληναίος, Χίλων ο Λακεδαιμόνιος, Περιάνδρος ο Κορίνθιος και Κλεόβουλος ο Ρόδιος. Ας θυμηθούμε μερικά από αυτά:

- Έπου Θεώ ... (να ακολουθείς τον Θεό)
- Νόμω πείθου... (να είσαι νομοταγής)
- Ηττώ υπέρ δικαίου ... (να μάχεσαι για το δίκαιο)
- Φρονεί θνητά... (να σκέφτεσαι ως θνητός)
- Άρχε σεαυτού... (να έχεις αυτοπειθαρχία)
- Σοφίαν ζήτηει... (να επιζητείς την σοφία)
- Καλόν το λέγε... (να λέγεις το καλό)
- Ψέγε μηδένα... (μην κατακρίνεις κανένα)
- Επαίνει αρετή... (να επαινείς την αρετή)
- Πράττε δίκαια... (να πράττεις πάντα δίκαια)
- Άκουε πάντα... (πάντα να ακούς)
- Χρόνου φείδου... (να εκμεταλλεύεσαι τον χρόνο)
- Έχουν χαρίζου... (να δίνεις όταν έχεις)
- Διαβολήν μίσει... (να μην διαβάλλεις)
- Γούς πράττε... (να σκέπτεσαι πριν πράξεις)
- Δαπανών άρχου... (να μην είσαι σπάταλος)
- Κρίνε δίκαια... (να κρίνεις δίκαια)
- Υίοίς μη καταθάρρει... (να μην αποθαρρύνεις τα παιδιά σου)
- Μέτρον άριστον... (να κάνεις ό,τι κάνεις με μέτρο)
- Πάσι διαλέγου... (να μιλάς με όλους)
- Άρρητα μη λέγε... (να μην αποκαλύπτεις μυστικά)
- Τω βίω μη άχθου... (μην βαρυνκωμάς για τα γήινα)
- Γήρας προσδέχου... (να δέχεσαι τα γηρατειά)



Βέβαια, Το Μαντείο των Δελφών ήταν γνωστό για τους χρησμούς της Πυθίας, δηλ. τις προβλέψεις της Πυθίας για τα μελλούμενα. Πυθία ονομαζόταν η εκάστοτε Πρωθιέρεια του Θεού Απόλλωνα στο Μαντείο των Δελφών, η οποία μετέφερε τη χρησιμοδότηση του Θεού προς τον ενδιαφερόμενο με τρόπο συνήθως λακωνικό, δυσνόητο και αινιγματικό.

Πριν από κάθε χρησιμοδότηση η Πυθία πλενόταν, έπινε νερό από την Κασταλία πηγή, μασούσε φύλλα δάφνης και ανέβαινε σ' έναν τρίποδα. Από τη βάση του τρίποδα έβγαιναν αναθυμιάσεις που παράγονταν με την καύση διάφορων βοτάνων, που ήταν εμπλουτισμένα με μεθάνιο. Η Πυθία ερχόταν σε έκσταση και τότε έλεγε διάφορες λέξεις. Οι ιερείς του μαντείου μετέτρεπαν τα άναρθρα αυτά λόγια σε έμμετρους χρησμούς, σχεδόν πάντα με διφορούμενη σημασία. Ο χρησμός π.χ. προς τον πλούσιο μέλλοντα πατέρα, που ήθελε να



μάθει τι γένους παιδί θα αποκτούσε, η απάντηση της Πυθίας ήταν: «άρρεν ου θήλυ». Η απάντηση ήταν διφορούμενη και εξαρτιόταν από το πού θα έμπαινε το κόμμα στην πρόταση, δηλαδή «Άρρεν, ου θήλυ» = αγόρι, όχι κορίτσι και «Άρρενου, θήλυ» = Αγόρι όχι, κορίτσι. Επίσης γνωστή είναι η απάντηση της Πυθίας σε Σπαρτιάτη ευγενή, που ρώτησε αν θα γυρνούσε ζωντανός από τον πόλεμο. Η Πυθία απάντησε: «*Ήξεις αφήξεις ου εν τω πολέμω θνήξεις*». Εάν το κόμμα μπει μετά το ήξεις η προφητεία σημαίνει: Θα πας, δεν θα γυρίσεις στον πόλεμο θα πεθάνεις. Εάν, πάλι, το κόμμα μπει μετά

το αφήξεις, η προφητεία σημαίνει: Θα παςθα γυρίσεις, δεν θα πεθάνεις στον πόλεμο.

Συνήθως η Πυθία εκλεγόταν από τις ευγενικής καταγωγής παρθένες των Δελφών. Αργότερα όμως αποφασίστηκε να είναι ηλικίας πάνω από 50 χρονών. Στα παλαιότερα χρόνια η Πυθία έδινε μόνο ένα χρησμό, κάθε Φεβρουάριο. Πρώτη Πυθία του Μαντείου των Δελφών κατά την Ελληνική Μυθολογία ήταν η **Φημονόη**.

Αιμ.Κ.

---

## Λίγο γέλιο

### Το σκάψιμο του κήπου

Ο Αραβας γέρος ζει στη Νέα Υόρκη για πάνω από 40 χρόνια. Θέλει να φυτέψει πατάτες στον κήπο του, αλλά είναι μόνος κι αδύναμος. Στέλνει λοιπόν ένα e-mail στο γιο του, που σπουδάζει στο Παρίσι:

«Αγαπημένε μου γιε, είμαι πολύ στενοχωρημένος που δεν έχω δυνάμεις να φυτέψω πατάτες στον κήπο μας. Είμαι βέβαιος πως, εάν ήσουν εδώ, θα με βοηθούσες να σκάψουμε τον κήπο. Σε αγαπώ, ο πατέρας σου».

Σε μια ώρα, ο γέρος παίρνει με e-mail την απάντηση από το γιο του:

«Αγαπημένε μου πατέρα, προς Θεού, μην αγγίζεις τον κήπο. ΕΚΕΙ έκρυπα το ΠΡΑΜΑ! Κι εγώ σ' αγαπώ, Ahmed».

Σε μισή ώρα, ο αμερικανικός στρατός, το FBI, η CIA περικυκλώνουν το σπίτι του γέρου, σκάβουν ολόκληρο τον κήπο, βγάζουν έξω το γέρο, ερευνούν το σπίτι, ΔΕΝ βρίσκουν απολύτως τίποτε, φεύγουν απογοητευμένοι και αφήνουν άφωνο τον καταφοβισμένο και γεμάτο απορίες γέρο. Ο γέρος, μόλις συνήλθε λίγο, μπαίνει στο σπίτι, πίνει λίγο νερό, κάθεται σκεπτικός στην πολυθρόνα του και τότε παίρνει ένα άλλο e-mail από το γιο του:

«Αγαπημένε μου πατέρα, είμαι βέβαιος ότι ο κήπος είναι ήδη σκαμμένος και τώρα μπορείς να φυτέψεις τις πατάτες σου. Έκανα ό,τι μπορούσα για να βοηθήσω από το Παρίσι που βρίσκομαι».

### Η βροχή

Δυο γεωργοί συζητούν. Λέει ο ένας:

Αυτή η βροχή είναι ευλογία Θεού. Η γη θα βγάλει όσα κρατά στα σπλάχνα της.

Κι ο άλλος γεμάτος τρόμο:

Αμάν κήκα, φίλε. Ξεχνάς ότι είμαι δυο φορές χήρος;!



# Ανησυχητικά Σημεία των Καιρών

Αναδημοσιεύουμε ένα ενδιαφέρον χρονογράφημα της εφ. «Το Ζαγόρι μας», γραμμένο από την Ελένη Οικονομίδου-Δουβλή με τίτλο «Σαν τ' αρνιά την Πασχαλιά». Αφορμή για το άρθρο στάθηκαν οι φρικαστικοί αποκεφαλισμοί χριστιανών από τους τζχαντιστές:

Πασκαλιά, μακρινή, δεν θυμάμαι πια. Κι εγώ παιδούλα. Λουλουδισμένα τριγύρω τα χωράφια στο χωριό. Χαρά Θεού. Από μέρες ο πάπης είχε φέρι στο σπίτι ένα αρνάκι δεμένο με μια λιανή τριχιά από το λαιμό, παίζαμε μαζί του ο αδελφός μου κι όλα τα γειτονόπουλα. Κι αυτό, αφού χόρταινε πρασινάδα, έκανε ένα σωρό σκέρτσα ευχαριστημένο. Έτρεχε πάνω-κάτω, χοροπηδούσε, κυλιόταν, κι εμείς μαζί του ευτυχισμένοι. Είχαμε γίνει ένα.

Ώσπου ήρθε το Μεγαλοβδόμαδο. Ο πάπης μια μέρα σοβαρός και αμίλητος – σαν λυπημένος να μου φάνηκε – το άρπαξε και κόπυτο το πήγε παράμερα. Αναστατωθήκαμε απ' τα βελάσματά του. Δεν έμοιαζαν χαρούμενα και παιχνιδιάρικα αλλά σπαραχτικά, βραχνά και πονεμένα. Πεταχτήκαμε και τρέξαμε προς τα κει που ακούγονταν ο φωνές. Τρυφερά μας εμπόδισε η μιάκ... «*Ελάτι χ'σ'αμ να φάτι λαλαγκίτες θα κρυσώσουν!*»

Ανόρεχτα τραβήξαμε για το μαγειριό. Βιαστικά κι ανήσυχια φάγαμε τις αγαπημένες λαλαγκίτες. Ο νους στα αλλιώτικα και παράξενα βελάσματα του Ασπρούλη. Τρέξαμε στο φράχτη κι εκεί είδαμε το αρνάκι μας να σπαρταρά. Το κεφάλι του σε μια λίμνη από αίμα και τα μάτια του – εκείνα τα μάτια – ανέκφραστα, ακίνητα, γυάλινα να μας κοιτάζουν ικετευτικά.

Ο πάπης απέφυγε το βλέμμα μας. Ριπήκαμε επάνω του. Τον λατρεύαμε αλλά εκείνη τη στιγμή τον μισούσαμε. «*Τι έκανες στον Ασπρούλη; Γιατί τον έσφαξες; Τι σου έκανε; Έσφαξες τον φίλο μας; Δεν σ' αγαπάει πια!*»... Θηρία εμείς. Αγκαλιάσαμε το άψυχο ματωμένο κορμάκι, ζεστό ακόμα και κλαίγαμε. Το φιλούσαμε, το κουνούσαμε σαν να μπορούσαμε να τ' αναστήσουμε όπως ο σταυρωμένος Χριστός που μάθαμε στο σχολείο.

Φαρμακώθηκαν οι γέροντες. Είδαν κι έπαθαν να μας τραβήξουν από κει. «*Α πα πα δεν το ματακάνω στου σπιτ' – έππε ο παπ'ς – σ'ινοχώρσα το πιδιά, χρονιάρικς μέρικς!*»

Αυτή η φοβερή σκηνή με συνοδεύει μια ζωή. Και τον Ασπρούλη μου θυμήθηκα αυτ'ς τις μέρες που η «καλή μας» τηλεόραση δείχνει και μας ξαναδείχνει τέσσερα μέχρι στιγμής αρνιά. Τέτοια αθώα, άκακα αρνιά και μοναχά που ο Ασπρούλης μας είχε κάτασπρη φορεσιά ενώ αυτά τα τωρινά πορτοκαλί.

Και ξαναζωντάνεψε ο πάπης μου, που ήταν ψηλός με τραγιάσκα, αλλά άκακος, βλέποντας τον μαυροντυμένο κουκουλοφόρο ψυχρό εκτελεστή με το λεπίδι στο γαντοφορεμένο χέρι. Κι εδώ δεν πρόκειται γι' αρνιά, αλλά γι' ανθρώπους, πλάσματα του Θεού, ιδιαίτερα κι ευλογημένα.

Ψυχρός, ανέκφραστος, άκαρδος, σκληρός, εκπαιδευμένος, με μεθοδικές κινήσεις που και πώς θα χτυπήσει με το φονικό όργανο ο εκτελεστής. Και τα... αρνιά; Σαν (πρόβατα επί σφαγήν!) έφθασαν στη χώρα. Σκοπός τους η προσφορά στην ενημέρωση, στον άνθρωπο, στο μεράκι τους. Άκακοι άνθρωποι της διπλανής πόρτας, περισσότερο χαρισματικοί κι ευαίσθητοι από εμάς τους πολλούς και βολεμένους.

Δυσκολεύεται να βρει κανείς λέξεις να εκφράσει τη φρίκη, τη βαρβαρότητα, τη θηριωδία, τη μανία, την απανθρωπιά. Ίσως οι ειδικοί να πρέπει να αναζητήσουν μια λέξη περισσότερο περιεκτική του αιμοβόρου θηρίου!

Και είναι άνθρωποι αυτοί, οι ψυχροί εκτελεστές, πλάσματα του Θεού ή τέρατα, λυκάνθρωποι που διψούν για αίμα; Και πόσο μπορεί να τυφλώνει ο θρησκευτικός ή άλλος φανατισμός ώστε να μεταμορφώνει τον άνθρωπο σε ανήμερο θηρίο; Και ποιος «θεός» είναι αυτός που ζητά απ' τους 'πιστούς» και αφοσιωμένους του τέτοιου είδους θυσίες για να τον ευχαριστήσουν ή να τον εξευμενίσουν;

Μοιάζει να ξαναγυρίζουμε σ' άλλες εποχές πρωτόγονες και ξεχασμένες. Ανθρωποθυσίες σήμερα, στο απόγειο του πολιτισμού! Και καθώς ο χορός των αθών θυμάτων, των αρνιών αυξάνει απειλητικά και επικίνδυνα αναρωτιέμαι σε ποια κοινωνία επιτέλους ζούμε; Ποιες είναι οι αξίες και τα ιδανικά μας;

Δεν μας φταίει η οικονομική κρίση που αδελφώνει τους ανθρώπους. Η κρίση αξιών με φοβίζει που οπλίζει το χέρι... Μήπως πρέπει να ξαναδοούμε, να αναθεωρήσουμε την παιδεία μας και τις προτεραιότητές μας; Μήπως είναι ανάγκη επιτακτική από λυκάνθρωποι να ξαναγίνουμε άνθρωποι; Τέταρτος αποκεφαλισμός. Η φρίκη ξαναγύρισε στην τηλεόραση. Πόσο τάχα θα μακρύνει ο κατάλογος των άκακων αμνών;

Αναπάντητα ερωτήματα σε μια πολιτισμένη κοινωνία του 21<sup>ου</sup> αιώνα.

## Ο Βοσκός και η Βοσκοπούλα

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Γράφει η Λαμπρινή Τριχιά-Κάλλη  
Πενσιλβάνια, Η.Π.Α., Σεπτέμβριος 2013

**Αναμνηστικό αφιέρωμα στην κτηνοτροφική δράση των γονιών μου:  
40 Χρόνια κτηνοτρόφοι «αιγοβοσκοί» στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας**

### Το Μαντρί στην Βρωμόβρυση

Προγραμματίσαμε την εκδρομή μας για το δεύτερο μέρος του ταξιδιού μας, στο νέο τους μαντρί, στην «βρωμόβρυση», ένα αυγουσιτιάτικο πρωινό. Νέα αρχή, μια δεκαετία αργότερα από την πρώτη μας αναμνηστική ωραία μας εκδρομή στο πρώτο μαντρί τους στη «Φτελιά», όταν οι «νοικοκυραίοι» μας και «τσοπαναράιοι» μας επανήλθαν και πάλι στο Παλιό Μικρό Χωριό, από την Αθήνα, μονίμως, για να ξαναρχίσουν και πάλι τις κτηνοτροφικές τους δραστηριότητες ως γιδοβοσκοί.

Ο χώρος που επέλεξαν αυτή τη φορά για να κατασκευάσουν το μαντρί τους, αλλά συγχρόνως και να χτίσουν και το καλυβάκι τους ήταν το ιδιόκτητο αγρόκτημά τους στις Πάνω Γούρνες, στη θέση «Βρωμόβρυση», ακριβώς επάνω από την ιστορική «Πηγή του Μάρκου Μπότσαρη». Αυτός ο χώρος, σήμερα, αποτελεί, για μας τις νεότερες γενιές των γονιών μου, ένα ιστορικό οικογενειακό κειμήλιο, σωσμένο και δοσμένο από τους προπάππους μας, τους «Γιοβανέους», τους αείμνηστους Γιοβανο-Δημήτρη, Γιοβανο-Γιώργη και τη γιαγιά μου την Γιοβανο-Λαμπρινή, την μητέρα του «βοσκού» μας, ο οποίος αγάπησε πολύ αυτόν τον ιερό, γι' αυτόν, αλλά και τόσο δημιουργικό χώρο

της ζωής του. Είναι χώρος ποτισμένος με πολύ ιδρώτα και πολλά δάκρυα από τον μακροχρόνιο αγώνα του, για να μπορέσει να δημιουργήσει με την βοήθεια πάντα της αγαπημένης του «βοσκοπούλας». Είναι ο ιερός χώρος που μοιράστηκαν τις χαρές και τις λύπες τους στη ζωή τους. Είναι ο χώρος που αγκάλιασαν πολλούς επισκέπτες, ξένους, δικούς κι αγαπημένους, όπως και την ξενιτεμένη τους μονάκριβή τους κόρη και την οικογένειά της, που συχνά τους επισκέπτονταν από την Αμερική, με δάκρυα χαράς για τον ερχομό τους... Τότε, ο χώρος αυτός γέμιζε από χαρούμενες φωνές, γέλια κι ευτυχία. Ο βοσκός κι η βοσκοπούλα μας ζούσαν στιγμές ανείπωτης χαράς κι ευτυχίας, τις οποίες θα μοιρασθούμε μαζί σας, πολύ σύντομα, με την πολυπόθητη εκδρομή μας στο νέο τους μαντρί, στη Βρωμόβρυση.

Η εκδρομή μας αρχίζει και «ώρα μας καλή»! Τόπος της συνάντησής μας είναι η Αγία Σωτήρα, η εκκλησιά μας στο Παλιό Μικρό Χωριό, πολύ-πολύ νωρίς, ακόμη πριν φέξει,



Σπυριδούλα και Κώστας Τριχιάς

συντροφιά με τα' άστρα στον ουρανό, την Πούλια και τον Αυγερινό και την πανσέληνο να μας φέγγουν στο πέρασμά μας. Είμαστε όλοι μας συγκεντρωμένοι στο προαύλιο της εκκλησιάς μας, εκεί, που οι περισσότεροι από εμάς βαφτίστηκαν, εκεί, όπου για πρώτη φορά εκκλησιαστήκαμε ως νήπια και ως μικρά παιδάκια αργότερα. Εκεί, όπου οι πρώτοι μας πνευματικοί πατέρες μάς διδάξαν για την αγάπη και την πίστη μας στον Θεό. Εκεί, όπου 50 χρόνια πριν, στις 13 Ιανουαρίου 1963, αυτή η εκκλησιούλα μας έγινε «κιβωτός σωτηρίας» για να σωθούν από την κατολίθωση οι περισσότεροι χωριανοί μας και όλα τα παιδάκια, τα οποία εκκλησιάζονταν μαζί με τους τότε διδασκάλους τους, τον αείμνηστο Αντρέα Μπετένιο και την σύζυγό του Ρωξάνη Πλάκα-Μπετένιου που ήταν και δική μου διδασκάλισσα. Μολονότι εγώ τότε ήμουν μαθήτριά σε Δημοτικό Σχολείο του Πειραιά, εντούτοις έτυχε να είμαι μαθήτριά της στην Δ' τάξη δημοτικού στις αρχές της δεκαετίας του '60. Με όλες αυτές τις αναμνήσεις να ξανάρχονται στη μνήμη μας, κάνουμε τον σταυρό μας, ανάβουμε το καντήλι στο εξωκκλήσι της Αναστάσεως και με την ευχή του Σωτήρος μας ξεκινάμε με προορισμό μας το μαντρί στην Βρωμόβρυση.

Καθώς κατευθυνόμαστε προς το Καμπαναριό μας, αυτό μάς υποδέχεται με τους κτύπους του ρολογιού του. Είναι 4 η ώρα το πρωί. Ο ηχηρός κτύπος του ήταν ό,τι καλλίτερο για να καλο-ξυπνήσουμε και με σβελτάδα ν' αρχίσουμε το περπάτημά μας. Σταματάμε για λίγο μπροστά του. Το βλέμμα μας καρφώνεται στο στερογγυλό ρολόι του, που, αντί για αριθμούς γράφει το όνομα «ΕΛΕΝΗ Δ. ΣΙΔΕΡΗ». Το προσπερνάμε. Αυτό κρύβει τη δική του ιστορία στο πέρασμα του χρόνου, αλλά πάντα μεγαλοπρεπές στολίζει το χωριό μας και καλωσορίζει όλους τους επισκέπτες του, με την τόσο νοσταλγική καμπάνα σ' όλους μας, τόσο ο ήχος του ρολογιού, όσο και οι μελωδικές καμπάνες της εκκλησιάς μας. Μεγαλώσαμε συντροφιά με αυτούς τους ήχους και τώρα όλοι μας τους νοσταλγούμε, ιδιαίτερα εμείς οι ξενιτεμένοι, κι όσο τα χρόνια μας περνούν, τόσο περισσότερο...

Η παρέα μας κατευθύνεται προς την 'Πνευματική Γωνιά', με βήματα αργά κι όχι γοργά, όπως το πρωινό μας ξεκίνημα απαιτεί. Γιατί άραγε; Μήπως οι αναμνήσεις της εκκλησιάς μας και του καμπαναριού ήρθαν να ενωθούν με τις αναμνήσεις τις παιδικές στο πρώτο μας Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας, τουλάχιστον της δικής μου γενιάς, διότι υπήρξε και το παλιό σχολείο, με δάσκαλο το αείμνηστο Γ. Παπαδή, τον δάσκαλο του δικού του πατέρα και βοσκού μας, το οποίο κήκε την εποχή του πολέμου και αφανίστηκε τελείως με την κατολίθωση του χωριού. Ανεβαίνουμε τα σκαλοπάτια του, όπως τότε που τα ανεβαίναμε παιδιά, με την σχολική μας ποδιά και την σχολική μας τσάντα. Πατάμε την πλακόστρωτη αυλή του, εκεί που πρωτομάθαμε να χορεύουμε τσάμικο και καλαματιανό με τον καλό μας δάσκαλο τον αείμνηστο Α. Γιουρνά. Εκεί κάναμε διάλειμμα και τρώγαμε τη φετούλα με το ψωμάκι μας μέχρι να ξαναχτυπήσει το κουδούνι του σχολείου, το οποίο ήταν κρεμασμένο στο επάνω μέρος του μπροστινού τοίχου προς την είσοδο. Αντικρίζουμε τη μεγάλη, παλιά, παραδοσιακή του πόρτα, η οποία, εάν μπορούσε ν' ανοίξει, θα πλημμύριζε τη μνήμη μας από χίλιες δυο αναμνήσεις, για τις οποίες θα γράψουμε κάποια άλλη φορά, διότι είναι πάρα πολλές στις παιδικές μας καρδούλες, τότε, που προσπαθούσαμε να μάθουμε τα πρώτα μας γράμματα, καλούς τρόπους συμπεριφοράς, ηθικές αξίες κι αρετές και άλλα πολλά...

Το Δημοτικό μας αυτό σχολείο του χωριού μας υπήρξε ο χώρος που ο Θεός το ευλόγησε με άριστους χωριανούς παιδαγωγούς, οι οποίοι προσπάθησαν πάρα πολύ να μας καλλιέργησουν, όχι μόνο το πνευματικό μας επίπεδο στα γράμματα, αλλά να καλλιεργήσουν και τον ψυχικό μας, παιδικό κόσμο και να μας βάλουν γερά θεμέλια για την μετέπειτα ζωή μας. Σκύβοντας ευλαβικά το κεφάλι μας στις προτομές του σχολικού κήπου, τον οποίο όλοι μας τον φροντίζαμε και τον περιποιούμασταν ως μαθητές

και μαθήτριες, υπό την επίβλεψη του Αριστείδη Γιουρνά, απολαμβάνουμε όμως και τα νοστιμότατα κατακόκκινα μήλα από τις μηλιές του κήπου, τα οποία ο δάσκαλός μας τα συντηρούσε για τους χειμερινούς μήνες.

Ανηφορίζουμε προς την «Παιδική Χαρά», η οποία συνδέεται με την παιδική μας τότε διασκέδαση και φυσική εξάσκηση. Γέλιο, χαρά και πολλά παιχνίδια επάνω στις κούνιες, στις βάρκες, στην τραμπάλα, στην τσουλήθρα, στην σανίδα και στα υπόλοιπα γυμναστικά είδη, ζώντας μια παιδική ανέμελη ζωή, χάρη σ' αυτούς που μας τα δώρισαν και τους ευγνωμονούμε, όπως κι αυτούς που ακόμη τα συντηρούν για τις νεότερες γενιές, τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας.

Προσπερνώντας την περιοχή «Μέρσες», ανηφορίζουμε την στράτα μας, συντροφιά με τις κουβεντούλες μας γύρω απ' τα παλιά εκείνα χρόνια μας. Ο καθένας μας έχει και τη δική του ιστορία. Τα συναισθήματά μας είναι ανάμικτα. Πότε-πότε οι φωνές μας είναι ζωηρές και το γέλιο μας δυνατό, απ' αυτά που ο καθένας μας διηγείται, χωρίς να λείπουν και τα κομμάτια της παιδικής μας ζωής, που μας πονούσαν, τότε και τώρα ακόμη... Ήταν δύσκολα χρόνια για τους περισσότερους από εμάς, αλλά συγχρόνως και πολύ αγνά και όμορφα χρόνια, σε σύγκριση με τα σημερινά. Όσοι όμως ήμασταν 'τυχεροί' να ζήσουμε έστω και λίγα παιδικά χρόνια στο χωριό, είμαστε ευνώμονες. Η ζωή στο χωριό μάς έπλασε και μάς σφυρηλάτησε τον χαρακτήρα μας για την μετέπειτα ζωή μας. Μάς διδάξε πολλά και μάς πειθάρχησε, παρά τη φτώχεια και τις δυσκολίες μας τότε. Άλλωστε, οι γονείς μας και παλιότερες γενιές έζησαν και πολύ χειρότερα από εμάς...

Η διαδρομή μας κύλησε τόσο γρήγορα, που χωρίς να το καταλάβουμε βρεθήκαμε κάτω απ' τον Άϊ-Γιώργη, ο οποίος από εκεί ψηλά μάς έστειλε τις ευλογίες του για μια όμορφη μέρα, χωρίς να παραλείψουμε να ανάβουμε το καντήλι στο κάθε μικρό εξωκκλησί που βρίσκαμε στο δρόμο μας. Τα βλέμματά μας κλέβουν τα απέναντι γειτονικά χωριά, που οι φωτισμένες σιλουέτες τους διακρίνονταν μέσα στο απαλό μούρο πέπλο του πρωινού σκότους, που πολύ γρήγορα, η ρόδινη αυγούλα θα το σκορπίσει και οι πρώτες ηλιαχτίδες θα το διαδεχτούν.

Η μάνα φύσις μάς υποδέχεται καθώς λίγο-λίγο το φως της αυγούλας διαπερνά το σκοτάδι όλο και πιο πολύ. Είναι 'θαμπούλια' ακόμη. Το πρώτο λάλημα των πετεινών, απ' τα αντικρινά χωριά, είναι ό,τι το πιο ωραίο για κάθε πρωινό ορειβάτη, ο οποίος απολαμβάνει και χαίρεται μαζί με το πρωινό ξύπνημα της μάνας φύσης, όπως κι όλοι εμείς στην παρέα μας.

*Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος*

---

## Λίγο γέλιο

### Ο πότης

Ο σύζυγος μπαίνει στο σπίτι τις πρώτες πρωινές ώρες κρατώντας το μπουκάλι με το ούισκι. Η σύζυγος βρίζει, φωνάζει και τελικά παίρνει το μπουκάλι, πίνει μια γουλιά και αγανακτισμένη λέει: «Και γι' αυτό το παλιόπραμα ξενοχτάς χριστιανέ μου!...»

«Είδες», μουρμουρίζει εκείνος. «Και συ νομίζεις ότι διασκεδάζω!»

## Στον έλατο

Στη μνήμη του Δημητρίου Αθ. Βράχα, ενός εξαιρετου Ευρυτάνα, που πέθανε την παραμονή των Χριστουγέννων 2014 στο Αγγρίνιο, όπου ζούσε, αφιερώνουμε το ποίημα που είχε γράψει ο αείμνηστος αδελφός του, δάσκαλος **Γιάννης Βράχας**: «Στον Έλατο».



Έλατε γιγαντόκορμη βουνοχωριών καμάρι,  
πήρες της γης την ομορφιά, της λεβεντιάς τη χάρη.

Έγινες ένας άρχοντας, ένας τρανός αφέντης  
κι άπλωσες ρίζες και κλωνιά, σήκωσες το κεφάλι  
γαντζώθηκες στα βράχια μας, έπιασες εδώ ταμπουρί  
και πολεμάς με το βοριά, τις μπόρες τα χαλάζια,  
τις δυνατές τις αστραπές, τα χιόνια τα δρολάπια.

Είσαι προστάτης του χοριού, της κρύας βρύσης μάνα,  
κρυψώνας κάθε αγριμιού, απάγγιο του τσοπάνη.

Σκεπή εσένα είχ' η κλεφτουριά τα μαύρα κείνα χρόνια,  
τον Τούρκο σαν πολέμαγε τη λευτεριά να φέρει.

Εσένα έχει σπίτι ο τσέλιγκας, ο στρατοκόπος στέκι.

Στον ίσκιο σου τα πρόβατα καλοκαιριές σταλίζουν.

Χίλια πουλιά πετούμενα στους κλώνους σου φωλιάζουν,  
παίζουν, πετάνε, κελαηδούν, τα 'χεις για συντροφιά σου.

Και στην ψηλή σου την κορφή ο κούκος θα καθίσει,  
της άνοιξης τον ερχομό ολημερίς να λέει.

Μεσ' τη βαριά τη χειμωνιά, με του Χριστού το έλα,  
φορείς την άσπρη σου στολή, βάνεις τα χαιμαλιά σου.

Στη χρυσαφένια ανατολή στη φλογισμένη δύση,

ακούς τραγούδια κοπελιάς, βλαχόπουλου φλογέρα,  
τον κουδουνιού τη μουσική, της πέρδικας την τρέλα.  
Δίνεις ζωή στον άρρωστο, γιατρεύεις τον παθιάρη  
και τις αφάλιες πολεμάς, γειά και χαρά σκορπίζεις.

Στη σαρμανίτσα η μάνα μας στρώμα λατσούδια στρώνει,  
με τη δική σου ευωδιά θέλει να μάς μεθύσει,

να κοιμηθούμε σαν τ' αρνί, να ξαποστάσ' κι εκείνη.

Και στο γιατάκι ο βλάχος μας πάλι λατσούδια στρώνει,  
αποβραδís να κοιμηθεί κι η βλάχα στο πλευρό του.

Χλωρή λατσούδα η σκούπα μας λαμποκοπάει το σπίτι.

Τ' αγκάθια σου τριζοβολούν στη ράχη του χαμοκουκιού,

για να το κάμουν κάστανο, να ροδοκοκκινήσει.

Τις παγερές νυχτοβραδιές πυροβολάει το τζάκι,

με τη γλυκιά σου ζεστασιά η βάβω αποκοιμείται.

Σαν φύγουμε απ' τον τόπο μας πάντα σε λαχταρούμε,  
σαν αδερφό σε νοιώθουμε, σα μάνα σαν πατέρα,  
στην αγκαλιά σε σφίγγουμε και σε γλυκοφιλούμε.

Ελάτε, μεσ' τους φίλους σου, φίλος και γω δικός σου,  
ήρθα κοντά σου σήμερα να κάμω στο σταυρό μου,  
κερί φωτόχ τα λόγια μου στη θεϊκή μορφή σου.

# Ιστορικές Μηνίμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Η καταστροφή αντί να μάς πτοήσει να μάς φέρει σε απογοήτευση γιγάντωσε τη θέλησή μας. Αρχίσαμε να ξαναφτιάχνουμε με ό,τι μέσα διαθέταμε κάποια αγγονή, κάποιο χώρο, ένα δωμάτιο στα ρημαγμένα σπίτια μας. Εγώ με τον Πέτρο Μπάρλα που ήξερε από τέχνες, από κουρέας, μαραγκός, πριονάς, συνεργασθήκαμε και βγάλαμε σανίδια για δικά μας και για τους άλλους χωριανούς.

Έφτιαξα ένα δωμάτιο στο καμένο σπίτι. Για το σκοπό αυτό, εκτός από την ξυλεία, χρειαζόνταν και άλλα υλικά ασβέστης, άμμος κ.λπ. γι' αυτό πήραμε και άλλους εργάτες, Σελιώτες. Ήτανε Φθινόπωρο του 1943. Η χρονιά ήταν πολύ καλή και τα σοδήματα προβλέπονταν αρκετά. Οι δυο Σελιώτες, ο Βλαχογιάννης και ο Κώστας Τάσιος ή Τσίτσος, την ημέρα δούλευαν και τη νύχτα πήγαιναν να βοσκήσουν τα ζώα τους τα μουλάρια. Αυτό κάνανε λοιπόν και κείνο το βράδυ. Πήγανε στο 'Νεράκι' στο χωράφι του Φλέγκα του Σπύρου. Αλλά πριν δέσουν τα ζώα και πέσουν να κοιμηθούν, μπουκάρανε στα χωράφια για ροδάκινα και σταφύλια που ήταν αυτή την εποχή στην ωρίμανσή τους και γεμάτα τα χωράφια από αυτά. Εκεί διαπίστωσαν ότι δεν ήταν μόνο αυτοί οι κλέφτες, αλλά και άλλος ένας, καλαμποκοφαγός αυτός, ένας ασβός. Τον πήρανε στο κυνήγι και τον σκότωσαν με τις γκλίτσες, τα μπασιούνια τους. Τον φέρανε όταν ξημέρωσε στο σπίτι που μένανε, το Χαμπερέικο. Μόλις τον είδε ο Φίλιππος ο χασάπης, βάλθηκε να τον γδάρει, να πάρει το τομάρι του για τσαρούχια. Όταν έγινε αυτό και είδαμε όλοι το τετράπαχο αυτό σφάγιο μπροστά στα μάτια μας και προπαντός οι κυνηγοί Σελιώτες, όντας και αυτοί μισονηστικοί, όπως όλοι μας, αποφάσισαν να τον φάμε. Τον πήρε η μητριά μου και αφού έκαψε καλά το φούρνο μας, τον έψησε. Αρχίσαμε λοιπόν να τρώμε αυτό το κρέας που το μόνο του μειονέκτημα ήταν που μύριζε λίγο χωματίλας. Δεδομένου ότι τον περισσότερο καιρό βρίσκεται χωμένος στη φωλιά του μέσα στη γη. Τους Σελιώτες δεν τους ενοχλούσε αυτή η μυρωδιά και τρώγανε του καλού καιρού. Η μητριά μου πρότεινε το ψημένο κρέας για να φύγει η μυρωδιά να το ξαναμαγειρέψει και να το κάνει στιφάδο με κρεμμύδια και ξύδι. Αυτό και έγινε. Το φαγητό έγινε εξαιρετικό και φάγαμε όλοι, μηδέ εξαιρουμένου του πατέρα μου, που είχε ένα μήνα και πλέον με λυσεντερία που τον είχε εξαντλήσει.

Πήρε λοιπόν και αυτός την απόφαση να φάει από αυτό να κορέσει την πείνα του και ας τον έβλαπτε, ας ήταν αυτό το τελευταίο του φαγητό. Και ώ του θαύματος, αυτό όχι μόνο δεν τον έβλαψε, δεν τον πείραξε αλλά τον γιάτρεψε κιόλας. Κόπηκε με το μαχαίρι η ευκοιλία και άρχισε ν' αναρρώνει. Το φαγητό ήταν αρκετό και σχεδόν το μπουχτίσαμε όσοι τρώγαμε από αυτό. Οι Σελιώτες φάγαμε αφού τελείωσε η δουλειά τους. Περίσσεψε κάμποσο από αυτό το φαγητό αφού μόνο εγώ και ο πατέρας μου τρώγαμε. Η μητριά μου, παρ' όλο ότι το μαγειρέψε δεν το 'τρωγε.

Συνέπεσε εκείνη την εποχή να γίνεται η ορκωμοσία του ΕΛΑΣ του εφεδρικού στο χωριό μας. Φέραμε λοιπόν γι' αυτό και τους οργανοπαίκτες από το Καρπενήσι για να γλεντίσουμε μετά την ορκωμοσία. Τον Καραμέρη το Γιώργο με το βιολί του, τον Αποστόλη με το λάουτο και τον Πλατανιά με το νταούλι. Για να φάνε οι οργανοπαίκτες (γύφτοι), έφερε ο καθένας από εμάς από το σπίτι του ό,τι είχε, φασόλια, φακί, λάχανα

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μηνίμες  
&  
Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

κ.λπ. Πήγα και γω ένα σαγάνι από αυτό το φαγητό με τον ασβό. Το είδανε οι γύφτοι και παραξενευτήκανε που βρέθηκε αυτό το κρέας από γουρούνι, όπως νόμιζαν, αφού το δοχείο είχε δύο δάκτυλα λίπος. Αποφασίσανε να το φάνε όλοι μαζί όταν θα σχόλαγε το γλέντι. Αλλά ο Αποστόλης όντας λαίμαργος νηστικός και δεν χαρακτηριζόταν για ευγένεια, αλληλεγγύη ή φιλότιμο, βγήκε δήθεν για κατούρημα και έφαγε όλο το φαγητό που ήταν για να χορτάσουν τρεις. Αυτό έγινε αφορμή να πλακωθούν μετά το χορό οι γύφτοι στο ξύλο με τον χορτάτο Αποστόλη, το θηρίο όπως τον παρομοίαζαν.

... Η ζωή κυλούσε ομαλά στο χωριό. Οι οργανώσεις, το κοινοτικό συμβούλιο και το λαϊκό δικαστήριο, όλα δούλευαν ρολοί. Στο δικαστήριό μας, εκτός από τις υποθέσεις του χωριού, καταφεύγανε σ' αυτό και από τ' άλλα χωριά για να εκδικάσουν υποθέσεις τους και να βρουν το δίκιο τους. Εμείς είχαμε ως πρόεδρο τον αγαπητό μου ξάδελφο Πάνο Παναγιωτόπουλο, ο οποίος όντας και δικηγόρος είχε αποκτήσει φήμη σωστού και αδέκαστου δικαστή.

Εκδικάζονταν λοιπόν όλες οι διαφορές που προέκυπταν μεταξύ των χωριανών. Έτσι ήρθε και ενώπιον του δικαστηρίου και μια υπόθεση με κατηγορούμενους τους πάντοτε ζαβολιάρηδες Γιώργο Κυρίτση και Βαγγέλη Χονδρό. Ακριβώς δεν θυμάμαι ποια ήταν η αξιόποινη πράξη. Εκείνο που θυμάμαι όμως, είναι αυτό που έγινε όταν τελείωνε η διαδικασία και ήρθε η ώρα να παρθεί απόφαση. Πρόεδρος, όπως είπαμε, ήταν ο Πάνος Παναγιωτόπουλος με συνέδρους στα δεξιά του το Χρήστο Μαστρογεωργόπουλο και στα αριστερά του τον Παντελή Πλάκα. Ο Παντελής Πλάκας όμως είχε κάποια αναπηρία στο δεξιό του χέρι και συγκεκριμένα το μεσαίο δάκτυλο του χεριού είχε πάθει αγκύλωση, έμενε μόνιμως κλειστό στην παλάμη και έτσι όταν κουνούσε το χέρι έμοιαζε σαν να έκανε άσεμνη χειρονομία. Για να πάρουν την απόφαση, ο πρόεδρος συμβουλευτήκε πρώτα τον εκ δεξιών Μαστρογεωργόπουλο, βάζοντας ως συνήθως τα χαρτιά μπροστά στα πρόσωπά τους ώστε να μην φαίνεται η συνομιλία τους. Μετά ο πρόεδρος με τον ίδιο τρόπο ζήτησε τη γνώμη του Παντελή. Φυσικά δεν φαινόταν τι έλεγαν, εκείνο όμως που φαινόταν ήταν το ζωηρό κούνημα του ανάπηρου χεριού του Παντελή, που έδινε την εντύπωση της παρεξηγήσιμης χειρονομίας. Τόσο ήθελε ο χορατατζής Βαγγέλης Χονδρός να πάρει φωτιά. Γυρίζει προς τον συγκατηγορούμενό του, Γιώργο Κυρίτση, και του λέει: «Γιώργου τήρα να ιδής αν είναι κάνα παραθύρ' ανχτό να πδίσουμι όξου γιατί θα μας γ..... εδώ. Γι' αυτό συννεοούντι. Τήρα τουν Παντιλή πώς κάν' του χερ'».

Ο Παντελής βέβαια δεν είχε καμιά σκέψη πονηριάς όταν κούναγε το χέρι. Ήταν ένας πολύ αγαθός και τίμιος οικογενειάρχης, πολύ εργατικός και χρήσιμος άνθρωπος. Άριστος πριονάς που προμήθευε ξυλεία σε όλο το χωριό. Είχε κι αυτός την τραγική μοίρα να χάσει δύο από τα παιδιά του, το Σπύρο και την κόρη του Παρασκευή, που επιστρατεύτηκαν στο δημοκρατικό στρατό και σκοτώθηκαν σε μάχες. Ακόμα, έχασε και άλλο ένα αγόρι, τον Πάνο, που χτύπησε το κεφάλι του θανάσιμα σε βράχο, ενώ κούμπηγε σε παραλία της Λαμίας.

Αλλά ας συνεχίσουμε με το λαϊκό δικαστήριο με μια άλλη ευτράπελη ιστορία. Δικαζόταν κάποιος Βόμπρας από το χωριό Σελά, επιρρεπής στη ζαβολιά και την παρανομία, που ήταν γνωστός του φίλου μας Βαγγέλη Χοντρού. Πλησίαζε η ώρα της απόφασης, που φαινόταν να είναι δυσμενής για τον κατηγορούμενο, όταν ο κατηγορούμενος πίνοντας την κοιλιά του έπεσε κάτω ανάσκελα και σφάδαζε βογκώντας. Όλοι τρέξαμε να προσφέρουμε βοήθεια. Τότε επεμβαίνει ο Βαγγέλης για να μάς δια φωτίσει και λέει: «Δεν έχει τίποτα μωρέ, επίτηδες το κάνει να γλυτώσ'. Πιδάτι απάν στην κλιάτ'».

Είπαμε και παραπάνω ότι η αφήγησή μας είναι περιληπτική. Θα χρειαζόταν τόμος ολόκληρος να περιγράψουμε, τόσο τα καθημερινά γεγονότα, όσο και τη δράση των ανταρτών, που έγινε πλέον στρατός και έδινε μάχες παντού...

Συνεχίζεται

# Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

» 'Πρέπει', μου λέει, 'να κάνουμε ό,τι μπορούμε να φύγει αυτός ο άνθρωπος απ' το σπίτι'.

» «Αμ, δε φεύγει', του λέω. 'Τρελός είναι να φύγει; Θα μας αφήσει ξεβράκτους και μετά θα φύγει'.

» 'Θα προσπαθήσουμε, μωρέ,' μου λέει, 'η μάνα σου δεν είναι κουτή, λίγο πολύ τον ξέρει. Θα κάνει πέρα από μόνη της'.

» Ο θεός συνέχεια με καθησυχάζε και προσπαθούσε να με πείσει ότι όλα θα διορθωθούν. Στο εξής, έμενα μόνιμα στο θείο, έως το επόμενο καλοκαίρι, ώσπου έγινε το δικαστήριο και σε κήρυξαν οριστικά σε αφάνεια. Σου έκαναν κι ένα υπέροχο μνημόσυνο και μετά άρχισε η διαδικασία του ξεπουλήματος.

» Ο Πέτρος είχε τον πρώτο λόγο. Αυτός έβρισκε αγοραστές, αυτός συμφωνούσε τις τιμές, δηλαδή εμείς από την πώληση κάποιου ακινήτου παίρναμε ό,τι ήθελε ο Πέτρος.

» 'Στοπ!' Του λέω μια μέρα, 'εγώ το δικό μου μερίδιο το θέλω σε ακίνητα'.

» 'Ποιο θέλεις;' Με ρωτάει.

» 'Πρώτα πρώτα, το σπίτι αυτό εδώ' του λέω, 'όπου γεννήθηκα'.

» Για το σπίτι αυτό, που λες, φέρανε μεσίτες και πραγματογνώμονες και το εκτιμήσανε δεκαοχτώ εκατομμύρια, ενώ, για παράδειγμα, το διάδρομο της οδού Μιχαλακοπούλου το πούλησε πέντε εκατομμύρια εξακόσιες χιλιάδες δραχμές. Καταλαβαίνεις τι έγινε;

» Μεγαλόψυχος όπως είναι, που λες, μου αφαιρεί και τρία εκατομμύρια, που ήταν παραπάνω από αυτά που εγώ κληρονομούσα, και πρέπει αυτό το ακίνητο τελικά να περίσσεψε σ' εμένα. Λέω 'πρέπει', γιατί δε θυμάμαι να υπέγραφα κάποιο χαρτί.

» Ένα βράδυ, εκεί που τα λέγαμε με το θείο, χτυπάει το κουδούνι. Ήταν η μάνα, ήρθε να μάς καλέσει στο γάμο της με τον Πέτρο. Την έβρισα, και την επομένη έφυγα μακριά από την Αθήνα, πήγα στην Κέρκυρα. Από ό,τι υποψιάζομαι σήμερα, ούτε η μαμά ούτε τα αδέρφια μου δεν πρέπει να έχουν πεντάρα. Θα πρέπει να τους τα έφαγε όλα ο Πέτρος.

» 'Και το ξενοδοχείο; Τίνος είναι το ξενοδοχείο;' τον ρωτάω.

» 'Δεν ξέρω.'

» 'Μα εγώ άκουσα ότι είναι της μάνας σου.'

» 'Υποψιάζομαι ότι η μάνα μου είναι μια άμισθη καθαρίστρια και τ' αδέρφια μου υπηρετές του Πέτρου'.

Το μωρό ξύπνησε κλαίγοντας και μάς διέκοψε την κουβέντα, την οποία συνεχίσαμε το απόγευμα οι δυο μας περπατώντας πάλι εκεί, στον Εθνικό Κήπο:

» 'Στην Κέρκυρα τι δουλειά έκανες, Γιώργο μου;' Τον ρωτάω.

» 'Διευθυντής σε νάιτ κλαμπ', μου απαντάει. 'Εκεί γνώρισα και τη γυναίκα μου, είναι υπέροχος άνθρωπος.'

Δε μ' άρεσε αυτό.

» 'Διευθυντής σε νάιτ κλαμπ, τι δουλειά είναι αυτή; Έχει μέλλον;'

» 'Είναι μια φανταστική δουλειά', μου λέει, 'μ' αρέσει πάρα πολύ. Αυτή τη δουλειά θα ήθελα να κάνω'.

Πράγματι, εγώ δε γνώριζα τι ακριβώς δουλειά είναι αυτή, αλλά αυτού του είδους τα επαγγέλματα δε με συγκινούσαν. Άρχισα να υποψιάζομαι πως παρασύρθηκε, τον πλάνεψε η ζωή της νύχτας και δύσκολα θα μπορούσα να τον στριμώξω στο εμπόριο των κρεάτων. Αυτός ήταν και ο λόγος που δεν εμπιστευόμουν να του πω ότι ένα μεγάλο μέρος από την ακίνητη περιουσία μου υπάρχει. Τον φοβήθηκα. Βέβαια, αυτά που μου 'λεγε για τον Πέτρο ήταν σχεδόν όλα αλήθεια, αλλά μήπως κι αυτός δεν είναι και τόσο ξεκάθαρος; Αναρωτιόμουνα. 'Σιγά σιγά, Δημήτρη', είπα, 'κράτα τιμόνι για να μη σε βάλει πορτιέρη σε κανά νάιτ κλαμπ'.

» 'Λοιπόν, και τώρα τι θα κάνουμε, λεβέντη μου;' Τον ρωτάω

» Δε μίλησε, σήκωσε τους ώμους του. Κατάλαβα, ήταν ξεκρέμαστος, 'Δεν εργάζεσαι τώρα, από ό,τι





καταλαβαίνω, έτσι δεν είναι;’

» ‘Τώρα όχι, το μαγαζί αυτό είναι χειμερινό’.

Δε συνέχισα περί αυτού, γιατί θα τον έφερνα σε δύσκολη θέση. Άσε, είπα, παιδί είναι. Σίγουρα λείει τα ψέματά του και μάλλον δεν έχει δουλέψει ποτέ στη ζωή του. Από την εμφάνισή τους, κατάλαβα πως δεν έχουν δεκάρα, γι’ αυτό ήταν και πολύ ολιγαρκείς.

» ‘Γιώργο’, του λέω. ‘ό,τι πάθαμε πάθαμε. Δεν πρέπει να μάς πάρει η κάτω βόλτα’. Δεν βγάζει ανάσα.

» ‘Έχω τα σχέδιά μου’, του λέω. ‘Θα σας κάνω μεγάλους, πλούσιους. Δεν επιτρέπεται σε μάς αυτό το κατόπημα. Θέλω να σας δείξουνε με το δάχτυλο, έλεγε ο παππούς σου ο Γιώργος. Θα νοικιάσω ένα σπίτι, όσο πιο μεγάλο γίνεται, στην Καστέλα, στο από δω μέρος, με θέα προς το Φάληρο. Θα το φτιάξω πραγματικό παλάτι. Μετά θα φέρουμε κοντά μας και τ’ αδέρφια σου. Θα σας χτίσω από ένα σπίτι στον καθένα σας, και μια δουλειά που να ζήσετε πλούσια. Εσένα τώρα θα σε πάρει διευθυντή ο φίλος μου, ο εισαγωγέας κρεάτων, ο Ντάνης, με μισθό τριακόσιες χιλιάδες δραχμές το μήνα.’

» Τσιμουδιά, που λες. Έγινε βαρύς σαν να ‘πεσε πάνω του ένα βουνό’.

» ‘Αα! Αυτοκίνητο έχεις;’

» ‘Όχι’, μου απαντάει αμέσως.

» ‘Θα σου πάρω την άλλη βδομάδα αυτοκίνητο.’

» ‘Τι δουλειά θα κάνω εγώ στου Ντάνη;’ Με ρωτάει κάποια στιγμή.

» ‘Διευθυντής, παιδί μου, Διευθυντής.’

» ‘Μα εγώ δεν ξέρω τη δουλειά.’

» ‘Δεν πειράζει, είναι φίλος μου, θα σε βοηθάω κι εγώ, δεν είναι τίποτα. Εξάλλου, άλλος είναι ο σκοπός μας: να μάθεις τη δουλειά.’

» ‘Μα γιατί να νοικιάσουμε σπίτι; Αφού έχω το δικό μου’, ψέλλισε κάποια στιγμή.

» ‘Ποιο δικό σου;’ Τον ρωτάω.

» ‘Τι ποιο δικό μου, το μεριδίό μου από την περιουσία που μάς άφησες, όταν χάθηκες.’

» ‘Αα! Ναι, λες το σπίτι μας στο Χολαργό; Συγγνώμη, το ‘χα ξεχάσει, του είπα, ενώ ένα ρεύμα πολλών βολτ διαπερνούσε το κορμί μου. ‘Όχι, δε θα ‘θελα να ξαναπάω εκεί. Δε μου αρέσει. Θέλω κάπου στον Πειραιά, στην Καστέλα, που σου είπα είναι τ’ όνειρό μου να μείνω κάποτε.’

» ‘Μα ν’ αφήσουμε το δικό μας σπίτι, που έφτιαξες με γούστο και με μεράκι, για να μείνουμε στο ενοίκιο; Τι να σου πω, εκεί φαντάζομαι πως θα αισθανθώ άλλος άνθρωπος. Εκεί γεννήθηκα, εκεί έζησα τα καλύτερά μου χρόνια. Έπειτα, άλλο είναι να καλέσεις και τ’ αδέρφια μου στα ξένα σπίτια κι άλλο εκεί, στο σπίτι που γεννήθηκαν’.

» Είχε δικίο το παιδί, μα εγώ δεν μπορούσα να του αποκαλύψω τους πραγματικούς λόγους που δεν ήθελα να ξαναζήσω σ’ αυτή την περιοχή. Γι’ αυτό, με διάφορες δικαιολογίες, συνέχισα απέφευγα να δεχτώ την πρόταση του γιου μου. Έτσι μείναμε σύμφωνοι να νοικιάσουμε σπίτι στην Καστέλα για να μείνουμε όλοι μαζί, κι ο γιος μου να δουλέψει στον άλλοτε ανταγωνιστή μου, τον Ντάνη.

» Μια ολόκληρη βδομάδα ψάχναμε, τότε όλοι μαζί και τότε μόνος μου, σ’ όλη εκείνη την περιοχή, μα δεν μπορούσαμε να βρούμε κάτι που να μας αρέσει. Λυπόμουν κι εκείνο το μωρό που το ταλαιπωρούσαμε γυρίζοντας ώρες ατέλειωτες στους δρόμους.

» ‘Το απόγευμα θα πάμε να ριζούμε μια ματιά στο σπίτι μας, θέλω να το δείξω και στη γυναίκα μου, κι αν της αρέσει, θα μείνω εκεί. Θα ‘ρθεις;’

» Αυτό ήταν κάτι σαν τελεσίγραφο που μου απήυθινε ο γιος μου και δε μου άφηνε σχεδόν περιθώριο ν’ αρνηθώ μια επίσκεψη στο ρημαγμένο σπίτι μου.

» Θα ‘ρθω, του απάντησα με κρύα καρδιά.

Κατά τις έξι το απόγευμα, ένα ταξί που μισθώσαμε απ’ το ξενοδοχείο «Athenee» έστριβε στο ύψος του Χολαργού απ’ την οδό Μεσογείων δεξιά, τον οδηγό κατηύθυνε ο γιος μου. Ήταν για μένα πολύ δύσκολες εκείνες οι ώρες. Δεν ήξερα πώς θ’ αντιδράσει η καρδιά μου στη θέα του εγκαταλεημένου σπιτιού μου, που άλλοτε έκλινε μια υπέροχη οικογένεια που ο βασικός συντελεστής για να δημιουργηθεί και να να διαλυθεί ήμουν εγώ. Οι ενochές που ένιωθα γι’ αυτό μου το κατόπημα μού συντόμευσαν τη ζωή. Η περιοχή είχε αλλάξει πολύ, κάποιες θέσεις έγιναν αγνώριστες.

» ‘Εδώ αφήστε μας’, ακούω να λέει κάποια στιγμή το παιδί στον οδηγό.

*Συνεχίζεται*

Η στήλη αυτή φιλοξενεί κοινωνικά γεγονότα Μικροχωριτών, τα οποία γνωστοποιούνται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας.



## Γάμος

Στον Ι.Ν. της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος του Παλιού Μικρού Χωριού, στις 14 Ιουνίου 2014, η συγχωριανή μας Φωτεινή Α. Γιαννακόπουλου νυμφεύθηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της Αλέξανδρο Λαμπράκη.

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα εύχονται στο νέο ζευγάρι παντοτινή ευτυχία



## Επιστολές προς την Αδελφότητα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος  
Γραφείο Περιφερειάρχη

Λαμία, 9 Σεπτεμβρίου 2014

Ταχ. Δ/ση: Υψηλάντη 1, Λαμία  
Ταχ. Κωδ.: 35100  
Τηλέφωνο: 22310 52992  
FAX: 22310-32957

ΠΡΟΣ  
κ. Γιάννη Αρώνη  
Πρόεδρο Αδελφότητας Μικροχωριτών  
«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Αγαπητέ πρόεδρε,  
Φίλε Γιάννη,

Ευχαριστώ θερμά για τις ευχές σου, με αφορμή την ανάληψη των νέων μας καθηκόντων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς εμείς θα προσπαθήσουμε ειλικρινά και θα δουλέψουμε σκληρά για τον τόπο μας και τους κατοίκους του.

Να είσαι σίγουρος ότι με τον ίδιο τρόπο που εργάστηκα για το Δήμο Καρπενήσιου, θα συνεχίσω και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Σε καμία περίπτωση ωστόσο, δε θα ξεχάσω τον τόπο μου και τους δικούς μου ανθρώπους, που συνεχίζουν να μου παρέχουν απλόχερα την ανιδιοτελή τους αγάπη και την απεριόριστη στήριξη τους. Η Ευρυτανία για μένα είναι το σπίτι μου. Οι Ευρυτάνες είναι η οικογένειά μου. Είναι οι άνθρωποι που αγαπώ και εμπιστεύομαι. Για το λόγο αυτό, σε κάθε μου βήμα τους αναζητώ.

Τα καλά σου λόγια, μου δίνουν δύναμη και κουράγιο.

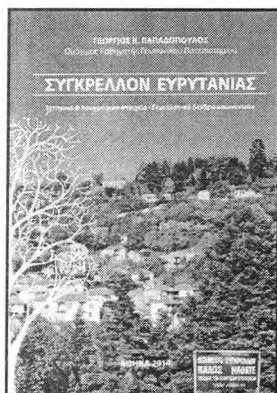
Με εκτίμηση

Κώστας Μπακογιάννης  
Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας



Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως τους Ευρυτανές, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

**Γεώργιος Κ. Παπαδόπουλος**, *Συγκρέλλον Ευρυτανίας: Ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία*  
– Γενεαλογικά δένδρα οικογενειών, Αθήνα 2014



Πρόκειται για ένα καλαίσθητο και πλούσιο σε περιεχόμενο βιβλίο, προϊόν εξονυχιστικής έρευνας, που αφορά το Συγκρέλλο, το γενέθλιο χωριό του συγγραφέα, Ομότιμου Καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου, Γιώργου Κ. Παπαδόπουλου.

Με ευχάριστη, πειστική γλώσσα, ο συγγραφέας μάς δίνει μια πλήρη εικόνα της ιστορικής διαδρομής του Συγκρέλλου, της βιοποριστικής ασχολίας, της θρησκευτικής ζωής και παιδείας των κατοίκων, της συμμετοχής τους στους Αγώνες του Έθνους, αλλά και της μετανάστευσής τους σε άλλους τόπους πιο πρόσφορους για εργασία και προκοπή.

Η αγάπη για το γενέθλιο τόπο όπλισε τον συγγραφέα με πολύ υπομονή και δύναμη για να αναζητήσει και να καταφέρει να βρει τις ρίζες των Συγκρελλιωτών, και να μάς δώσει στη

συνέχεια λεπτομερειακή περιγραφή των γενεαλογικών δένδρων δεκάδων συγκρελλιωτικών οικογενειών.

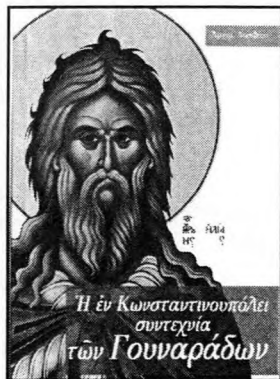
Το βιβλίο περιέχει ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία, που, αν και αναφέρονται σε ένα ευρυτανικό χωριό, μέσα από τις αράδες του μπορεί κανείς να διακρίνει τη ζωή και τη δράση των κατοίκων και του δικού του χωριού.

Σήμερα, όσο πιο πολύ βαθαίνουμε στα νερά της παγκοσμιοποίησης, τόσο πιο επιτακτική γίνεται η ανάγκη να αναζητήσουμε τις ρίζες μας. Γι' αυτό και το μεστό, περιεκτικό και τεκμηριωμένο βιβλίο του Γιώργου Παπαδόπουλου αποτελεί πολύτιμη προσφορά στην διάσωση της εθνικής μας ταυτότητας και της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

**Αρχμ. Δοσιθέου**, *Η εν Κωνσταντινούπολει συντεχνία των Γουναράδων*

Ξεχωριστού ενδιαφέροντος το βιβλίο αυτό του Αρχιμανδρίτου Δοσιθέου, Ηγουμένου της Ι.Μ. Τατάρνης, που περιγράφει την αγαθοεργό δράση των μελών της Συντεχνίας των Γουναράδων της Κωνσταντινούπολεως. Η πίστη και η φιλοπατρία τους ήταν η κινητήρια δύναμη για τις πολλές ευεργεσίες τους προς το Γένος, το Πατριαρχείο, αλλά και τις ιδιαίτερες πατρίδες τους, όπως ήταν του Καστοριανού αρχιγυναρά Μανωλάκη.

Πράγματι, εύποροι Έλληνες, κυρίως της διασποράς, στήριζαν το Έθνος, όπλισαν το κράτος, έχτισαν κτίρια, σχολεία, νοσοκομεία, εκκλησιές κ.ά. Πολύ εύστοχη η επιλογή του



αρχιμ. Δοσιθέου να ασχοληθεί με τη γενναιοδωρία των μελών της συντεχνίας των γουναράδων της Πόλης, ένα φωτεινό παράδειγμα προς μίμηση, ιδιαίτερα σήμερα, που η πατρίδα μας βρίσκεται σε κρίση.

## Θεόκτιστου Λαϊνά, ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2015



Με εξώφυλλο την Παναγία της Δαμάστας κυκλοφόρησε το Ημερολόγιο του 2015, με την εξαιρετική επιμέλεια του Ρουμειώτη συγγραφέα Θ. Λαϊνά.

Πλούσιο σε περιεχόμενο με σοφά λόγια από αρχαίους κλασικούς και εκκλησιαστικούς πατέρες αλλά και νεότερους πνευματικούς ταγούς και συγγραφείς, αρχής γενομένης από την προτροπή του Νεόφυτου Δούκα (1762-1845), «Δράξασθε παιδείας πανταχόθεν συλλέγοντες το χρήσιμον κατά μέλισσαν».

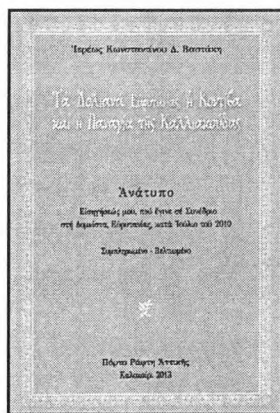
**Ιερέως Κων. Δ. Βαστάκη, Τα Δολιανά Ευρυτανίας, η Κοντίβα και η Παναγία της Καλλιακούδας.** Ανάτυπο, 2013

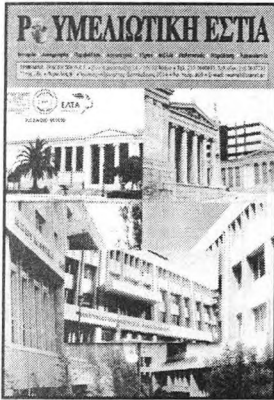
Το περιεχόμενο του βιβλίου αυτού υπήρξε αρχικά το κείμενο εισήγησης του πρωτοπρεσβύτερου Κων. Δ. Βαστάκη σε συνέδριο που έγινε στη Δομνίστα το 2010. Το κείμενο αυτό συμπληρώθηκε με φωτογραφίες, επίσημα έγγραφα και βιβλιογραφία για να φθάσει σε έντυπο 88 σελίδων.

Είναι χωρισμένο σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος προβαίνει σε περιγραφή της τοποθεσίας των δύο χωριών, Δολιανά και Κοντίβα, στις υπώρειες του βουνού Καλλιακούδα, με ενδιαφέροντα ιστορικά, δημογραφικά και άλλα γεωγραφικά στοιχεία. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζει μαζί με τα ιστορικά της ονομασίας Δολιανά «Στουρνάρα» και τις μορφές που διακρίθηκαν, όπως είναι ο οσιομάρτυρας Γεράσιμος (Γεώργιος Σταθόπουλος, γνωστός ως άγιος Γεράσιμος ο νέος εκ Μεγάλου Χωριού και ο σύγχρονός μας εθνομάρτυρας Δημήτριος Δ. Βαστάκης, που ως εφημέριος του Μεγάλου Χωριού συνελήφθη από τους Ιταλούς το 1942, βασανίσθηκε και παρέδωσε το πνεύμα την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942. Μια αναμνηστική στήλη, κοντά στην πλατεία του παλιού Μικρού Χωριού, μπροστά στο σπίτι του γιατρού Ευ. Πιστιόλη, όπου τον έκαψαν οι Ιταλοί, είναι εκεί για να θυμίζει τη θυσία του.

Από τις άλλες μορφές που διακρίθηκαν είναι και ο δικός μας ιερέας παπα-Θανάσης, που ήλθε στο Μικρό Χωριό το 1923, καθώς και ο θεός του παπα-Κώστας, που ως λειτουργοί του Υψίστου, άφησαν τη σφραγίδα τους στη ζωή του Μικρού Χωριού.

Στο τρίτο μέρος ασχολείται με το άλλο χωριό, Κοντίβα, και το μοναστηράκι της Παναγίας της Καλλιακούδας, που αποκαλύφθηκε με θαύμα της εικόνας Της.





Πλούσιο σε περιεχόμενο το περιοδικό αυτό του Πνευματικού Κέντρου Ρουμειλιωτών, που αγκαλιάζει με αγάπη όλους τους νομούς της Ρούμελης (Αιτωλοακαρνανία, Βοιωτία, Ευρυτανία, Φθιώτιδα και Φωκίδα). Απόδειξη το 3<sup>ο</sup> τριήμερο συνέδριο που οργάνωσε τον Σεπτέμβριο 2014 με θέμα την ιστορία, οικονομία, πολιτισμό, υγεία κ.λπ. για όλη τη Ρούμελη και είχε συμμετοχή ομιλητών απ' όλους τους νομούς της.

Στο τεύχος αυτό θα βρει κανείς συνοπτική θεώρηση των εργασιών του συνεδρίου και επίσης κύριο άρθρο του Προέδρου του Π.Κ.Ρ., καθηγητή Δ. Κουτρούμπα από την Καστανιά Ευρυτανίας, άρθρα για τα λαογραφικά της Ρούμελης κ.ά.

**Κώστας Δ. Ασημάκης, Από τα Βριλήσσια ... στα Μελίσσια, Εκδόσεις ΝΖ, Αθήνα 2014**

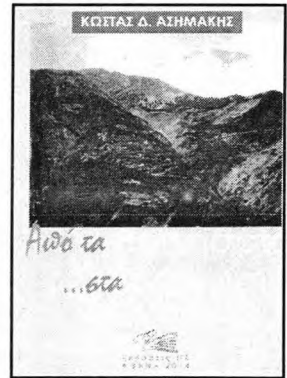
Ο Κώστας Ασημάκης, στο βιβλίο του αυτό, συγκέντρωσε πάνω από σαράντα κείμενα – αφηγήματα, που δημοσίευσε κατά καιρούς στο περιοδικό «Χωριάτικο Αντίλαλο». Ο ίδιος υπήρξε γέννημα θρέμμα ενός απ' αυτά τα χωριά, των Ψιανών, γι' αυτό και τα άρθρα του εν πολλοίς είναι αυτοβιογραφικά. Κάνει μια αναφορά στην παραδοσιακή ποιμενική ζωή και στη λοιπή δράση και τα προβλήματα των Ψιανών και Ψιανιτών για να ευημερήσουν αυτοί και το χωριό τους. Μερικά από τα κείμενα αυτά παραπέμπουν, τόσο σε εποχές του χρόνου που σηματοδεύουν τις ασχολίες και τη ζωή των κατοίκων, όπως το καλοκαίρι και ο χειμώνας, όσο και σε περιόδους της εθνικής μας ιστορίας. Σε άλλα κείμενά του οι ειδυλλιακές περιγραφές για τις άλλοτε χιονισμένες κορφές και άλλοτε καταπράσινες πλαγιές της κοντινής Καλλιακουδάς, αλλά και της απέναντι Χελιδόνας, εναλλάσσονται με αφηγήσεις για τις παραδόσεις, τα παραμύθια και τους μύθους του χωριού.

Αδιόρθωτος νοσταλγός του χωριού και της παραδοσιακής ζωής, ο συγγραφέας αφήνει τη φαντασία και τη μνήμη του να τρέξουν στα παλιά με τις ομορφιές και τις έγνοιες, τα βάσανα και τις δουλειές στο χωράφι και στο λόγγο αλλά και την ξεγνοιασιά και τις χαρές στις γιορτές και τα πανηγύρια.

Ανάμεσα σ' όλα τα συμβάντα της ζωής του χωριού, ο συγγραφέας εξαιρεί τον δημιουργικό ρόλο του δασκάλου, του παπα, του προέδρου αλλά και άλλων μορφών του χωριού που ξεχώρισαν για την προκοπή και την κοινωνική τους ευαισθησία και δράση, όπως τις μορφές του πατέρα Αθ. Βράχα και του γιού του δασκάλου Γιάννη Βράχα κ.ά.

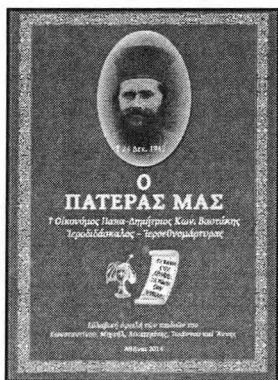
Όλα αυτά και πολλά άλλα περιγράφει ο κ. Ασημάκης με αυθεντική, δωρική γλώσσα, σύντομες φράσεις, ωραίες παρομοιώσεις και σοφές εκφράσεις, που κάνουν το βιβλίο του ευχάριστο στην ανάγνωση.

Το βιβλίο είναι εμπλουτισμένο με πολλές φωτογραφίες ενώ κλείνει με έναν επίλογο του



Πάνου Ν. Λύρα, που οι ρίζες του είναι από το γειτονικό Σέλο, σημερινό Βύθισμα. Στο κείμενό του αυτό ο κ. Λύρας εξαιρώντας την πατριωτική και επαγγελματική ζωή και δράση του συγγραφέα, μας δίνει σε αδρές γραμμές τα κυριότερα βιογραφικά στοιχεία και χαρακτηριστικά της προσωπικότητας ενός γνήσιου Ευρυτάνα, όπως είναι ο Κώστας Ασημάκης.

**Ιερέως Κων. Δ. Βαστάκη, Ο Πατέρας μας, Οικονόμος Παπα-Δημήτριος Κ. Βαστάκης, Ιεροδιδάσκαλος- Ιεροεθνομάρτυρας, Αθήνα 2014**



Το βιβλίο αυτό είναι μια πλήρης επισκόπηση και απεικόνιση της ζωής του αειμνήστου Ευρυτάνα Εθνομάρτυρα Δημητρίου Κων. Βαστάκη μέχρι την ημέρα που έδωσε τη ζωή του για την πατρίδα, μετά από βασανιστήρια των Ιταλών, στο Μικρό Χωριό, την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942.

Ο εγγονός του, Δημήτριος Βαστάκης, γιος του πρωτοπρεσβύτερου Κωνσταντίνου Βαστάκη, σε έναν μεστό περιεχομένου πρόλογο του στο βιβλίο αυτό, με ευλάβεια στη μνήμη του ήρωα παππού του και των άλλων προγόνων του, διατυπώνει σχετικές σκέψεις και εξομολογείται τα συναισθήματά του καταλήγοντας: «*Εξήσε πυκνή ζωή, πλήρη, κι ας έφυγε στα 42 του χρόνια. Στρατιώτης ως τον Σαγγάριο, πέντε παιδιά, οικογένεια, εκπαιδευτικό έργο σαν δάσκαλος, πνευματικό και*

*ψυχολογικό σαν παπάς, στα χωράφια και στη μύρφωση. Η θυσία του είναι το επιστέγασμα. Ο στέφανος ελαχίστων εκλεκτών. Το χνάρι του στη ροή της Ιστορίας βαθύ και επιβλητικό. Του ιδίου οι πάπποι και πρόγονοι ήταν μαχητές το 1821. Κατά έναν ακατανόητο για τους ριψάσπιδες και βολεψάκιδες τρόπο, αυτό το πνεύμα ενσαρκώθηκε στον παπα-Δημήτρη. Έχω την βεβαιότητα πως συνεχίζει στο αίμα και στις ψυχές των απογόνων του».*

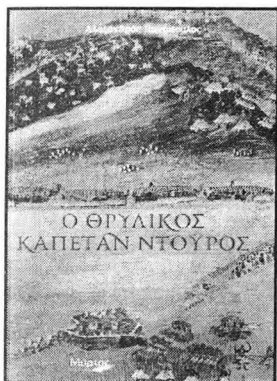
Αξίζει να πούμε ότι μετά τον συγκινητικό πρόλογο του εγγονού του ακολουθεί το «Ευεργετήριον Γράμμα» της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, το οποίο εξαιρώντας τον βίον και την πολιτείαν του ιερέως Δημητρίου Βαστάκη, απονέμει σε αυτόν τον Χρυσούν Σταυρόν του Αποστόλου Παύλου!

Στο πρώτο μέρος του βιβλίου γίνεται εκτενής αναφορά στις ρίζες καταγωγής του και περιγραφή της ζωής και δράσης του αειμνήστου Δημητρίου Παπα-Βαστάκη. Το δεύτερο μέρος δίνει λεπτομερή τα περιστατικά της εθνικής αντιστασιακής του δράσης, τα τραγικά γεγονότα της σύλληψης και των βασανιστηρίων μέχρι την τελική του θυσία, που συνέβη σε καίμενο σπίτι του Μικρού Χωριού.

Σε ξεχωριστό επίμετρο, ο επιμελητής και συγγραφέας του βιβλίου, που δεν είναι άλλος από τον άξιο γιο του, επίσης ιερέα, Κων. Δ. Βαστάκη, δίνονται πλήρη τα βιογραφικά των υπολοίπων εθνομαρτύρων Μεγαλοχωριτών και Μικροχωριτών, που εκτελέστηκαν στις 24 Δεκεμβρίου 1942.

**Αλέξανδρου Πανόπουλου, Ο Θρυλικός Καπετάν Ντούρος, Έκδοση Μύρτος, Αθήνα 2014**

Ο συγγραφέας κ. Πανόπουλος, που κατάγεται από το χωριό Μηλιά, μάς είναι γνωστός από το βιβλίο του «Τρεις φορές στο Γολγοθά». Μια από αυτές ήταν στο χωριό μας, όπου



οι αντάρτες τον καταδίκασαν σε θάνατο, αλλά σώθηκε χάρη στην επέμβαση του συγχωριανού μας Γιάννη Μανίκα.

Το βιβλίο-ημερολόγιο αυτό αναφέρεται στη ζωή και δράση της οικογένειας του «Καπετάν Ντούρου». Ο καπετάν Ντούρος ήταν μεγαλοτσέλιγκας που έδρασε στην Επανάσταση του 1821 και είχε γίνει φόβος και τρόμος των Τούρκων.

Το κεντρικό πρόσωπο είναι όμως ο Λεωνίδας, ο εγγονός του καπετάν Ντούρου, ο οποίος εγκατέλειψε την οικογένειά του σε ηλικία 12 ετών κι έκτοτε μάς αφηγείται τις περιπέτειες που έζησε, τους ανθρώπους που γνώρισε, τις χώρες όπου πήγε. Πρώτα η Αίγυπτος, όπου γνώρισε την οικογένεια της μετέπειτα γυναίκας του. Την Ουγγαρία, όπου έγινε ευνοούμενος της βασιλικής οικογένειας. Αυτή του πρόσφερε υποτροφία

και σπούδασε ιατρική στο Παρίσι. Κατόπιν επιστρέφει στην μετεπαναστατική Ελλάδα ως γιατρός και ανοίγει κλινική προσφέροντας τις υπηρεσίες του αρχικά δωρεάν, γιατί κυριαρχείται από αγνές ιδέες και ανιδιοτέλεια και θέλει να προσφέρει στο νεοελληνικό κράτος και την κοινωνία.

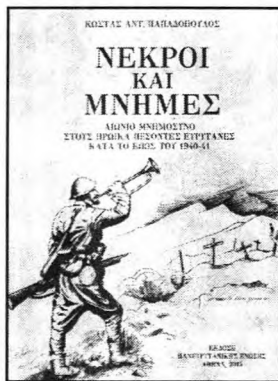
Μαζί με τον παππού του, καπετάν Ντούρο, συνεργάζεται με τον αγνό Ρουμελιώτη στρατηγό Μακρυγιάννη για να φέρουν χρήσιμες αλλαγές στην μετεπαναστατική Ελλάδα. Παρεξηγείται και αυτός και τα άλλα μέλη της οικογένειας των Ντουραίων. Ο βασιλιάς Όθωνας εκτιμά πολύ την προσφορά και τις ιδέες του αλλά φυλακίζει τον παππού του. Συνωμοσίες και πελατειακές σχέσεις τον απογοητεύουν. Με τέτοιου είδους περιπλοκές τελειώνει το ιστορικό, θα λέγαμε, αυτό μυθιστόρημα, που όμως έχει πολλές ιστορικές συνιστώσες.

Αξίζει να το διαβάσει κανείς και ιδιαίτερα τα φιλοσοφημένα συμπεράσματα του συγγραφέα, που δεν μπορεί κανείς παρά να συμφωνήσει μαζί του. Ευχαριστούμε τον συγγραφέα κ. Πανόπουλο, που πρόσφερε αντίτυπα του βιβλίου του για την βιβλιοθήκη του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του χωριού μας.

**Κώστα Αντ. Παπαδόπουλος, Νεκροί και Μνήμες: Αιώνιο Μνημόσυνο στους Ηρωικά Πεσόντες Ευρυτάνες κατά το Έπος του 1940-41, Έκδοση Πανευρυτανικής Ένωσης, 2015**

Στον μνημειώδη αυτόν τόμο των πεντακοσίων σχεδόν σελίδων, ο κ. Παπαδόπουλος, πρώην Πρόεδρος της Πανευρυτανικής Ένωσης, μάς δίνει πληροφορίες από το στρατολογικό τους μητρώο για όλους τους Ευρυτάνες, που πολέμησαν στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1940-41). Αναφέρεται ονομαστικά στους μόνιμους και εφέδρους αξιωματικούς, υποστράτηγους, συνταγματάρχες, ταγματάρχες, επισημηναγούς, αντιπλοιάρχους, λοχαγούς, υπολοχαγούς και ανθυπολοχαγούς, αλλά και στους υπαξιωματικούς και οπλίτες.

Όλοι αυτοί ήσαν διακόσιοι. Απ' αυτούς έξι μόνιμοι και έξι έφεδροι αξιωματικοί δεν επέστρεψαν από το μέτωπο καθώς και 188 οπλίτες, που κατάγονται όλοι από 65 χωριά της Ευ-



ρυτανίας. Με αλφαβητική σειρά μάς δίνει στοιχεία για καθέναν που υπηρετούσε όταν πολεμούσε κι έπεσε για την πατρίδα. Εκτός από τα επίσημα στοιχεία της στρατολογίας μάς δίνει πολύτιμες πληροφορίες, από συμπολεμιστές των πεσόντων, για τις συνθήκες του ηρωικού τους θανάτου.

Ως προς τους Μικροχωρίτες πεσόντες στο μέτωπο, όπως θα θυμούνται οι αναγνώστες του περιοδικού από κείμενα αναμνήσεων που δημοσιεύαμε, επαληθεύονται κι εδώ οι θάνατοι των Μικροχωριτών Κώστα Στ. Κομπορόζου, που έπεσε από εχθρικό βόλι στο Πόγραδετς στις 4 Απριλίου 1941 και του Γιάννη Σπ. Πολύζου, που έπεσε έξω από το Αργυρόκαστρο στις 9 Απριλίου 1941. Τα μικρά ονόματα των γονέων του ήσαν Σπύρος και Πηνελόπη Πολύζου. Δε γίνεται βέβαια λόγος για τον Μικροχωρίτη Β. Πανόπουλο, που θεωρείται αγνοούμενος.

Για τον Θωμά Βενέτη, που εμφανίζεται ως καταγόμενος από το Συγκρέλλο Ευρυτανίας, θα προσθέταμε ότι ήταν παντρεμένος και ζούσε στο Μικρό Χωριό. Επίσης, ότι ο γιος του, Πάνος Βενέτης, κατάφερε να εντοπίσει στην Αλβανία το μέρος όπου έπεσε και ετάφη ο αείμνηστος πατέρας του. Την όλη προσπάθεια εντοπισμού του είχαμε δημοσιεύσει σε προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας.

Ένα μεγάλο εύγε στον συγγραφέα, Κώστα Παπαδόπουλο, που έφερε σε πέρας το μεγάλο αυτό έργο μνήμης και χρέους στους πεσόντες ήρωές μας, καθώς και στην κ. Ελένη Πουρνάρα-Καρκαζή που χρηματοδότησε την έκδοση του βιβλίου αυτού.

---

## Λίγο γέλιο

### Νυχτοπερπατητής

Γυρνάει ο ήρωας μας 7.00 το πρωί σπίτι του. Μπαίνει περπατώντας στα νύχια για να μην κάνει τον παραμικρό θόρυβο. Όμως η γυναίκα του περιμένει πίσω από την πόρτα :

-Πού ήσουνα Σούπερμαν; Είναι 7 η ώρα το πρωί!

-Μα αγάπη μου δεν σου είπα ότι είχαμε σύσκεψη με εκείνους τους σημαντικούς Ιάπωνες πελάτες;

-Καλά ρε Σούπερμαν μέχρι τι ώρα είχατε σύσκεψη; Είναι 7 η ώρα το πρωί!

-Ε, κουκλίτσα μου δεν θα πηγαίναμε τους πελάτες κάπου για ένα ποτό;

-Εντάξει Σούπερμαν, τους πήγατε για ποτό μέχρι τις 10.00, άντε 11.00. Μετά πού ήσουνα; Είναι 7 η ώρα το πρωί!

-Ρε αγαπούλα μου, για να γιορτάσουμε την συμφωνία μας πήγαμε σε μια ταβέρνα να φάμε.

-Και μέχρι πότε Σούπερμαν ήσασταν στην ταβέρνα; 12.00, 1.00; Έχει πάει 7 το πρωί!

-Μα είσαι σοβαρή; Ήρθανε οι άνθρωποι τόσο δρόμο από την Ιαπωνία και δεν θα τους πηγαίναμε στα μπουζούκια να γλεντήσουν;

-Άντε ότι κάσαστε στα μπουζούκια μέχρι τις 3.00, άντε 4.00. Μέχρι τώρα πού ήσουν ρε Σούπερμαν;

-Ε, ύστερα από τόσα ξίδια, καρδούλα μου, πήγαμε να φάμε ένα πατσά να στρώσει το στομαχάκι μας

-Έστω ρε Σούπερμαν ότι ήσασταν στο πατσατζίδικο μέχρι τις 5.00-5.30. Έχει πάει 7.00 το πρωί!

-Μα, ύστερα, φως μου, με την κίνηση μέχρι να φτάσω εδώ πήγε 7.00. Πες μου όμως, γιατί με λες συνέχεια Σούπερμαν;

-Γιατί μόνο εσύ κι ο Σούπερμαν φοράτε το σώβρακο πάνω απ' το παντελόνι!



## ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, που λειτουργεί χάρη στην εθελοντική στράτευση των μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου.

### Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 26/5/2014 - 30/4/2015

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Κεράνη-Γκούμα Ευφροσύνη	2014	50,00
Σταμούλης Φώτιος	2014	20,00
Κεράνη Νικ. Μαρία	2012-2014	60,00
Κεράνη Παν. Όλγα	2013-2014	40,00
Παπαβασιλείου Χρυσόστομος	2013-2014	40,00
Δερματά Ι. Αναστασία	2012-2016	100,00
Δερματάς Ι. Δημήτριος	2012-2016	100,00
Δερματά-Κωνσταντάρα Μαρίνα	2012-2016	100,00
Νικολοπούλου Φανή	2015	20,00
Κάλλης Γρηγόριος και Λαμπρινή	2015	\$50,00
Κάλλης Παναγιώτης και Γλυκερία	2015	\$50,00
Κάλλης Κωνσταντίνος και Στεφανία	2015	\$50,00
Κατσούλη Ροδάνθη	2015	20,00
Τουλούπα Έβη	2015	20,00
Κεράνη-Μπαμπανικολού Ιωάννα	2015	50,00
Πουρνάρα-Καρκαζή Ελένη	2015	50,00
Παπανίκος Θωμάς	2015	20,00
Ζορμπαλάς Δημήτριος	2014-2015	40,00
Παπαδημητρίου Νίκος	2015	20,00
Τσινιάς Κωνσταντίνος	2013	20,00
Κεράνης Θανάσης & Χρυσούλα	2014	40,00
Κεράνης Ιωάννης	2014	20,00
Κεράνης Δημήτρης	2014	20,00
Κακόσης Γιάννης	2014	20,00
Μπάκης Χαράλαμπος	2014	20,00
Μπάκη Ματίνα	2014	20,00
Γρατσούνη Ελισάβετ	2014	20,00
Γρατσούνη Αργυρώ	2014	20,00
Παναγιώτου Αριστείδης	2014	20,00
Κουφαλιώτης Κλεομένης	2014	20,00
Σκαλτσάς Θεόδωρος	2014	20,00

Παπαθανασίου Αθανάσιος	2014	20,00
Φλέγγας Τάσος	2014	20,00
Ραβδός Παναγιώτης	2014	20,00
Ζορμπαλά-Κατσαρού Δώρα	2014	20,00
Φλέγγας Αλέκος	2014	20,00
Φλέγγας Τάκης	2014	20,00
Κατσούδας Κώστας	2014	20,00
Τριανταφύλλης Κώστας	2014	50,00
Τριανταφύλλης Χρήστος	2014	50,00
Βαστάκης Νικόλαος	2014	20,00
Κουτσούκης Γιάννης	2014	20,00
Κουτσούκης Ι. Σπύρος	2014	20,00
Κουτσούκης Ι. Γιώργος	2014	20,00
Ζήσης Γιώργος	2013-14	40,00
Ζωγράφος Δημήτριος	2014	20,00
Τσιμπογιάννη Αθηνά	2014	20,00
Κοντογιώργου Καλλιτσα	2014	20,00
Λιαροκάπης Θανάσης	2014	20,00
Κακούρα Μαρία	2014	50,00
Τσουκανά Παρασκευή	2014	50,00
Βονόρτα Μαργαρίτα	2013-14	40,00
Μαμαλιός Γεώργιος	2012-2014	60,00
Χαραμή Κατερίνα	2014	20,00
Παπαδημητρίου Νίκος	2014	20,00
Κρεζζα Νίνα	2014	20,00
Λιάπης Σταύρος	2014	20,00
Κουτσούκη-Κούμπου Σοφία	2014	20,00
Κουτσούκη-Γκούμα Φρόσω	2014	20,00
Τραχανά Ελένη	2014	20,00
Κοντός Γιάννης	2014	20,00
π. Νικόλαος Αζακάς	2014	30,00
Λιάπης Νικόλαος	2014	20,00
Μπίρτσας Παύλος	2013-14	40,00
Παπαδόπουλος Ιωάννης	2013-14	50,00
Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης	2014	20,00
Δημοπούλου Ευτυχία	2014	20,00
Δημόπουλος Χρήστος	2014	20,00
Φατούρος Ελευθέριος	2014	20,00
Πλάκας Χρήστος	2014	20,00
Πλάκας Βαγγέλης	2014	20,00
Πλάκας Θανάσης	2014	20,00

Γαβρίλης Διονύσης	2014-15	40,00
Γαβρίλη-Παίζη Ιωάννα	2014-15	40,00
Δημητράπουλος Θάνας	2014	20,00
Γαλανούδης Αθανάσιος	2014	20,00
Ζήσιμος Βασίλης	2014	40,00
Ζαχαρόπουλος Σεραφείμ	2014	40,00
Φλώρος Μπάμπης	2014	20,00
Γιαννόπουλος Σπύρος	2014	100,00
Φώλου Αρετή	2014	20,00
Λιάπης Ιωάννης	2014	20,00
Λιάπης Παντελής	2014	20,00
Σκρεπετός Παναγιώτης	2014	20,00
Κουκουβάς Ηλίας	2014	20,00
Κομπορόζος Αθανάσιος	2014	20,00
Κυρίσης Σπύρος	2014	20,00
Τσαρού Σία	2014	20,00
Μασοστασής Λεωνίδας	2014	20,00
Λιαροκάπη Ελένη	2014	20,00
Ανδρεοπούλου Ευαγγελία	2014	20,00
Δημητρακοπούλου Σωτηρία	2014	20,00
Αντωνοπούλου Αλίκη	2014	20,00
Μπαϊρακτάρη Σίσυ	2014	20,00
Καρανίκας Δημήτριος	2014	20,00
Βενέτης Παναγιώτης	2014	20,00
Στογιάννη Μαρίνα	2014	20,00
Πανάρα Άννα	2012-2014	60,00
Μπακογιάννης Γιάννης	2014	35,00
Λαΐνης Ιωάννης	2014	35,00
Λαΐνη-Κόνιτις Ελένη	2014	35,00
Μπάκης Σταύρος	2014	20,00
Θάνου-Σιδερίδου Εύα	2014	20,00
Θάνος Κώστας	2014	20,00
Δερματά Ειρήνη	2014	20,00
Φλώρος Νίκος	2014	20,00
Σάρας Ηλίας	2014	20,00
Κεχριμπάρης Σπύρος	2014	20,00
Σκορδά Μαρία	2014	20,00
Μώρη-Κάρα Δέσποινα	2012-2014	\$150,00
Μώρη-Γάσπαρη Καίτη	2014	20,00
Χονδρός Σπύρος	2014	50,00
Παναγιώτου Νίκος	2014	20,00

Τσακίρης Στέργιος	2014	20,00
Μπακατσιάς Γιώργος	2014	50,00
Αζακάς Κωνσταντίνος	2014	20,00
Ζορμπαλά Κορίνα	2014	20,00
Ψυχογιού Φωτεινή	2014	20,00
Μήτσιου Ελένη	2014	20,00
Παπαδάκη Ναυσικά	2014	20,00
Λεκού Ιουλία	2014	20,00
Μανίκα-Αγγελή Αντριάνα	2014	30,00
Κεράνης Θανάσης & Χρυσούλα	2015	100,00
Μαστρογεωργόπουλος Στέφανος	2015-2016	\$100,00
Μπετένιος Χρήστος	2015	20,00
Ζορμπαλά-Κατσαρού Δώρα	2015	20,00
Κοντογεώργος Αθανάσιος	2015	20,00
Τσινιά Μαρία	2015	20,00
Γιορνάς Δημήτριος	2014	20,00
Ξένου-Βερνάρδου Αλίκη	2015	20,00

## Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση είσπραξης της επιταγής, παρακαλούμε η επιταγή να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο επιλέγετε να τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού *Μικροχωρίτικα Γράμματα*, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή σας.

## ΠΡΟΣΟΧΗ - Συνδρομές ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ενημερώνουμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού ότι, λόγω της οικονομικής κρίσης, οι τράπεζες της Ελλάδας δεν δέχονται **κανένα** είδος επιταγής. Οι πληρωμές συνδρομών μπορούν να γίνονται με έμβασμα μέσω του **westernunion** στο όνομα ενός από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας.

*Δωρεές εις μνήμη, που έχουν εισπραχθεί  
από 26/05/2014 έως 30/04/2015*

**Οι δωρεές σκοπούν στη συντήρηση και λειτουργία του  
Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού**

Όνοματεπώνυμο	Ευρώ
Κάλλης Βασίλειος, Παναγιώτης και Κωνσταντίνος, στη μνήμη του Παππού και της Γιαγιάς τους Κωνσταντίνου και Σπυριδούλας Τριχιά	\$ 500,00

Ζορμπαλά Κων. Αικατερίνη, στη μνήμη γονέων και αδελφού Πέτρου	50,00
Δερματά Αναστασία, Δημήτριος και Μαρίνα, στη μνήμη συζύγου και πατρός Γιάννη Δερματά, για τα έτη 2012-2014	2.000,00
Κουτσούκης Κλεομένης και Αιμιλία, στη μνήμη Πάνου Ι. Καρουφύλλη	50,00
Καρουφύλλη-Κατσούδα Χριστίνα & Δημήτριος και Λευτέρης Καρουφύλλης, στη μνήμη του αδελφού τους Παναγιώτη Ι. Καρουφύλλη	500,00
Παπαδη-Σωτηράκου Ελευθερία, στη μνήμη Πάνου Καρουφύλλη	70,00
Παπαδη-Μπόζγου Ελένη, στη μνήμη Πάνου Καρουφύλλη	70,00
Καρατζά Βασιλική, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	50,00
Παπαδημητρίου Νίκος και Δήμητρα, στη μνήμη της μητέρας και γιαγιάς Όλγας Παπαδημητρίου	200,00
Κουτσούκης Μένιος και Αιμιλία, στη μνήμη της μητέρας, γιαγιάς και προγιαγιάς Όλγας Παπαδημητρίου	200,00
Παναγιώτου-Δακτυλίδη Χριστίνα, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	100,00
Νικολοπούλου Φανή, στη μνήμη συζύγου της Γιάννη Νικολόπουλου	50,00
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	50,00
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	50,00
Κώστας Ασημάκης, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	20,00
Κάλλης Βασίλειος, στη μνήμη παππού & γιαγιάς Κωνσταντίνου και Σπυριδούλας Τριχιά	\$50,00
Βίγλα Μαρία, στη μνήμη του συζύγου της Κωνσταντίνου	20,00
Βίγλα Μαρία, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	30,00
Πουρνάρα-Καρκαζή Ελένη, για το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο	150,00
Κυρίτση-Τσώμου Παρασκευή, στη μνήμη γονέων της Γεωργίου και Ροδάνθης	\$ 57,00
Κυρίτση-Τσώμου Παρασκευή, στη μνήμη Σαββούλας Αϊβαλιώτου	\$ 57,00
Κυρίτση-Τσώμου Παρασκευή, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	\$ 57,00
Αϊβαλιώτη Κυριακή, στη μνήμη της μητέρας και γιαγιάς Ελισάβετ Αϊβαλιώτου	50,00
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη, στη μνήμη εξαδέλφου τους Κώστα Ι. Κουτσούκη	50,00
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα, στη μνήμη εξαδέλφου Κώστα Ι. Κουτσούκη	50,00
Κουτσούκης Κλεομένης & Αιμιλία, στη μνήμη εξαδέλφου Κώστα Ι. Κουτσούκη	50,00
Ζορμπαλά Κορίνα, στη μνήμη Δημητρίου και Ξενοφώντος Ζορμπαλά	15,00
Γαβριλή-Παϊζη Ιωάννα, στη μνήμη γονέων	100,00
Καψής Βασίλης, για την ενίσχυση του Μουσείου	50,00
Κακούρας Γιώργος και Μαρία, στη μνήμη αδελφής Παρασκευής Τσουκανά	\$50,00
Παπαθανασίου Αθανάσιος, για έξοδα Μουσείου	70,00
Κατσούδας Κώστας, στη μνήμη Δημοπούλου	30,00
Τσιμπογιάννη Αθηνά & Μαρία, στη μνήμη Πέτρου Ζορμπαλά	50,00
Μαμαλιός Γεώργιος, στη μνήμη Πέτρου Τραχανά	20,00
Κρεζία Νίνα, στη μνήμη μητρός Ελευθερίας Πολύζου-Ουτουνηζή	30,00
Τραχανά οικογένεια, στη μνήμη Πέτρου Τραχανά	50,00
Κυρίτσης Σπύρος, υπέρ του Μουσείου	50,00
Λαϊνή-Κόνιτς Ελένη, στη μνήμη γιαγιάς της Ουρανίας Μπακογιάννη	25,00

Σκορδά Μαρία, στη μνήμη γονέων	30,00
Βονόρτα Μαργαρίτα, στη μνήμη συζύγου	50,00
Μώρη-Κάρα Δέσποινα, στη μνήμη γονέων	\$100,00
Χριστοδουλιά Ελένη, στη μνήμη συζύγου Παναγιώτη	150,00
Βενέτης Παναγιώτης και Μαρία, στη μνήμη εξαδέλφης Ελένης Καλτσή	30,00
Τσινιά Μαρία, στη μνήμη συζύγου	20,00
Μαστρογεωργόπουλου-Χατζοπούλου Βασιλική, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	50,00
Μαστρογεωργόπουλος Χρ. Σπύρος, στη μνήμη Όλγας Παπαδημητρίου	50,00

**Δωρεές προς Ιερούς Ναούς που έχουν εισπραχθεί  
από 2-8-2014 έως 17-11-2014**

Όνοματεπώνυμο	Ναός	Ποσό
Καλίτσα Κοντογιώργη, εις μνήμην συζύγου Αθανασίου	Αγία Κυριακή	50 €
Δημήτριος Ζωγράφος, εις μνήμην γονέων και πάππων	Αγία Κυριακή	50 €
Αθηνά Τσιμπογιάννη, εις μνήμην γονέων και πάππων	Αγία Κυριακή	100 €
Παναγιώτης Μίχος	Αγία Κυριακή	50 \$
Παντελής Κουβέλης	Μεταμόρφωση	30 €
Γεώργιος Κακούρας	Αγία Κυριακή	60 \$
Παναγιώτης Παπαδής	Αγία Κυριακή	50 \$
Μαρία Σκορδά, εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	Αγία Κυριακή	50 €
Σπυριδων και Βαρβάρα Χονδρού, εις μνήμην γονέων και υιού	Μεταμόρφωση	3.000 \$
Παρασκευή Μίχου	Αγία Κυριακή	30 €
Αριστείδης Αθανασόπουλος	Αγία Κυριακή	50 €
Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος	Αγία Κυριακή – Μεταμόρφωση	200 \$

Ευχαριστούμε θερμά τους δωρητές και τους ευχόμαστε ο Θεός να τους χαρίζει υγεία και προκοπή.  
Χρόνια Πολλά, Καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο και δημιουργικό το Νέο Έτος 2015

**Εκ του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου**

**Ο Εφημέριος  
Νικόλαος Αζακάς**



**Στις 8 Σεπτεμβρίου 2014 στην Θεοτόκο, μετά την ετήσια Θεία Λειτουργία**

## Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Μέσα στην αέναη και αμείλικτη ροή του χρόνου συγχωριανοί μας φεύγουν συνεχώς από κοντά μας, οι μορφές τους όμως αξίζει να παραμένουν ζωντανές στη μνήμη μας και να συνεχίσουν να ζουν με τις καρδιές μας. Αυτός είναι και ο στόχος της στήλης αυτής, που γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, οι οποίοι θα πρέπει να στέλνουν στη διεύθυνση του περιοδικού μας μία φωτογραφία και ένα σχετικό κείμενο ή βιογραφικά στοιχεία του εκλιπόντος.

### Παρασκευή Αθ. Τσουκανά

*Η αγαπητή Βούλα Τσουκανά έφυγε από τη ζωή την Κυριακή 21 Σεπτεμβρίου 2014. Κόρη του Νικολάου και της Βασιλικής Σιδέρη από το χωριό μας, παντρεύτηκε με τον Αθανάσιο Δ. Τσουκανά από τις Κορυσκάδες. Μαζί απέκτησαν δύο κόρες, που ευτύχησε να τις δει αποκατεστημένες και να χαρεί τα τέσσερα εγγόνια της. Η ευγενική μορφή της, γεμάτη καλοσύνη και αγάπη θα είναι για πάντα στη μνήμη μας. Η αδελφή της, Μαρία Κακούρα της αφιερώνει τα παρακάτω λόγια αγάπης:*



«Θα ήθελα να αφιερώσω δυο λόγια στην μνήμη της αγαπημένης μου αδελφούλας γιατί για εμένα ήταν και μάνα και αδελφή και η καλύτερη μου φίλη. Και αυτά που θα πω είναι βγαλμένα από τα βάθη της καρδιάς μου. Με σφάζει ο πόνος και η απώλεια της είναι μεγάλη και τίποτα δεν θα είναι το ίδιο πλέον.

Μας χώρισε η μοίρα να ζούμε μακριά η μια από την άλλη αλλά μας ένωσε πάντα η μεγάλη αγάπη σαν τον απέραντο ωκεανό. Αυτό θα θυμάμαι να παρηγοριέμαι.

Είμαστε τα κορίτσια του Νίκου και της Βασιλούς Σιδέρη. Είχαμε μια μάνα άγγελο και έναν αγαπητό και στοργικό πατέρα. Με το παράδειγμά τους μάς έδειξαν τον καλό δρόμο και να είμαστε απλοί και να αγαπάμε τον συνάνθρωπο μας.

Η αδελφή μου μαζί με τον αγαπημένο της Θανάση έκανε μια καλή και αξιοπρεπή οικογένεια. Ήταν μια αφοσιωμένη σύζυγος, γλυκιά και στοργική μανούλα, άφογη νοικοκυρά και αξιαγάπητη γιαγιά στα 4 εγγόνια της. Αγαπούσε και έκανε το παν για την οικογένειά της και άλλο τόσο αγαπούσε και τη δικιά μου οικογένεια. Ο άνδρας μου ο Γιώργος την αγαπούσε σαν αδελφή και στενοχωρέθηκε πολύ διότι δια λόγους σοβαρών υγείας δεν μπόρεσε να έρθει να την δει. Τα παιδιά μου την λατρεύανε και πριν αρρωστήσει έλεγαν πάντα τι κάνει η θεία μας ιδιαίτερος η κόρη μου Ελισάβετ που η συμβουλή που της έδωσε της έκανε τη ζωή πάλι ευτυχισμένη.

Αχ Βούλα μου θα μου λείψεις για πάντα και δεν θα με περιμένεις πια. Καλό σου ταξίδι και καλή αντάμωση στον άλλο κόσμο. Πάνε - τελειώσανε όλα πια - τα νοσοκομεία, οι γιατροί, οι οροί. Αναπαύσου τώρα κοντά στους αγγέλους και στους δικούς μας. Θα κοιτάζω στον ουρανό για ένα αστέρι να με οδηγήει. Θα είσαι πάντα μέσα στην καρδιά μου και όλων μας. Θα αγαπάω πάντα την οικογένεια σου σαν τη δικιά μου. Θα σε αγαπάω για πάντα.

Η απαρηγόρητη αδελφούλα σου Μαρία.»

### Ελευθέριος Χρ. Μαστρογεωργόπουλος (1926-2014)

*Μέσα σε δυο βδομάδες, δύο αγαπητοί συγχωριανοί μας, που ζούσαν στην Καλιφόρνια της Αμερικής, έχασαν τη μάχη της ζωής. Πρόκειται για τους αδελφούς Λευτέρη και Λεωνίδα Μαστρογεωργόπουλου. Τα αδέρφια τους Στέφανος και Αικατερίνη έγραψαν στη μνήμη τους τα πιο κάτω λόγια αγάπης:*



Στις 29 Αυγούστου 2014 ετελεύτησεν εκ του κόσμου τούτου, ο αγαπητός μας αδελφός Ελευθέριος. Γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό, όπου και μεγάλωσε. Κατά την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ανεχώρησεν δια την Αθήνα, όπου παρέμεινε μέχρι την μετανάστευσή του στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Την δεκαετιαν του 1950 ήτο κάτοχος ενός ανατρεπομένου και προσφέρθηκε άνευ αμοιβής να μεταφέρει όλα τα υλικά δια την ανέγερση του ξενοδοχείου του Μικρού Χωριού. Το 1955 αναχώρησε τελικά δια τις Η.Π.Α., όπου και παρέμεινε μέχρι την τελική μετανάστευσιν στην ατελείτητον αιωνιότητα.

Αγαπητέ αδελφέ έσω βέβαιος ότι δεν ετελειώσες. Αυτού που βρισκεσαι στην

μακαριότητα που μάς έχει υποσχεθεί ο Κύριος. Εκεί όπου δεν υπάρχει πόνος, λύπη, ου στεναγμός, αλλά ζωή ατελεύτητος. Μέχρι τότε, εμείς οι επιζώντες θα προσευχόμεθα διά εσένα. Ας σημειωθεί ότι ο μεταστάς άφησε πίσω γιο και θυγατέρα.

Αγαπητέ Αδελφέ,

Σου αποτεινόμεν τον τελευταίον χαιρετισμόν. Αιωνία σου η μνήμη.

Τα υπόλοιπα αδέρφια σου, Στέφανος και Αικατερίνη

### Λεωνίδας Χρ. Μαστρογεωργόπουλος (1929-2014)



Στις 12 Σεπτεμβρίου 2014 ανεχώρησεν ο αγαπητός μας και αξέχαστος αδελφός μας Λεωνίδας, μόλις δύο εβδομάδες μετά το θάνατο του αγαπητού μας αδελφού Ελευθερίου. Γιατί τόσο γρήγορα; Αυτό παρέμεινε ανεξιχνίαστο δι' ημάς.

Ο Λεωνίδας γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό το 1929 όπου και μεγάλωσε. Η Κατοχή όμως τον ανάγκασε να φύγει από το Χωριό. Επήγε στην Αθήνα, όπου παρέμεινε μέχρι που απεφάσισε να μεταναστεύσει εις τον Καναδά. Εκεί γνώρισε την εκλεκτή σύζυγό του Μαρία, όπου και ενυμφεύθηκε. Απέκτησαν τέσσερα χαριτωμένα παιδιά. Δεν άργησε όμως να έρθει και αυτός εις την Καλιφόρνια.

Κατά την περίοδον που ευρίσκετο ακόμη εις το χωριό, είχε αναλάβει την μηχανήν ρεύματος, την δεκαετία του '50, όπου και την συντηρούσε. Ας σημειωθεί ότι ήτο το πρώτο χωριό που είχε αποκτήσει ρεύμα. Η μηχανή ήτο δωρεά του αιμνηστου Ηλία Πλάκα, την είχε φέρει από την Αμερική.

Αγαπητέ μας αδελφέ Λεωνίδα,

Τώρα βρίσκεσαι έξω από γήινα, όπου μάς παρακολουθείς. Εμείς δεν θα σταματήσουμε τας δεήσεις. Διότι γνωρίζομεν ότι ωφελούν, το αυτό δεόμεθα και από εσένα. Πολλές φορές συζητάγαμε την ζωήν πέραν του τάφου. Μέναμε πάντοτε σύμφωνοι, γνωρίζοντες την μακαριότητα των πιστών εις τους απέραντους ειώνας.

Αιωνία σου η μνήμη αξιομακάριστε αδελφέ μας Λεωνίδα

Τα αδέρφια σου Στέφανος και Αικατερίνη και η οικογένειά σου

### Πάνος Καρσοφύλλης (1921-2014)

Ο Παναγιώτης Καρσοφύλλης, γιός του εθνομάρτυρα Γιάννη Καρσοφύλλη, που εκτελέστηκε στο Μικρό Χωριό από τους Ιταλούς κατακτητές την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942 και της Ευανθίας, αδελφής του αιμνηστου δασκάλου του Χωριού μας, Γεωργίου Παπαδή, πλήρης ημερών, έφυγε από τη ζωή στις 2 Οκτωβρίου 2014. Στην τελευταία του κατοικία, στο Κοιμητήριο της Αγίας Παρασκευής Αττικής, τον συνόδευσαν τα αδέρφια του, οι συγγενείς και πολλοί φίλοι. Ο Πάνος αγαπούσε πολύ το χωριό μας, αφού η μητέρα του ήταν Μικροχωρίτισσα και αυτός όταν πήγαινε σχολείο, συχνά ερχόταν και έμενε στη γιαγιά του την Παπαδολεντέραινα. Στη μνήμη του παραθέτουμε τα αποχαιρετιστήρια λόγια του συγχωριανού μας Μένιου Κουτσούκη:

«Αγαπημένε μας Πάνο,



Με βαριά καρδιά και άφατη οδύνη είμαστε σήμερα εδώ, όλοι εμείς, τα αδέρφια σου, οι συγγενείς και συμπατριώτες σου, οι φίλοι σου και οι συναγωνιστές σου από την εποχή των ηρωικών αγώνων της Κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης, για να σε προπέμψουμε στο τελευταίο σου ταξίδι.

Αδυνατούμε να πιστέψουμε, ότι εσύ, με την αντοχή και αγωνιστικότητα που σε διέκριναν σ' όλη σου τη ζωή, υπέκυψες σ' αυτό το μοιραίο, που η ζωή επιφυλάσσει σε όλους μας.

Τον τελευταίο καιρό βλέπαμε ότι άρχισαν ραγδαία να σ' εγκαταλείπουν οι σωματικές σου αντοχές, ενώ οι πνευματικές και ψυχικές σου δυνάμεις παρέμεναν, όπως πάντα, εντυπωσιακά ακμαίες και δυνατές. Γι' αυτό αδυνατούσαμε να πιστέψουμε ότι θα έφευγες από κοντά μας. Μας ξεγελούσε η ζωηρή σου έγνοια για τον κόσμο και τους ανθρώπους, ιδιαίτερα αυτούς που υποφέρουν από την σημερινή κρίσιμη συγκυρία, που σ' έκανε να διερωτάσαι πού πάμε και τι θα αλογίγει ο κόσμος...

Αυτή η κοινωνική σου ευαισθησία και υπευθυνότητα δέσποζαν στη συμπεριφορά σου σ' όλη σου τη ζωή από την εποχή ακόμη των Αγώνων της Κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης (1941-44),



στους οποίους επέδειξε απaráμιλλη αντοχή και αγωνιστικότητα. Αλλά και μετέπειτα, δεν σταμάτησε να πρωτοστατεί σε έργα προόδου και πολιτισμού, όπως στο Πόρτο Ράφτη, όπου ζούσες τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά και σε αυτά της αποκατάστασης της ιστορικής μνήμης, όπως το στήσιμο του μνημείου της συγχωριανής σου ηρώιδας Σταθοπούλου από την ΕΠΟΝ στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς επίσης και στα μνημεία του Μεγάλου και Μικρού Χωριού Ευρυτανίας για τους 13 εθνομάρτυρες. Ένας απ' αυτούς, ο αειμνήστος πατέρας σου, λίγες στιγμές πριν τον εκτελέσουν οι φασίστες Ιταλοί, την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942, σου έγραψε στο στερνό του γράμμα που φύλαγες ως ιερά παρακαταθήκη, μεταξύ των άλλων:

«Πάνο μου, η λύπη μου είναι γιατί αφήνω πίσω εσάς απρηγόρητους αλλά όχι και απροστάτευτους γιατί έχω την πεποίθηση ότι εσύ θα προστατεύσεις τη μάνα σου, τους αδελφούς σου και τις αδελφές σου καλύτερα από μένα. Γι' αυτό πάω παρηγορημένος να κοιμηθώ ήσυχος τον αιώνιον ύπνο. Η πατρική μου ευχή είναι πάντα μαζί σου».

Αυτή η πατρική ευχή στάθηκε για σένα φωτεινός οδηγός που δεν έμεινε στα όρια της οικογένειας αλλά φώτισε τη μετέπειτα πορεία σου και τους κοινωνικούς σου αγώνες ως Επονίτης στη διάρκεια της Εθνικής Αντίστασης.

Με αξίες και ιδανικά που σου ενέπνευσαν οι αγωνιστικές μορφές των δύο δασκάλων σου, του ηρωϊκού πατέρα σου Γιάννη Καρυοφύλλη πρώτα, που ήταν δάσκαλος στο Μεγάλο Χωριό και του θείου σου, Γεωργίου Παπαδή, αδελφού της αειμνήστης μητέρας σου, που ήταν δάσκαλος στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας και σύρθηκε επί μήνες, από τους Ιταλούς και Γερμανούς στις φυλακές Λαμίας και Αθηνών.

Εμπνεόμενος από τέτοια πατριωτικά ιδεώδη για ελευθερία και κοινωνική δικαιοσύνη, πρωτοστάτησες σε αντιστασιακές κινητοποιήσεις και πατριωτικές διαδηλώσεις μέσα στην Κατοχή. Μία απ' αυτές σου στοίχισε την απόλυση σου από την Κατονοβιομηχανία Κεράνη, στην οποία εργαζόσουν.

Παρά τους κινδύνους που αντιμετώπιζες χάρη στην γενναιότητα σου και την ακεραιότητα του χαρακτήρα σου ανέλαβες και έφερες σε πέρας πολλές εμπιστευτικές αποστολές, ιδιαίτερα στον διαχειριστικό τομέα. Απτόητος συνέχισες την αντιστασιακή σου δράση μέχρι την απελευθέρωση. Ωστόσο, λόγω των διώξεων του μετεμφυλιακού κράτους αναγκάστηκες να εκπατριωθείς για αρκετά χρόνια. Όμως κι εκεί που πήγες, όπως μαρτυρούν αγνοί συναγωνιστές σου, όπως ο αειμνήστος Δεωνίδας Τζεφρώνης και ο καπετάν Ερμής (ο Βασίλης Πριόβολος) παρέμενες αλώβητος κρατώντας ψηλά την εθνική σου περηφάνεια, δακτυλοδεικτούμενος για την ηθική σου ακεραιότητα, την εντιμότητα, την αξιοπρέπεια και υπευθυνότητα, αρετές που σε διέκριναν σε όλη σου τη ζωή.

Αγαπημένε μας Παναγιώτη,

Με τέτοιες αρετές, που στολίζουν την προσωπικότητά σου, υπήρξες ένα πρότυπο άξιο προς μίμηση. Γι' αυτό και σήμερα που φεύγεις γίνεται ο κόσμος φτωχότερος. Γιατί εσύ, παρά τις αντιξοότητες της ζωής δεν έπαυες να είσαι ευαίσθητος άνθρωπος, που νοιαζόταν για τον συνάνθρωπο κι ήθελες, πέρα από κάθε ιδεολογία και δικαιολογία, με την τετράγωνη λογική σου να εφαρμόζεται πάντα το σωστό, το δίκαιο, το νόμιμο.

Ένωδες πατρική στοργή και αγάπη προς όλους αδιακρίτως. Γι' αυτό κι εμείς όλοι μας σήμερα σε προπέμπουμε στο τελευταίο σου ταξίδι σαν σπλαχνικό πατέρα, που έτρεφες αγάπη και φροντίδα για όλους εμάς που μάς έβλεπες σαν παιδιά σου.

*Καλό σου ταξίδι αγαπημένε μας Πάνο!*»

## Όλγα Δ. Παπαδημητρίου (1920-2014)



Η Όλγα Παπαδημητρίου έφυγε απ' τη ζωή Κόρη του Διονυσίου και της Μαρούλας Παλάκα και γγυονή του γέρο-Νταλάκα, που άφησε ελοχή στο χωριό με τα ευφυολογημάτά του, παντρεύτηκε στην περίοδο της Κατοχής με τον Δημήτριο Παπαδημητρίου (Ζορμπαλά) και απέκτησαν δύο παιδιά την Αιμιλία και το Νίκο.

Στα δύσκολα χρόνια της Κατοχής είδε τον άντρα της, που διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας, να φυλακίζεται, το σπίτι της να καίγεται και σαν πρόσφυγας να βρίσκεται στον Πειραιά. Το νέο σπιτικό στήνεται και η ζωή αρχίζει και πάλι να κυλά όταν, στα 39 της χρόνια, δέχεται το μεγάλο πλήγμα του θανάτου του συζύγου της, Αξιωματικού Ασυρμάτου του Εμπορικού Ναυτικού. Παρά το αναπάντεχο χτύπημα της μοίρας, στέκεται όρθια και στηρίζει τα παιδιά της με όλες τις δυνάμεις της. Όμως ενός κακού δοθέντος ... και εκείνη, ακούραστη και δυναμική όπως

ήταν, αναλαμβάνει την περιθαλψη της μητέρας της, της πεθεράς της και του επί 10 χρόνια κα-  
τάκοιτου πατέρα της.

Αντιμετώπισε με γενναιοότητα τις δυσκολίες της ζωής και ποτέ δεν έχασε την κοινωνικότητά της,  
τη συμμετοχή της στα κοινά, και την αγάπη και παρηγοριά προς τον συνάνθρωπο, τον ανιάτο, τον  
ηλικιωμένο. Τακτική επισκέπτρια στο Άσυλο Ανιάτων και στο Γηροκομείο Αθηνών, αλλά και εθελό-  
ντρια στο Σπίτι της Αγάπης του Ι.Ν. Αγίου Σώστη Αθηνών και Αγίου Νικολάου Φιλοπάππου.

Η πόρτα της ήταν πάντα ανοιχτή και απλόχερη η φιλοξενία της με τα νοστιμότητα φαγητά, γλυκά  
και ποτά της. Τα όμορφα εργοχείρά της, σωστά κομψοτεχνήματα, όχι μόνο στολίζουν τα σπίτια των  
παιδιών και εγγονών της, αλλά και κοσμοούν εκκλησίες του χωριού και της Αθήνας.

Η Όλγα Παπαδημητρίου διέθετε ευστοφία, λεβεντιά, κοινωνική ευαισθησία, αλλά και ψυχραι-  
μία σε δύσκολες καταστάσεις. Έμπαινε μπροστά και έδινε το παράδειγμα να ακολουθήσουν και  
άλλοι. Δεν έχανε ποτέ το κουράγιο της και το κέφι για ζωή. Ήταν από τα νιάτα της πρώτη στο χορό  
και στο τραγούδι και της άρεσε να ψέλνει και στην εκκλησία όταν το καλούσε η κατάσταση.

Ο Θεός την αξίωσε να πραγματοποιήσει την μεγάλη της επιθυμία και να πάει να προσκυνήσει  
στον τάφο του άντρα της στην μακρινή και αφιλόξενη Τζέντα της Σαουδικής Αραβίας. Ευτύχησε να  
δει τα παιδιά της και τα εγγόνια της αποκατεστημένα και να κρατήσει στα χέρια της την αγαπημένη  
δισεγγονή της.

Μόνη προσευχή της ήταν να φύγει από τη ζωή στα πόδια της και έχοντας τα λογικά της. Η  
προσευχή της εισακούστηκε και, μετά από αδιαθεσία μιας μέρας, έκλεισε ήσυχα τα μάτια σαν να  
αποκοιμήθηκε. Μόνο που αυτός ο ύπνος της ήταν ο παντοπινός!

Ο εγγονός της Νικήτας, θωρώντας την ακίνητη έγραψε, μεταξύ πολλών άλλων:

«Σε κοιτάξα, μα δεν με κοιτάξες. Αφουγκράστηκα, μα δε σ' άκουσα. Σ' έσφιξα, μα δεν μ' ακού-  
μπησες. Σε φίλησα, μα δεν κουνήθηκες. Άλλη αίσθηση δε μ' ό 'μεινε να σ' αναστήσω. Άλλη γιατί  
δεν έχω πια!

Απ' όλες τις αναμνήσεις, εσύ η πιο γλυκιά. Αυτή που δε μου χάλασε χατίρι. Αυτή που με μεγάλωνε  
χωρίς να με μαλώνει, χωρίς να με νταντεύει, μόνο να συμβουλευεί. Κι αν με καλόμαθες, ως λένε, εσύ,  
δεν το κατάλαβα εγώ. Κι ότι στραβό κι αν έχω, δε μου το 'μαθες εσύ. Μ' είχες πάντα σαν του παιδιού  
σου το παιδί.

«Τι να πω;» που'λεγες κι εσύ. Τι να πρωτοπώ; λέω εγώ.

... Από όλες τις γιαγιάδες, εσύ η πιο μεγάλη. Όχι σε όγκο, όχι σε πυγμή, αλλά σ' αγάπη και ψυχή.  
Σ' αγαπήσανε πολλοί, μα εμείς ακόμα πιο πολύ. Όχι όπως εσύ, δεν μας το 'μαθε κανείς αυτό· ούτε κι  
εσύ. Ωστόσο, μάθαμε τι είν' ψυχή – είν' αυτή που μας έδειχνες εσύ.

Κι όσο να μάς φύνεις, μεγαλύτερη ακόμη έδειχνες ψυχή. «Σας κούρασα παιδάκι μ',» «την ενχή  
μου να 'χετε». Κι όσο τα 'λεγες αυτά, άλλο τόσο θυμώναμε εμείς, γιατί εμείς νιώθαμε χαρά που, λίγο  
έστω, μπόρεσαμε κι εμείς κάτι να σου προσφέρουμε, για να δεις κι εσύ την αγάπη τη δική μας, που'  
χαμε για σένα στην ψυχή...

...Αγαπημένη μου γιαγιά, ξανά να σε φιλήσω δεν τολμώ. Θέλω να σου χρωστώ και να μου χρω-  
στάς τον τελευταίο ασπασμό, μας κι έχει γυρισμό».

### **Δημήτριος Φουσεκής (1920-2014)**

Γεννημένος στο Νόστιμο, παντρεύτηκε με τη συγχωριανή μας Πολυάνθη Ζωγράφου και μαζί απέ-  
κτησαν δύο παιδιά μια κόρη και ένα γιο. Ήταν εγκατεστημένοι στη Λαμία όμως, μετά τη συνταξιο-  
δότησή του, όλα τα καλοκαίρια τους τα περνούσαν στο Χωριό.

Συνετός, μελίχριος, αγαπητός αξιώθηκε να δει τα παιδιά του αποκατεστημένα και να χαρεί εγγό-  
νια και δισέγγονα. Η κηδεία του έγινε στο Νέο Μικρό Χωριό στις 4 Δεκεμβρίου 2014

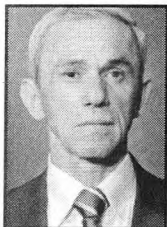
### **Σταυρούλα Παύλου Κοντογιάννη**

Στις αρχές Δεκεμβρίου, πλήρης ημερών, έφυγε από τη ζωή η καλοσυνάτη Σταυρούλα, σύζυγος  
του Παύλου Κοντογιάννη. Ήταν δίδυμη αδελφή με την Σταματία Γιοβάνη, θυγατέρες και οι δύο του  
Δημητρίου και της Βασιλικής Θέμελη από τη Βελωτά.

Ζούσε με τον άντρα της και τα επτά παιδιά τους στο παλιό Μικρό Χωριό ως τη μέρα της κατολί-  
σησης. Μετά το θάνατο του συζύγου της εξακολούθησε να ζει στο σπίτι που είχαν φτιάξει στο Νέο  
Μικρό Χωριό. Στο μεταξύ τα παιδιά της μεγάλωσαν και ξενιτεύτηκαν άλλα σε πόλεις του εσωτερι-  
κού και άλλα στο εξωτερικό.

Η Σταυρούλα, μεγάλη σε ηλικία, βρήκε θαλπωρή και συντροφιά στην οικογένεια της κόρης της Γιαννούλας στην Κύθνο, όπου και ενταφιάσθηκε.

## Χρήστος Τσινιάς (1958-2015)



Ο πάντα χαμογελαστός και αγαπητός συγχωριανός μας Χρήστος Τσινιάς έφυγε ξαφνικά από τη ζωή. Καλοπροαίρετος, ευσυνειδητός επαγγελματίας, χρήσιμος νοικοκύρης, που αφήνει πίσω του μια άξια οικογένεια. Η κηδεία του έγινε στο Κοιμητήριο του Νέου Μικρού Χωριού στις 15/1/2015. Η οικογένειά του έστειλε για το περιοδικό μας τα παρακάτω λόγια αγάπης και μνήμης:

«Ο Χρήστος Τσινιάς γεννήθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου του 1958 στο Παλιό Μικρό Χωριό Ευρυτανίας από τον Παντελή Τσινιά και την Αγορίτσα Ζαχαροπούλου. Έχει έναν μικρότερο αδερφό τον Κωνσταντίνο.

Μεγάλωσε στο Νέο Μικρό Χωριό κι έγινε σιδηρουργός ακολουθώντας την τέχνη του πατέρα του. Παντρεύτηκε την Μαρία Τάσιου, με την οποία απέκτησε τρία παιδιά. Μια κόρη την Αγορίτσα και δυο γιούς, τον Παντελή και τον Γρηγόρη. Η κόρη του τού χάρισε τον πολυαγαπημένο του εγγονό Κωνσταντίνο, ο οποίος ήταν η αδυναμία του.

Ήταν σεμνός, εργατικός και έντιμος ως επαγγελματίας και ως άνθρωπος. Ήταν άριστος τεχνίτης, πρόσχαρος, εξυπηρετούσε όποιον ζητούσε τη βοήθειά του.

Είχε ιδιαίτερη αδυναμία στην οικογένειά του, στην οποία έδειχνε μεγάλη αφοσίωση και αγάπη. Όπως επίσης και για την οικογένειά του ήταν πολυαγαπημένος σύζυγος, μπαμπάς και παππούς.

Έφυγε αναπάντεχα από κοντά μας στην καρδιά του χειμώνα στις 14 Ιανουαρίου 2015, αφήνοντας σε όλους ένα δυσαναπλήρωτο κενό.

Θα ζεις πάντα στην καρδιά μας και θα σε νιώθουμε πάντα κοντά μας!

Η οικογένειά σου».

## Κώστας Ι. Κουτσούκης



Με έντονη τη νοσταλγία του χωριού μας, του χωριού όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε, έκανε σχέδια για το πώς θα μπορούσε να το βοηθήσει. Όμως η μοίρα είχε άλλα σχέδια και ο Κώστας πέθανε στην ξενιτιά (Μαϊρίλαντ, ΗΠΑ) στις 16 Ιανουαρίου 2015.

Γιος της Αγαπούλας και του Γιάννη Κουτσούκη, μετά την Κατοχή βρέθηκε στον Πειραιά, έμαθε ηλεκτρολογία, μια τέχνη για την οποία είχε έφεση από μικρός. Μετανάστευσε στην Αμερική στις αρχές της 10ετίας του '50 με πρόσκληση της θείας του, αδελφής του πατέρα του, Αικατερίνης συζ. Δημ Παπαδημητρίου. Εκεί ασχολήθηκε και πάλι με τα ηλεκτρολογικά.

Παντρεύτηκε την Νίκη Θέμελη από την Φραγκίστα, με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά, τον Γιάννη και την Ιωάννα, που τους χάρισε δύο εγγονάκια, τα οποία υπεραγαπούσαν. Ο χαμός της γυναικας του, ακριβώς πριν ένα χρόνο (13/1/14), του στοίχισε πολύ, με αποτέλεσμα την επιδείνωση της υγείας του.

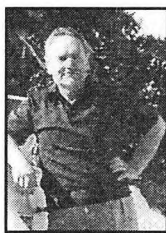
Όνειρό του ήταν να φτιάξει ένα ηλεκτροκίνητο ρολοί για το καμπαναριό του Νέου Μικρού Χωριού, μιμούμενος τον εξάδελφο της μητέρας του, Ιωάννη Δ. Σιδέρη, που είχε δωρίσει το ρολοί στο καμπαναριό που είχε χτίσει ο πατέρας του, Δημήτριος Σιδέρης, στο Παλιό Μικρό Χωριό. Και πραγματοποιήσει αυτή του την επιθυμία. Το 1985 έφερε το ρολοί, το εγκατέστησε μόνος του και στέκει εκεί χτυπώντας ασταμάτητα τις ώρες.

Αγαπημένε μας Κωστάκη, αν και οι χτύποι της καρδιάς σου έπαψαν να χτυπούν, οι χτύποι του ρολογιού σου θα σε κρατούν ζωντανό στη μνήμη μας.

## Αυγέρης Ι. Αυγερόπουλος

Οι Μικροχωρίτες θυμόμαστε τον Αυγέρη, που την ημέρα της Μεταμόρφωσης, στις 6 Αυγούστου, κερνούσε όλο το εκκλησίασμα. Γνωστός αντιστασιακός αγωνιστής από την Πυρά Παρνασσίδας, μετά από μικρή αδιαθεσία, πλήρης ημερών, πέθανε στις 13 Φεβρουαρίου 2015 και ενταφιάστηκε στα Καμμένα Βούρλα, όπου έμενε τελευταία.

Ήταν παντρεμένος με τη Γεωργία, κόρη του γιατρού Πριγκιφύλλη από το Μεγάλο Χωριό, στο οποίο είχε ιδιόκτητη κατοικία και μετά τη συνταξιοδότησή του και ως το θάνατο της γυναίκας του



έμενε εκεί.

Εμείς, στο Μικρό Χωριό, είχαμε δεχθεί από τη 10ετία του '80 πολλές ευεργεσίες του, για τις οποίες πάντα θα τον θυμόμαστε. Το 1983 συνέβαλε αποφασιστικά στην ανέγερση του μνημείου της Εθνικής Αντίστασης, όπως το θυμίζει η κτητορική πλάκα που εντοιχίσαμε εκεί. Αργότερα, με αμμοβολή καθάρισε τον πέτρινο τοίχο στις βρύσες του Χανιού από τα απανωτά αβεστούματα, καθώς και τον τοίχο στο υπόστεγο του Σχολείου και σήμερα Μουσείου. Με το μηχανικό του δαιμόνιο μετέτρεψε σε ηλεκτροκίνητο, τόσο το ιστορικό ρολόι στο καμπαναριό, όσο και στις καμπάνες της Μεταμόρφωσης του Παλιού Μικρού Χωριού. Ανακαίνισε το εκκλησάκι της Παναγιάς και με δωρεές πάντα ενίσχυε το έργο

της Αδελφότητας.

Την ιστορία της ζωής του, τους αγώνες του, την εξορία, τα επιτεύγματά του αλλά και τις πίκρες της ζωής τις έχει καταγράψει στο βιβλίο του με τίτλο «Γιατί», που εκδόθηκε το 2002 με πρόλογο του συγχωριανού μας Μένιου Κουτσούκη. Αντί για άλλο μνημόσυνο ας παραθέσουμε λίγες γραμμές από το βιβλίο αυτό του Αυγέρη Αυγερόπουλου:

*«...Δεν άργησα να καταλάβω πως η κατάσταση αλλάζει. Γνωρίζω καλά το διπλό ρόλο που θα παίξουν οι Εγγλέζοι στη χώρα μου. Εγώ όμως θα πολεμήσω σαν Έλληνας. Είχα τάξει τον εαυτό μου στην υπηρεσία της πατρίδας μου. Δεν διανοήθηκα ότι μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Τα ιερά κόκαλα των αγωνιστών με τα οποία είναι σπαρμένη κάθε γωνιά αυτής της έρμης πλην υπερήφανης πατρίδας ήταν οδηγός μου.*

*Τα χρόνια πέρασαν, τα πράγματα άλλαξαν. Θεωρήθηκα το μαύρο πρόβατο, δεινοπάθησα, γλύτωσα το στρατοδικείο. Δεν παραπονιέμαι για τις ταλαιπωρίες και τα βάσανα που πέρασα. Παραπονιέμαι μόνο για το ότι δεν μπόρεσα να καμαρώσω την Ελλάδα όπως της έπρεπε. Ένα μεγάλο «Γιατί;» σφαδάζει μέσα μου. Γιατί; Γιατί;»*

### Ελένη Παπαπαναγιώτου (1933-2015)



Η Ελένη Παπαπαναγιώτου ήταν το μεσοίο παιδί του Γιώργου και της Βασιλικής Κουφαλιώτη, με μεγαλύτερη αδελφή της τη Μαρία (Σκορδά) και μικρότερο αδελφό τον Μένιο. Πρόσχαρη, αγαπητή, άνθρωπος της προσφοράς, γεμάτη καλοσύνη για το συνάνθρωπο περνούσε όλα τα καλοκαίρια της στο Χωριό, που υπεραγαπούσε. Είναι η κτήτορας του όμορφου πέτρινου ναύσκου που συναντάμε στα αριστερά του δρόμου μόλις φύγουμε από το Νέο Μικρό Χωριό. Η κηδεία της έγινε στο Νέο Μικρό Χωριό στις 17/2/2015. Τα ανήψια της έγραψαν στη μνήμη της τα πιο κάτω λόγια αγάπης:

*«Στις 16 Φεβρουαρίου 2015, ύστερα από μια σκληρή μάχη με τον καρκίνο, έφυγε από κοντά μας η θεία και αδελφή μας Ελένη Κουφαλιώτη. Η δική μας*

*κυρά Λένη.*

*Τα τελευταία χρόνια έδινε μάχη με τον καρκίνο, που την είχε εξαντλήσει. Μοναδικό της στήριγμα τα αδέρφια της, η οικογένειά της, αλλά και η αστείρευτη αγάπη της για το χωριό μας. Στάθηκε δίπλα σε κάθε μέλος της οικογένειάς μας ξεχωριστά και αφοσιώθηκε πλήρως σε εμάς μετά τον θάνατο του συζύγου της, ενός εξίσου σπάνιου ανθρώπου. Μετά την απώλεια του συζύγου της, μετακόμισε στην αδελφή της στη Θεσσαλονίκη, όπου και απεβίωσε.*

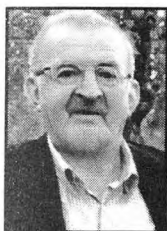
*Τα λόγια της και οι συμβουλές της θα μας συντροφεύουν πάντα όσα χρόνια και αν περάσουν. Πάντα θα θυμόμαστε την κυρά Λένη να προσπαθεί για το καλό όλων μας με κάθε τρόπο και να μας αγαπάει με όλη της την καρδιά, όπως την αγαπούσαμε και θα την αγαπάμε και εμείς.*

*Την ευχαριστούμε για όλα και θα την θυμόμαστε πάντα ως έναν άνθρωπο αγνό και ρομαντικό, που αντλούσε την δύναμή της στην σκέψη και μόνο ότι θα κλείσει τα μάτια της με όλη την οικογένειά της στο πλάϊ της και θα αναπαυθεί στο χωριό μας που τόσο αγαπούσε. Αιώνια της η μνήμη».*

### Παναγιώτης Χριστοδουλιάς (1937-2015)

Ο ερχομός της άνοιξης σήμανε το τέλος της ζωής του αγαπητού συγχωριανού μας Πάνου Χριστοδουλιά. Ο Πάνος ήταν γιος του Δημητρίου και της Αικατερίνης Χριστοδουλιά, το γένος Αριστειδί Παπαδή, με έναν αδελφό, το Γιάννη, που ζούσε στη Θεσσαλονίκη.

Είχε εγκατασταθεί από μικρός στη Λαμία. Μαζί με την αγαπημένη του γυναίκα Ελένη απέκτησαν



δύο κόρες την Κατερίνα και τη Δήμητρα. Εργαζόταν στα Αστικά Λεωφορεία Λαμίας, όπου άφησε καλό όνομα για την εντιμότητα, την εργατικότητα και την καλοσύνη της ψυχής του.

Το Χωριό ήταν η μεγάλη του αγάπη και η διαδρομή από τη Λαμία ήταν γι' αυτόν μια ευχάριστη βόλτα. Έτσι, περνούσε μεγάλα διαστήματα στο χωριό, ιδιαίτερα μέχρι το θάνατο της μητέρας του. Έχαιρε της εκτίμησης όλων των συγχωριανών για την αγνότητα των αισθημάτων του και την ακεραιότητα του χαρακτήρα του.

Τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζε τελευταία τα προσπερνούσε με γενναιότητα, ώσπου κατάφεραν να τον νικήσουν. Η κηδεία του έγινε στο Νέο

Μικρό Χωριό την 1<sup>η</sup> Μαρτίου 2015. Ας είναι αιώνια η μνήμη του!

## Ελισάβετ Ζαχαροπούλου-Αϊβαλιώτη

Η γελαστή και αγαπητή σε όλους μας Σαββούλα Αϊβαλιώτου έφυγε από τη ζωή. Με τα συνηθισμένα προβλήματα της ηλικίας ζούσε μέσα στη θαλπωρή, τη στοργή και την αγάπη της κόρης της και των εγγονών της. Σ' αυτές μετέδωσε την αγάπη για το χωριό μας, τους ανθρώπους του και την ιστορία του. Στην μνήμη της έγραψα για το περιοδικό μας:



«Στις 7 Μαρτίου έφυγε από τη ζωή στην Αθήνα, η Ελισάβετ Αϊβαλιώτου, σε ηλικία 89 ετών. Η κηδεία της έγινε στις 9 Μαρτίου στον ιερό ναό Αγίου Βασιλείου εντός Κοιμητηρίου Βύρωνα, παρουσία συγγενών και φίλων.

Η εκλιπούσα ήταν το τέταρτο παιδί του Κωνσταντίνου και της Δέσποινας Ζαχαροπούλου και έζησε με τη μητέρα της και τα αδέρφια της δύσκολα παιδικά χρόνια, όπως όλοι όσοι βίωσαν τον πόλεμο και την κατοχή στο χωριό. Τα γεγονότα αυτά την είχαν σημαδέψει και τα θυμόταν με κάθε λεπτομέρεια μέχρι τελευταία στιγμή.

Μετά τον πόλεμο μετακόμισε στην Αθήνα όπου παντρεύτηκε τον Νικόλαο Αϊβαλιώτη και έκανε μια κόρη, την Κυριακή, την οποία ευτύχησε να τη σπουδάσει και να τη δει να δημιουργεί τη δική της οικογένεια.

Αν και ζούσε με τους δικούς της ανθρώπους στην Αθήνα, το χωριό ήταν πάντα στην καρδιά της και το επισκεπτόταν κάθε καλοκαίρι με την κόρη της και αργότερα με τις εγγονές της. Ο θάνατος του συζύγου της το 1984 τη γέμισε λύπη, η οποία γιγαντώθηκε καθώς έχασε σταδιακά τα αγαπημένα της αδέρφια Πλούταρχο και Παναγιώτη, που ζούσαν στην Αμερική και τις αδελφές της Κλεάνθη και Αναστασία.

Η απώλεια αγαπημένων προσώπων της προκάλεσαν, με το πέρασμα των χρόνων, σοβαρά προβλήματα στην υγεία της που την κατέβαλαν τελικά. Μέχρι τελευταία στιγμή στη σκέψη της ήταν το χωριό και οι συγχωριανοί της καθώς και η κόρη της Κυριακή και οι εγγονές της Έλλη και Μαίρη, που άφησε πίσω και αγαπούσε πολύ».

## Αποστόλης Τσαούσης.

Το χάραγμα της 9ης Μαρτίου ήλθε να σβήσει τα όνειρα ενός λαμπρού νέου, του Αποστόλη Τσαούση, γιο της Αναστασίας Μπούρα από το χωριό μας. Στην Αθήνα, στη Λεωφόρο Κηφισίας, μια άτυχη στιγμή ήλθε να κόψει βίαια το νήμα της ζωής και να γκρεμίσει μια ανοδική και πολλά υποσχόμενη πορεία ενός ταλαντούχου και δραστήριου νέου συγχωριανού μας. Συγγενείς, φίλοι και όλο το χωριό με ανείπωτο πόνο συνόδευαν τον αγαπητό Αποστόλη στην τελευταία του κατοικία στο Νέο Μικρό Χωριό στις 11 Μαρτίου 2015. Τα λόγια αγάπης από την οικογένειά του, που ακολουθούν, δείχνουν την αξιοσύνη, το μεγαλείο ψυχής, τη λεβεντιά του:



«Γεννήθηκε στις 25-6-1993. Έχει έναν αδερφό μεγαλύτερο κατά δύο χρόνια, τον Ηλία. Όταν ο Ηλίας ήταν πέντε και ο Αποστόλης τριών ο πατέρας τους σκοτώθηκε σε τροχαίο με μηχανή. Μεγάλωσαν με τη μητέρα τους, Αναστασία Μπούρα. Ήταν άριστος μαθητής με διακρίσεις και αριστεία. Γνώριζε αγγλικά και γαλλικά. Ήταν τριτοετής φοιτητής στο IST College με υποτροφία στους Η/Υ. Το 2016 θα έπαιρνε το πτυχίο του και έλεγε ότι θα τελειώνει με το στρατό και μετά θα έκανε ένα μεταπτυχιακό.

Έπαιζε μπάσκετ από επτά χρονών. Έως τα 17 του αγωνιζόταν στον Παναθη-

ναϊκό με το νούμερο 5 στην φανέλα και ήταν αρχηγός της ομάδας. Έπειτα φόρεσε τα χρώματα του Φιλαθλητικού Ζωγράφου και τελευταία της Ολυμπιάδας Παλάγου. Είχε εργαστεί επίσης ως προπονητής στις Ακαδημίες του Φιλαθλητικού.

Είχε δουλέψει και ένα διάστημα ως μοντέλο όταν κάποιος του είχε πει στο κομωτήριο της γειτονιάς ότι θα έγραφε ωραία στο φακό κι έτσι στην πλάκα το έκανε κι αυτό, κάνοντας βιντεοκλιπ και φωτογραφίσεις για ρούχα.

Τον άρεσε πολύ η ροκ μουσική και είχε ιδιαίτερη αδυναμία στους Arctic Monkeys. Γι αυτό ασχολήθηκε περισσότερο μ' αυτό, στην αρχή παρείστικα αλλά πολύ γρήγορα τον ζητούσαν από διάφορα μαγαζιά και έγινε αρκετά δημοφιλής! Τα τελευταία δύο χρόνια έπαιζε μια-δυ φορές την εβδομάδα στο Μπρόνκο στην Κηφισιά και οργάνωνε πάρτι σε άλλα μεγάλα μαγαζιά, καλύπτοντας τα έξοδά του.

Αγαπούσε πολύ τη μηχανή του αλλά εκείνο το βράδυ όπως πολλές φορές είχε πάρει το αυτοκίνητο-είχε γενέθλια η Γιάννα, η κοπέλα του. Δεν έπινε, κι όταν τον κερνούσαν έλεγε πίνω βότκα και έπινε νερό. Ούτε κάπνιζε. Εκείνο το βράδυ δεν είχε πει ούτε μια μύτρα, λέει η παρέα του. Ενώ δεν δούλευε, είχε πάει για λίγο στην κοσόλα του Μπρόνκο, που τόσο λάτρευε, και αφιέρωσε μερικά τραγούδια στην Γιάννα.

Έτσι τα έκανε, όλα εύκολα, ο Αποστόλης κι ήταν μόνο 21 χρονών και 8 μηνών. Θα έκλεινε τα 22 στις 25 Ιουνίου. Δε θα τα κλείσει γιατί εκείνο το βράδυ κάτι δεν πήγε καλά...

### Γιάννης Δ. Ντζούφρας



Χτυπημένος από την επάρατο έφυγε από τη ζωή ο Γιάννης Ντζούφρας, ένας αγαπητός συγχωριανός και πολύ καλός τεχνίτης στην πλακόστρωση, στην κατασκευή τζακιών κ.ά. Ήταν παντρεμένος με τη Μαρία Καραγκούνη, με την οποία έχουν μία κόρη, φοιτήτρια τώρα, αλλά και αθλήτρια με διακρίσεις στην κολύμβηση.

Πράος, συνεννοησίμος, πρόθυμος είχε την εμπιστοσύνη των συγχωριανών του, που τον εξέλεξαν επανειλημμένα μέλος του Τοπικού Συμβουλίου αλλά και Πρόεδρο της Κοινότητας. Με την ιδιότητά του αυτή εργάστηκε ευσυνείδητα για να κάνει ό,τι μπορούσε περισσότερο για το καλό του χωριού μας. Η κηδεία του έγινε στο Νέο Μικρό Χωριό στις 23 Μαρτίου 2015. Η γυναίκα του και η

κόρη του αφιερώνουν στη μνήμη του τον κατωτέρω στίχο :

*«Η μεγαλύτερή σου δύναμη  
Δεν είναι αυτή που έδειχνες στους άλλους  
Είναι οι μάχες που εσύ κέρδισες  
Και που οι άλλοι δεν έμαθαν ποτέ!»*

Η κόρη σου Δώρα και η γυναίκα σου Μαρία

### Ελένη Α. Καλτσιά (1927-2015)



Στις 25 Μαρτίου 2015, έφυγε από την ζωή η συγχωριανή μας Ελένη Καλτσιά, το γένος Γεωργοπούλου, σύζυγος Αντωνίου Καλτσιά από την Μαυρομάτα Ευρυτανίας.

Η Ελένη γεννήθηκε το 1927 στο Μικρό Χωριό. Αφού παντρεύτηκε εγκαταστάθηκε στην Χαλκίδα, όπου με τον σύζυγό της διατηρούσαν εστιατόριο. Υπήρξαν και οι δύο πολύ αγαπητοί και εργατικοί άνθρωποι.

Απέκτησαν δύο αξιόλογα παιδιά, την Αργυρώ και τον Νίκο και χάρηκαν 6 χαριτωμένα εγγόνια και τρία δισέγγονα.

Πέθανε στο σπίτι της περιτριγυρισμένη από τα αγαπημένα της πρόσωπα και η κηδεία της έγινε στο κοιμητήριο «Ανάστασις του Λαζάρου» στην Χαλκίδα.

Η Ελένη άνθρωπος της προσφοράς, πρόσχαρη και καλοσυνάτη, θα παραμείνει ζωντανή στη μνήμη μας. Καλό σου ταξίδι.



**Ανεμολόγιο  
Καφέ**

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 6978516458

**Ενοικιαζόμενα Δωμάτια  
Φωτεινή Ζάρα**

Νέο Μικρό Χωριό  
Τηλ. 22370 41236/ 41433

**Ξυλόγλυπτα**

με έμπνευση από τη Φύση

Έκθεση - Διάθεση:  
Νέο Μικρό Χωριό «Το Τζάκι»  
Τηλ. 22370 41318

**Καφετέρια**

**ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ**

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

**“ΤΟ ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ”**



Ταβέρνα Νασιόπουλος  
Νέο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας  
Τηλ. 22370 41257 • Fax. 22370 41103  
www.tohoriatiko.gr

**ΤΑΗΘΕ**

Computer Expert Co.

**Θάνος Δημητρόπουλος**

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα

Τηλ./Fax: 210 2230673

Θεσπίακη: 2310 20 29 89

Κιν. 6936 96 88 50

« 6932 46 23 32

E-mail: thanos@panafonet.gr

**CAD/CAM/EEE  
COMPANY**

**HP CAD/CAM products:**

ME - Mechanical Eng.-2D

SD - Solid Designer - 3D

E3 - Electrical, Electronic

Engineering Design

**Κομμώσεις**

Ανδρικές - Γυναικείες - Παιδικές

**“ΚΙΚΗ”**

Κική Φούκα-Σκοτίδα  
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι  
Τηλ. 22370 25666



ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70 Πειραιάς  
Τηλ. 6972717575



ΛΥΚΟΠΛΑΣΤΕΙΟ

Κωνσταντίνος Αζακάς

Καρπενήσι,  
1οχλμ εθνικής οδού  
Καρπενήσιου - Λαμίας

www.glikoplastio.gr

τηλ. 22370 89111

## ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Αθήνα - Λαμία - Μακρακώμη  
Άγιο Γεώργιο - Καρπενήσι

Υπεύθυνη: Μαρία Λιάπη

Κηφισού 91β 8, Αθήνα  
Τηλ.: 210 3452186

## Ξενώνας "Η Γωνιά"

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος  
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586

Web: www.giannakopoulos\_g.gr



Studio Merses

Παλαιό Μικρό Χωριό Ευρυτανίας

www.merses.gr

info@studiomerses.gr

Τηλ.: 22370 41444

Κιν.: 6972 555 637

Fax.: 22370 41111



ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Παρασκευή Α. Γρομητσάρη - Μαραγιάννη

Μ.Δ. Δίκαιο Ακινήτων, Montpellier I

Μ.Δ. Δίκαιο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Paris I - Paris II

Θμισσοκίων, 23 - 23 & Ακαδημία,  
106 77 Αθήνα

ΤΗΛ : 213 9966040  
ΚΙΝ - 6939 613882

## agrodes!gn

Εύα Παπαδημητρίου  
Κατερίνα Γκόλτσου

Γλυφάδα - Αρτέμιδος 1οχλμ (ΜΕ.Μ.Α.Ρ.Π.Ε.)

αρχιτεκτονική τοπίου και αγροτουρισμός  
Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου - Μελέτη - Επίβλεψη

www.agrodesign.gr

τηλ. 210 6136246 - 210 6140367 - 6974735648 email info@agrodesign.gr

## Εστιατόριο - Ψησταριά

### "Ο Παράδεισος"

Αφοί Καλύβα

Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου  
Χωριού

Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421

Web: www.hellastourism.gr/paradisos



RESTAURANT-BAR

Πλατεία Μικρού Χωριού  
Ευρυτανίας  
τηλ. : 22370 41.050



**Ξενοδοχείο**

**Country Club Hellas Hotel**

*Νέο Μικρό Χωριό*

*Τηλ. 22370 41570-2*

*E-mail: info@hellascountry.gr*

**Ιβίσκος**  
studios

[www.iviscos.gr](http://www.iviscos.gr)

Νέο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας / Τ.Κ. 361 00

**ΑΓΟΡΑΙΟ**

**Βασίλης Μπούρας**

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41300/41281,

Κιν. 6972 288457

**TAXI**

**Γιάννης Καραγκούνης**

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

*Τεχνικές εργολαβίες  
πέτρινες κατασκευές*

**ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ**

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ.: 22370 41056

Κιν. 6977 624440

**ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ**  
**ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ**

24 ώρες το 24ωρο

Τηλέφωνο: 22370 22011


**Ενοικιαζόμενα  
Πανοραμικά Δωμάτια  
"Το Τζάκι"**

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41318/41465,

Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 80896 I

 **ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ**  
ΔΙΑΔΙΟΜ. ΑΓΡ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΣ  
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ  
ΑΔ ΚΟΡΑΗ 54-56  
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ.: 6972848466  
210-7622751

 **Το Ριζώμα**  
ΞΕΝΩΝΑΣ  
ΚΑΦΕ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΤΑΒΕΡΝΑ  
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

ΝΕΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ  
ΤΗΛ.: 22370 41170, -41206, FAX: 22370 41486  
ΚΙΝ.: 6978 77 42 66 [www.torizoma.gr](http://www.torizoma.gr)

**Ενοικιαζόμενα Πολυτελή  
Δωμάτια**

**Ουρανία Τάσιου**

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41349

**«Η Χελιδόνα»**  
Παλιό Μικρό Χωριό

Τηλ.: 6976912009

POSEBY SUN-ENERGY SYSTEMS

**Ioannis Zorbalas**

**ZORBALAS S.A.**  
34 Glyssi Str., 117 44  
Athens - Greece

tel: +30 210 901 3244-5  
fax: +30 210 901 3294  
e-mail: zorbalas@solartech.gr  
[www.solartech.gr](http://www.solartech.gr)

café  
**ΑΣΤΕΡΙΑ**  
restaurant

Αιμιλία Κουφαλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα  
Τηλ.: 02350 23261,  
80901, 80902

**Αθανάσιος Π. Λιαροκάκης**  
Διακοσμητής

Interior Designer

**Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός  
και Μελέτη Χώρων**

Κόκκαλη 31 - Αγγίνα, Τ.Κ. 30700  
Τηλ. 26410 33233, (& fax) - 24522  
Κιν. 6932831607  
Email: [athanart@otenet.gr](mailto:athanart@otenet.gr)

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ  
ΒΕΚΟΥΡΑΤΗ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗ

**ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ**  
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ  
τηλ. (+30)2109926423 (+30)6936596467  
e-mail: [ventour@hol.gr](mailto:ventour@hol.gr)

**ΠΑΤΩΜΑΤΑ  
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ  
ΣΚΑΛΕΣ**

**ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός**

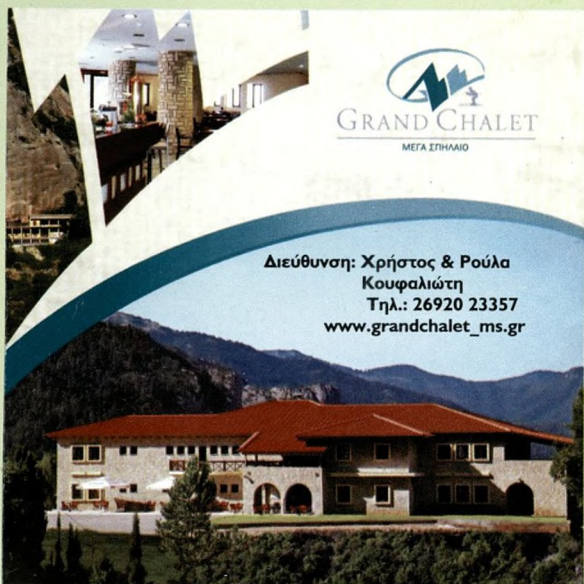
ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

☎ 6610846 • 6048695 • 0972 136979

**Πάνος Τσιρμπογιάννης**

- Διαφημιστικά Δώρα Επιχειρήσεων
- Εκτυπώσεις Offset
- Μεταξοτυπίες
- Μηχανογραφικά Εντυπα
- Ψηφιακά

Ευριπίδου 75 • 105 53 Αθήνα  
Τηλ.: 210.3226.222 - 210.3214.815  
Fax: 210.3214.815  
Κιν.: 6944.550940



**GRAND CHALET**  
ΜΕΓΑ ΣΤΗΛΑΙΟ

Διεύθυνση: Χρήστος & Ρούλα  
Κουφαλιώτη  
Τηλ.: 26920 23357  
www.grandchalet\_ms.gr

### ΞΠΛΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΗΣ**  
ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τηλ. 22370 41058 Κιν: 6984 70 50 73



ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ.26410 / 23.602 - ΑΙΓΙΝΙΟ

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Οι ιστορικές πηγές του μουσείου μας ...σ. 1
- Η υδροηλεκτρική μονάδα του Μικρού Χωριού .....σ. 4
- 43ο Διεθνές Ράλι Αντίκα .....σ. 6
- Η Μεγάλη Παρασκευή στο χωριό μας .σ. 7
- Ετήσιο ανάμωμα Δικηγόρων στον Πλάτανο .....σ. 8
- Ντοκιμαντέρ για την κατολίσθηση του Μικρού Χωριού .....σ. 9
- Ετήσια Λαϊκή Συγκέντρωση .....σ. 10
- Μνήμες της Κατοχής (1941-1944) .σ. 16
- Για μια οκά λάδι .....σ. 18
- Το πατρικό μου σπίτι στο χωριό ....σ. 19
- Μικροχωρικό Λεξιλόγιο .....σ. 22
- Η Καπνοβιομηχανία Κεράνη σήμερα .....σ. 24
- Τα Διόδια του 1888 .....σ. 26
- Θύμησες από τα παλιά .....σ. 27
- Δελφικά Παραγγέλματα - Πυθίας Γράμματα .....σ. 29
- Ανησυχητικά Σημεία των Καιρών ..σ. 31
- Μικροχωρίτες της Διασποράς .....σ. 32
- Στον έλατο .....σ. 35
- Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις .....σ. 36
- Έρωτος και Ρέντη Γωνία .....σ. 38
- Κοινωνικά .....σ. 40
- Βιβλιοπαρουσιάσεις .....σ. 41
- Αυτοί που δεν ξεχνούν .....σ. 47
- Δωρεές εις μνήμη .....σ. 50
- Δωρεές προς ιερούς ναούς .....σ. 52
- Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν .σ. 53

# ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

## 42 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ



### ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ  
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ  
ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

### FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ &  
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ



### ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ



Κ Ε Ν Τ Ρ Ο  
Τ Ε Χ Ν Ω Ν

Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ  
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

ΚΑΙ

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ • ΠΕΙΡΑΙΑΣ

e-mail: [info@plakas.gr](mailto:info@plakas.gr)  
[www.plakas.gr](http://www.plakas.gr)